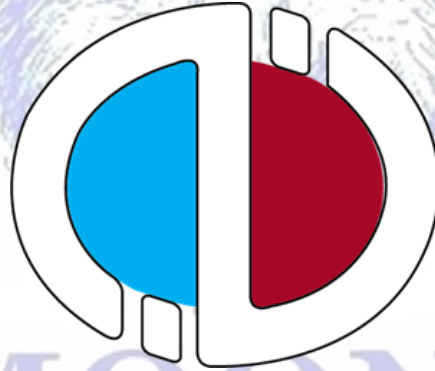


MUH203U ENVANTER VE BİLANÇO

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

ÜNİTE ÖZETLERİ ÜNİTE SORULARI ARA SINAV-FİNAL DENEME SORULARI ONLINE DÖNEM



SKYMOON PDF KANALI :
<https://t.me/producerskymoonpdf>
ANADOLU PDF GRUBU:
<https://t.me/anadolupdfgrubu>

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

“DERS GEÇMENİN EN KOLAY YOLU”

SINCE 2020



ÜNİTE 1: DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

MUHASEBE İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER

Muhasebe, mali nitelikli işlemleri ve olayları para ile ifade edilmiş şekilde kaydetme, sınıflandırma, özetleyerek rapor etme ve sonuçları yorumlama bilim ve sanattır. Bunlardan kaydetme, sınıflandırma ve özetleme muhasebenin birinci işlevi, analiz ve yorum ikinci işlevidir.

Muhasebe, yönetim ve karar alma süreci için önemli bir bilgi sistemidir. Muhasebe bilgileriyle çok değişik düzeyde ilgilenen hem işletme içi hem de işletme dışı taraflar vardır. İşletme içi bilgi kullanıcıları; yöneticiler, işletme sahip ve ortakları ile işletme çalışanlarıdır. İşletme dışı bilgi kullanıcıları ise; kredi verenler, yatırımcılar, devlet, toplum ve işletme ile iş ilişkisi kuranlardır. Muhasebede üretilecek bilgileri yönlendiren düzenlemelerden en önemlisi “Tekdüzen Muhasebe Sistemi”dir. Söz konusu sistem kapsamında, 1994 yılında yürürlüğe giren “Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği”nde muhasebenin temel kavramları, mali tablolar ilkeleri, mali tabloların düzenlenmesi ve sunulması, tek düzen hesap planı ve işleyişine açıklık getirilmiştir. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nde de yer alan ve muhasebe uygulamalarına yön veren evrensel kavramlar vardır. Muhasebe temel kavramları, muhasebe ilkelerinin dayanağını oluşturan, gözleme dayalı temel düşünceler, temel çıkış noktalarıdır. Bu kavramlar:

- Sosyal sorumluluk kavramı
- Kişilik kavramı
- İşletmenin sürekliliği kavramı
- Dönemsellik kavramı
- Parayla ölçülme kavramı
- Maliyet esas kavramı
- Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı
- Tutarlılık kavramı
- Tam açıklama kavramı
- İhtiyatlılık kavramı
- Önemlilik kavramı
- Özün önceliği kavramı

Sosyal sorumluluk kavramı, muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi gereğini ifade eder. Kişilik kavramı, işletmenin sahiplerinden, yöneticilerinden, personelinden ve diğer ilgililerden ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğunu ifade eder. İşletmenin sürekliliği kavramı, işletmelerin faaliyetlerini bir süreye bağlı olmaksızın sürdüreceğini ifade eder. Dönemsellik kavramı, kavramı, işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması gereğini ifade eder.

Parayla ölçülme kavramı, parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlemlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimi ile yansıtılmasını ifade eder.

Maliyet esas kavramı, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde, elde etme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder. Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı, muhasebe kayıtlarının usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereğini ifade eder.

Tutarlılık kavramı, muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının, birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması gereğini ifade eder. Tam açıklama kavramı, mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olması gereğini ifade eder. İhtiyatlılık kavramı, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eder.

Önemlilik kavramı, bir hesap kalemi veya mali bir olayın nispi ağırlık ve değerinin mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olması durumunda, o olayın açıklanması gereğini ifade eder.

Özün önceliği kavramı, işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder. İşletme yöneticilerinin faaliyetlerini planlayabilmesi, gerçekleştirenleri ölçebilmesi ve planlanan ile gerçekleştirenleri karşılaştırarak kontrol yapabilmesi, devletin alacağı verginin tespiti, finansal bilgilerin yıllar itibarıyla ve diğer işletmelerle karşılaştırılabilmesi için, işletme faaliyet sonuçlarının belirli dönemler halinde ölçülmesi zorunludur. Bazı özellikli sektörler hariç (inşaat işletmeleri gibi), işletmelerde faaliyet yılı bir takvim yılıdır. 1 Ocak’ta başlar ve 31 Aralık’ta biter. Ancak, bazı işletmelerin bir yıllık faaliyetleri takvim yılına denk düşmez. Bu işletmeler Hazine ve Maliye Bakanlığına başvurarak 12’şer aylık özel hesap dönemleri belirleyebilirler.

MUHASEBE SÜRECİ

Muhasebe sürecindeki işlemler temel olarak üçe ayrılmaktadır.

1. Muhasebe dönemi başında yapılan işlemler
2. Muhasebe dönemi içinde yapılan işlemler
3. Muhasebe dönemi sonunda yapılan işlemler

Muhasebe dönemi başında, faaliyetine devam etmekte olan işletmelerden yalnızca açılış kaydı yapılır. Açılış kaydı ise bir önceki dönemin kapanış kaydından elde edilir. Yeni işe başlayan işletmelerde ise aşağıdaki süreç izlenir:

- a) Dönembaşı envanterinin yapılması,
- b) Dönembaşı envanterine dayanarak dönembaşı bilançosunun düzenlenmesi,
- c) Envanter bilgilerinin envanter defterine geçirilmesi,
- d) Dönembaşı bilançosuna dayanarak günlük deftere hesapların açılış kaydının yapılması.

Envanterin amacı işletmenin belli bir andaki varlıklarını ve borçlarını doğru bir şekilde tespit ederek sermayeyi hesaplamaktır. İlk defa işe başlayan işletmelerin, kuruluş

ENVANTER VE BİLANÇO

tarihi itibarıyla mali durumları, yani işletmenin varlıkları, borçları ve sermayesi saptanır.

Envanter işlemleri tamamlandıktan sonra sıra bilançonun düzenlenmesine gelir. İşletmenin dönem başı bilançosu, dönem başı envanterine dayanarak ve Varlıklar = Sermaye + Borçlar eşitliğine göre düzenlenir.

Envanter defterine, işe başlama tarihinde ve her dönemin sonunda çıkarılan envanterler ve bilançolar kaydedilir. Dönem başı bilançosunun yevmiye defterine ilk madde olarak kaydedilmesine hesapların açılması (açılış maddesi) denir. Bu açılış kaydında, dönembaşı bilançosunda yer alan aktif unsurlar borçlandırılır, pasif unsurlar alacaklandırılır.

Muhasebe dönemi içinde yapılan işlemler ise aşağıdaki gibidir:

- a) Açılış Kaydının Büyük Deftere Aktarılması
- b) Günlük İşlemlerin Belgelendirilmesi
- c) Günlük Deftere (Yevmiye Defteri) Kayıt
- d) Büyük Deftere Kayıt
- e) Aylık Mizanların Düzenlenmesi
- f) Genel Geçici Mizanın Düzenlenmesi

Yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, işlemlerin konularına göre ve hesaplar itibarıyla izlenmesini sağlamak için büyük deftere aktarılır. Muhasebe kayıtları için esas alınacak belgeler faturalar, gider pusulaları, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, ücret bordrosu, taşıma belgeleri, poliçe, bono, çek vb. belgelerdir. Bir işletmede yapılan işlemlerin defterlere kayıt edilmesi için bunlara ilişkin objektif belgelerin bulunması şarttır.

Yevmiye defteri, işlemlerin çift taraflı etkisini, bir bütünlük içinde ele alarak etkiledikleri hesapları, etkilenme yönüne göre borçlandırmak ve alacaklandırmak suretiyle maddeler halinde kayıt yapılan bir defterdir. Açılış kaydı ve günlük işlemler belgelere dayanarak yevmiye defterine kayda alınır.

Yevmiye defterinde maddeler halinde yapılan muhasebe kayıtları daha sonra yevmiye defterinden büyük deftere aktarılır. Yevmiye kayıtlarında borçlu sütuna kaydedilen rakamlar büyük defterde hesabın borçlu tarafına, alacaklı sütuna kaydedilen tutarlar ise büyük defterde ilgili hesabın alacaklı tarafına kaydedilirler.

Mizan, belli bir döneme ait büyük defter hesaplarının borç ve alacak tutarlarına ilişkin toplamalar ile bunlara ilişkin kalanları düzenli bir şekilde gösteren bir cetveldir. Eşitlik sağlanmışsa günlük defterdeki işlemlerin büyük deftere doğru aktarıldığı kabul edilir. Dönem içinde herhangi bir tarihte çıkarılan mizana geçici mizan denir. Geçici mizanlar işletme yönetiminin ihtiyacına göre aylık, 3 aylık ya da 6 aylık mizanlar şeklinde düzenlenebilir. Ama genellikle geçici mizanın her ayın sonunda çıkarılması yaygındır.

31 Aralık tarihi itibarıyla düzenlenen ve on iki ayı kapsayan mizana "Genel geçici mizan" denir. Dönemi bir bütün olarak kapsadığı için "genel" kelimesi, dönem sonu işlemlerinden önce olduğu için de "geçici" kelimesi kullanılmıştır.

Muhasebe dönemi sonunda ise aşağıdaki işlemler yapılır:

- a) Dönemsonu Envanterinin Yapılması (Muhasebe Dışı Envanter),

b) Dönemsonu Muhasebe İşlemleri (Muhasebe İçi Envanter),

- c) Kesin Mizanın Düzenlenmesi,
- d) Mali Tabloların Düzenlenmesi,
- e) Kapanış Kayıtlarının Yapılması.

Envanter çıkarma; saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları kesin bir şekilde ayrıntılı olarak tespit etmektir.

Muhasebe açısından "Envanter işlemleri; İşletmeye dahil mevcut, alacak ve borçların miktarlarını ve değerlerini kesin bir şekilde ayrıntılı olarak tespit etmek ve elde edilen sonuçlara göre gerekli ayarlama ve düzeltme kayıtlarını yapmak suretiyle gerçek değerlerini vermesini sağlamaktır. VUK 188. Maddesinde envanter listelerinin geçerli olabilmesi için sahip olması gereken özellikler açıklanmıştır. Buna göre;

- Envanter listelerine kaydedilen iktisadi değerler sayfa üzerinde numaralanarak sıralanmalı,
- Envanter listeleri kendi aralarında numaralanarak sıralanmalı,
- Envanterlerin düzenleme tarihi belirtilmeli,
- Envanter listeleri, envanteri çıkaran memur ile işletme sahibi veya vekili tarafından imzalanmalı,
- Aynen envanter defteri gibi saklanmalı,
- Liste toplamaları özet olarak envanter defterine yazılmalıdır.

VUK 185. Maddesine göre ise işletmelerin İşletmelerin kuruluş tarihlerinde ve sonra da her hesap dönemi sonunda envanter çıkarmaları gereği belirtilmiştir.

Dönem içinde işletmelerde çalınma, suistimaller, iyi korunmama, iç kontrol sisteminin zayıflığı veya yetersizliği, paslanma, solma, akma gibi nedenlerle varlık kayıplarına veya muhasebe kayıtlarında gecikme, unutma, yanılma, hata ve hile gibi olaylarla karşılaşılabilir. Bu durumda genel geçici mizan, işletmenin gerçek durumu yansıtan dönem sonu bilançosunun ve gelir tablosunun hazırlanmasına olanak vermez. Bunun için dönem sonu envanteri yapmak kaçınılmazdır.

Muhasebe dışı envanter sayım ve değerlendirme olmak üzere birbirini izleyen iki aşamadan oluşur. Sayım işlemlerinde işletmenin tüm varlıkları ve kaynakları uygun şekilde sayılarak, ölçülerek veya tartılarak miktarları belirlenir. Değerleme işleminde ise işletmenin sahip olduğu bütün varlıkların miktarları saptandıktan ve borçları da belirlendikten sonra tek tek para birimiyle çarpılarak değerleri belirlenir.

Muhasebe içi envanter aşamasında aşağıdaki işlemler yapılır:

- Varlıklarda sayım eksik veya fazlalıklarının kayda alınması
- Yabancı para ile ilgili kur farklarının kayda alınması,
- Alacak ve borç senetleri reeskont işlemleri kayıtları
- Şüpheli alacakların belirlenmesi ve karşılık ayrılması
- Duran varlıklara amortisman ayırma kayıtları
- Dönen – duran varlıkların ve kısa – uzun vadeli yabancı kaynakların dönem ayarlaması kayıtları

ENVANTER VE BİLANÇO

- Gelir ve giderlerde dönem ayarlaması kayıtları
- Hatalı kayıtların düzeltilmesi
- Unutulan işlemlerin kaydı
- Maliyet hesaplarının (7/A veya 7/B) kapatılması ve gider hesaplarına devredilmesi kayıtları
- Gelir ve gider hesaplarının Dönem Kârı veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılması
- Dönem kârı varsa, vergi karşılıklarının ayrılması kayıtları
- Dönem Net Kâr veya Zararı'nın bilanço hesaplarına aktarma kayıtları.

Muhasebe sistemi uygulama genel tebliğine göre düzenlenmesi istenen mali tablolar, temel ve ek mali tablolar olarak ikiye ayrılmaktadır. Muhasebede temel mali tablolar, bilanço ve gelir tablosudur. Ek mali tablolar ise, satışların maliyeti tablosu, fon akım tablosu, nakit akım tablosu, kâr dağıtım tablosu, özkaynaklar değişim tablosudur.

Gelir tablosu, bir işletmenin belirli bir dönemde elde ettiği bütün gelirlerle, bu gelirleri elde etmek amacıyla aynı dönem içinde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda oluşan dönem net kârını veya zararını gösteren mali tablodur.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre; işletmenin bütün gelir ve giderleri esas faaliyet, diğer faaliyet ve olağandışı faaliyetlerden kaynaklanmalarına göre sınıflandırılmıştır. Gelir tablosunun son bölümünde ulaşılan “Dönem Net Kârı” veya “Dönem Net Zararı” hesabı ise bilançoda özkaynaklara aktarılır.

Bilanço bir işletmenin belirli bir tarihteki varlıklarını ve bu varlıkların kaynaklarını gösteren bir tablodur. Kesin mizanın kalanlarından yararlanarak işletmenin dönem sonu durumunu gösteren dönem sonu bilançosu düzenlenir.

Bilanço ilkelerine göre bütün varlıklar, yabancı kaynaklar ve özkaynaklar bilançoda brüt değerleri ile gösterilirler. Netleştirme işlemi için, aktif düzenleyici hesaplar, bilançoda ilgili varlık hesaplarının altında, pasifi düzenleyici hesaplar ise ilgili kaynak hesaplarının altında eksi (-) değerli olarak yer alır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde öngörülen bilanço gruplaması Varlıklar ve Kaynaklar biçiminde ifade edilebilir:

- Varlıklar
 - Dönen varlıklar
 - Duran Varlıklar
- Kaynaklar
 - Kısa vadeli yabancı kaynaklar
 - Uzun vadeli yabancı kaynaklar
 - Özkaynaklar

Dönen varlıklar, para ve bir yıl veya işletmenin normal faaliyet döneminde paraya dönüşmesi, satılması veya tüketilmesi öngörülen varlıklardır.

Duran varlıklar, bir yıl veya işletmenin normal faaliyet döneminde paraya dönüşmesi, satılması veya tüketilmesi öngörülmemen varlıklardır.

Kısa vadeli yabancı kaynaklar, bir yıl veya işletmenin normal faaliyet döneminde ödenecek olan borçları kapsar.

Uzun vadeli yabancı kaynaklar, bir yıldan sonra ödenecek olan borçları kapsar.

Özkaynaklar, işletme sahip veya sahiplerinin işletmenin varlıklar üzerindeki haklarını gösterir. İşletme sahip veya

sahiplerince işletmeye sağlanan sermaye ve işletmede bırakılan yedekler ile dağıtılmamış kârları kapsar. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde yer alan bilanço ilkeleri varlıklara, yabancı kaynaklara ve öz kaynaklara ilişkin ilkeler olmak üzere üçe ayrılmıştır. Varlıklara ilişkin ilkeler kapsamında; varlıklardaki değer düşüklüklerine karşılık ayrılması, alacak senetlerine reeskont işlemlerinin yapılması, duran varlıklar için birikmiş amortisman ve tükenme paylarının bilançoda gösterilmesi, sadece kesinleşen alacakların yer alması, ortaklardan alacakların ayrı gösterilmesi, varlıklara ait rehin, ipotek veya sigorta bilgilerinin açıkça gösterilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler kapsamında; bilançoda, borç senetlerine reeskont işlemlerinin yapılması, kesinleşmeyen borçların da yer alması, ortaklara borçların ayrı olarak gösterilmesi, gelecek dönemlere ait gelirlerin ayrıca gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Özkaynaklara ilişkin ilkelerde ise; varsa özellikli hisse senetlerinin dipnotlarda açıklanması, özkaynakların net olarak görünmesi için zararların indirim olarak gösterilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Yevmiye defterinde hesapların kapanışının yapıldığı kayda “kapanış kaydı” veya “kapanış maddesi” denir. Hesaplar kapatılırken, borç kalanı veren aktif hesaplar, aynı tutarda alacaklandırılır, alacak kalanı veren pasif hesaplar aynı tutarda borçlandırılarak kapatılır. Bunun dışında hesaplar aracı hesap kullanılarak da kapatılabilir.

ÜNİTE 2: MUHASEBEDE DEĞERLEME

GİRİŞ

Sözlük anlamı “değer biçme, bir malın değerini belirleme, valüasyon” olan değerlendirme işlemi, muhasebe literatüründe “varlıkların ve kaynakların ilk muhasebeleştirilmelerinde ve izleyen dönemlerde finansal tablolara alınmasında temel alınacak parasal değer belirlenmesi” olarak tanımlanmaktadır.

MUHASEBEDE DEĞERLEMENİN TANIMI VE AMAÇLARI

Değerleme kısaca “iktisadi bir varlığa değer biçme işlemi”dir. Muhasebe literatüründe ise “varlıkların ve kaynakların ilk muhasebeleştirilmelerinde ve izleyen dönemlerde finansal tablolara alınmasında temel alınacak parasal değer belirlenmesi” olarak tanımlanabilir.

Muhasebede değerlendirme Genel Kabul Görmüş Muhasebe Muhasebede Değerleme 26 İlkeleri (GKGMI), Vergi Usul Kanunu (VUK), Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) çerçevesinde incelenmesi gereken bir konudur. Değerlemenin amacı ise temel olarak bir işletmenin finansal ve ekonomik açıdan gerçek durumunu ve faaliyet sonuçlarını yansıtmak olarak ifade edilebilir.

DEĞERLEME ÖLÇÜTLERİ

GENEL KABUL GÖRMÜŞ MUHASEBE İLKELERİNE GÖRE DEĞERLEME

İşletmenin içinde bulunduğu ekonomik ve finansal durumun açık, anlaşılır ve gerçeğe uygun bir şekilde gösterilmesine olanak sağlayan GKGMI’de çeşitli varlık ve borçların değerlendirilmesinde “maliyet bedeli ile değerlendirme” ve

ENVANTER VE BİLANÇO

“piyasa fiyatı ve maliyet bedelinden düşük olan ile değerlendirme” şeklinde iki değerlendirme ölçüsü görülmektedir.

Vergi Usul Kanunu’nda Değerleme

VUK madde 260’a göre değerlemede iktisadi kıymetlerin her biri tek tek ele alınır ve değerlendirilir. Ancak aynı cinsten olan mallar ve değeri düşük mallar toplu olarak değerlendirilebilir. Aynı kanunun 261. Maddesine göre değerlendirme işlemi aşağıdaki ölçülerden biri ile yapılabilir:

- Maliyet Bedeli
- Borsa Rayıcı
- Tasarruf Değeri
- Mukayyet Değer
- İtibari Değer
- Rayiç Bedel
- Vergi Değeri
- Emsal Bedeli

MALİYET BEDELİ

Maliyet bedeli, bir varlığın elde edilebilmesi için katlanılan giderlerin toplamıdır. Maliyet bedeli ile değerlendirilecek iktisadi kıymetler şunlardır:

- Gayrimenkuller, tesisat ve makineler, gemiler ve diğer taşıtlar, maddi olmayan haklar.
- Demirbaşlar. (İmal edilenlerde imal giderleri satın alma bedeli yerine geçer.)
- Emtia. (İmal edilenlerde hammadde bedeli, imal giderleri, genel yönetim giderleri ve ambalaj malzemesi giderlerinden mamule düşen paylar da maliyet bedeline dâhildir.)
- Zirai Mahsuller.
- Hayvanlar. (Maliyet bedelinin tespitinin mümkün olmaması durumunda emsal bedeli kullanılır.)

BORSA RAYICI

Borsa rayıcı, bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki borsa fiyatı olarak ifade edilebilir.

TASARRUF DEĞERİ

Tasarruf değeri bir iktisadi varlığın değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değer olarak tanımlanır.

MUKAYYET DEĞER

Mukayyet (kayıtlı) değer, bir iktisadi varlığın muhasebe kayıtlarında görülen değeri olarak tanımlanır. Mukayyet değer ile değerlendirilecek iktisadi kıymetler aşağıdaki gibidir:

- Senetli (isteğe bağlı) ve senetsiz alacaklar
- Kuruluş ve örgütlenme giderleri ile peştamallıklar
- Aktif geçici hesap kıymetleri
- Senetli (isteğe bağlı) ve senetsiz borçlar
- Pasif geçici hesap kıymetleri
- Karşılıklar.

İTİBARİ (NOMİNAL) DEĞER

İtibari değer, her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerler olarak tanımlanır. İtibari değer ile değerlendirilecek kalemler aşağıdaki gibidir:

- Kasa mevcutları
- Çıkarılmış tahviller.

RAYİÇ BEDEL VE VERGİ DEĞERİ

Vergi Usul Kanunu’nda rayiç bedelle değerlendirilecek herhangi bir varlık bulunmamaktadır. 268. maddenin 4751 sayılı Kanunla değişik haline göre, vergi değeri bina ve arazinin Emlak Vergisi Kanunu’nun 29. maddesine göre tespit edilen değeridir.

EMSAL BEDELİ

Emsal bedeli, gerçek bedeli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değerdir. Emsal bedeli ile değerlendirilecek kalemler aşağıdaki gibidir:

- Değeri düşen emtia
- Maliyet bedelinin belirlenmesi mümkün olmayan hayvanlar
- Değeri düşen mallar.

TÜRK TİCARET KANUNU’NDA DEĞERLEME

Şahıs işletmeleri ile şahıs şirketlerinde değerlendirme ölçülerinin seçimi serbesttir. TTK 75. madde “ Bütün aktifler, en çok bilanço gününde işletme için haiz oldukları değer üzerinden kaydolunur. Borsada kote edilen emtia ve kıymetler o günün borsa rayicine göre ve tahsil edilemeyen veya ihtilaflı bulunanlar müstesna olmak üzere, bütün alacaklar da itibari miktarlarına göre hesap edilir” demektedir. Buradan yola çıkılarak herhangi bir varlık için hem maliyet bedeli hem de piyasa değeri mevcut olduğunda büyük olan değeri seçebilecekleri sonucuna ulaşılabilir.

Sermaye şirketlerinde ise ortakların sorumlulukları koydukları sermaye ile sınırlı olduğundan, değerlendirme ölçülerinin seçimine sınırlama getirilmiş, düşük olan değer esas alınmıştır.

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI’NDA DEĞERLEME

Türkiye Muhasebe Standartları’nda yer alan ölçüm ve değerlendirme esasları ise aşağıdaki gibidir:

- Tarihi Maliyet
- Gerçeğe Uygun Değer
- Cari Maliyet (Yenileme Maliyeti)
- Net Gerçekleşebilir Değer
- Nominal Değer
- Geri Kazanılabilir Tutar
- Defter Değeri
- Satış Maliyeti Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değer
- İçsel Değer
- Kalıntı Değer
- Kullanım Değeri
- Bugünkü Değer.

TARİHİ MALİYET

Tarihi maliyet, bir varlığın edinildiği ya da bir borcun ortaya çıktığı tarihte; varlığın edinilmesi ya da borcun kapatılması için yapılan ödemelerin değeridir. Tarihi maliyet ile değerlendirilen iktisadi kıymetler aşağıdaki gibidir:

- Maddi duran varlıklar
- Yatırım amaçlı gayrimenkuller
- Maddi olmayan duran varlıklar
- Şerefiye
- İştiraklerdeki yatırımlar
- Stoklar

GERÇEĞE UYGUN DEĞER

Gerçeğe uygun değer, karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutardır. Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilen kalemlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

- Maddi duran varlıklar
- Maddi olmayan duran varlıklar
- Yatırım amaçlı gayrimenkuller

- Nakit ve nakit benzerleri
- Finansal borçlar

CARİ MALİYET (YENİLEME MALİYETİ)

Cari maliyet, bir varlığın veya bu varlıkla eşdeğer olan bir varlığın alınması için hâlihazırda gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarıdır.

NET GERÇEKLEŞEBİLİR DEĞER

Net gerçekleşebilir değer, işin normal akışı içerisinde, tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyetleri ve satışın gerçekleşmesi için gerekli olan tahmini satış giderleri toplamının düşülmesiyle elde edilen tutardır.

KULLANIM DEĞERİ

Kullanım değeri, esas olarak varlıkların geri kazanılabilir tutarının tespit edilmesi için kullanılan bir hesaplama biçimidir. Bu esas maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile maliyet modeline göre değerlendirilen yatırım amaçlı gayrimenkullerin geri kazanılabilir tutarlarının hesaplanmasında dikkate alınmaktadır.

VERGİ USUL KANUNU VE TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI'NDA ÖNGÖRÜLEN DEĞERLEME USULLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Muhasebe sisteminde en fazla kullanılan kalemlerin her bir mevzuat uyarınca tabi tutuldukları değerlendirme esasları aşağıda açıklanmıştır:

Kasa; VUK'a göre nominal değer ile TMS/TFRS'ye göre gerçeğe uygun değer ya da nominal değer ile değerlendirilir

BANKALAR; VUK'a göre kayıtlı değer ile TMS/TFRS'ye göre gerçeğe uygun değer ya da iskonto edilmiş maliyet ile değerlendirilir.

YABANCI PARALAR; VUK'a göre borsa değeri ile TMS/TFRS'ye göre gerçeğe uygun değer ya da borsa değeri ile değerlendirilir.

ÇEKLER; VUK'a göre nominal değer ile TMS/TFRS'ye göre gerçeğe uygun değer ya da iskonto edilmiş maliyet ile değerlendirilir.

ALACAK SENETLERİ; VUK'a göre, banka ve sigortacılık yapan işletmelerde tasarruf değeri ile değerlendirilir. Diğerlerinde tasarruf değeri isteğe bağlı tutulmuştur. Belirli koşullarda değer düşüklüğü karşılığı ayrılabilir. Yıllonunda uygun reeskont işlemleri yapılır. TMS/TFRS'ye göre gerçeğe uygun değer ya da iskonto edilmiş maliyet ile değerlendirilir. Risk doğduğunda değer düşüklüğü karşılığı ayrılır.

STOKLAR; VUK'a göre maliyet bedeli ile değerlendirilir. Değerleme günündeki satış bedelinin %10 ve daha fazla düşüklük gösterdiği durumda maliyet bedeli yerine emsal bedeli uygulanabilir. Borçlanma maliyetleri varlığın değerine eklenir. TMS/TFRS'ye göre ilk edinmede maliyet bedeli, izleyen dönemlerde maliyet bedeli ve net gerçekleşebilir değerden düşük olanı ile değerlendirilir. Borçlanma maliyetleri ancak stokların özellikli varlık olması ve satılabilir duruma gelmelerinin uzun süre gerektirmesi durumunda varlığın maliyetine eklenir.

İŞTİRAKLER; VUK'a göre hisse senetleri ile temsil edilenler alış değeri, diğerleri borsa değeri ile değerlendirilir. TMS/TFRS'ye göre ilk edinmede maliyet bedeli ile değerlendirilir. İzleyen dönemlerde konsolidasyon kapsamında olanlar için özkaynak yöntemi uygulanır, diğerleri maliyet bedeli veya aktif bir piyasa varsa borsa değeri ile değerlendirilir.

MADDİ DURAN VARLIKLAR; VUK'a göre ilk muhasebeleştirilmelerinde maliyet bedeli, izleyen

dönemlerde amorti edilmiş maliyet ile değerlendirilir. TMS/TFRS'ye göre ilk edinmede maliyet bedeli, izleyen dönemlerde maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modeli ile değerlendirilir. Yeniden değerlendirme modelinde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilir. Gerçeğe uygun değerın tespit edilemediği durumlarda, gelir yaklaşımı veya yenileme maliyeti yaklaşımı kullanılarak bu değer tahmin edilebilir.

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR; VUK'a göre ilk muhasebeleştirilmelerinde maliyet bedeli, izleyen dönemlerde itfa edilmiş maliyet ile değerlendirilir. TMS/TFRS'ye göre ilk muhasebeleştirmede maliyet bedeli ile değerlendirilir. Maddi duran varlıklardan farklı olarak, kullanımda veya yeniden düzenlenme esnasında ortaya çıkan maliyet varlığın değerine eklenmemektedir. İzleyen dönemlerde ise maddi duran varlıklar gibi maliyet modeli ve yeniden değerlendirme modeli olmak üzere iki modele yer verilmiştir. Yeniden değerlendirme yönteminin uygulanabilmesi için varlığın aktif bir piyasasının olması gerekir.

ŞEREFİYE; VUK'a göre ilk edinmede kayıtlı değer, izleyen dönemlerde itfa edilmiş maliyet ile değerlendirilir 5 yılda itfa edilir. TMS/TFRS'ye göre ilk edinmede maliyet bedeli ile değerlendirilir. İzleyen dönemlerde değer düşüklüğü testine tabi tutulur. Değer düşüklüğü karşılığının iptali ve itfa yasaklanmıştır.

Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri her bir varlık için ayrıntılı değerlendirme hükümleri öngörmekten ziyade, Vergi Usul Kanunu'ndaki değerlendirme esaslarını benimsemiş ve dolayısıyla Tekdüzen Muhasebe Sistemi'ndeki değerlendirme esasları da Vergi Usul Kanunu'na uygun bir biçimde düzenlenmiştir. Sermaye Piyasası Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu ise değerlendirme konusunda tamamen Türkiye Muhasebe Standartları'nı referans göstermiş ve varlıkların ve borçların değerlemesinin TMS'ye göre yapılmasını öngörmüştür.

ÜNİTE 3: DÖNEN VARLIKLARIN ENVANTER İŞLEMLERİ-I

GİRİŞ

Bu bölümde, hazır değerler olarak adlandırılan kasada ve/veya bankada bulunan nakit para ile istenildiği zaman paraya çevrilme olanağı bulunan diğer varlık kalemleri, menkul kıymetler olarak adlandırılan hisse senedi ve tahvil gibi varlıklar ve alacaklar için dönem sonunda yapılması gereken değerlendirme işlemleri açıklanmaktadır

HAZIR DEĞERLER

Hazır değerler grubunda aşağıdaki hesaplar sınıflandırılmakta ve izlenmektedir:

100 KASA

101 ALINAN ÇEKLER

102 BANKALAR

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER

Kasa hesabı borç tarafında kalan verir. Bunun aksi olmaz, çünkü kasada bulunan para tutarını aşan bir tutarın kasadan çıkması mümkün değildir. Dolayısıyla, diğer varlık hesaplarında da olduğu gibi, Kasa hesabı dönem sonunda ya hiç bakiye (kalan) vermez ya da borç tarafında bakiye verir.

Sayım ve değerlendirme sonucunda bulunan para tutarının Kasa hesabının bakiyesi ile eşit olması beklenir. Mevcut

ENVANTER VE BİLANÇO

para tutarının, hesap kalanına eşit olması Kasa hesabında bir hata, eksiklik veya fazlalık olmadığının göstergesidir. Mevcut para tutarının, hesapta görünen para tutarına eşit olmaması ise yapılan bir hata veya hile sonucunda kasadaki paranın hesapta görünen tutardan noksan veya fazla çıkmasına neden olur. İşte bu fazlalık veya noksanlıktan kaynaklanan eşitsizliğin giderilmesi için yapılan işlem ve kayıtlar muhasebe içi envanter işlemine örnek teşkil eder.

Aşağıda sıralanan nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan fazla olur:

- Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan fazla olması,
- Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha fazla tutarda tahsilât yapılması,
- Nakit para girişine neden olan işlem(ler)in kaydedilmemesi,
- Nakit para girişine neden olan işlem(ler)in olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi.

Kasadaki fiili tutarın kayıtlarda görünen tutardan fazla olması durumunda "397 Sayım ve Tesellüm FazlalarıKasa Fazlası" hesabına alacak, "100 Kasa" hesabına borç kaydı yapılarak hesap durumu ile fiili durum arasında eşitlik sağlanmış olur.

Fazlalığın sebebi tespit edilirse ilgili hesap alacaklandırılıp "397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları-Kasa Fazlası" hesabına burç yazılarak hesap kapatılır.

Dönem içinde veya sonunda ortaya çıkan kasa fazlalığının nedeni bulunamıyorsa "679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar" hesabına alacak, "397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları" hesabına borç kaydı yapılarak fark kapatılır. Aşağıda sıralanan nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan noksan olur:

- Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan düşük olması,
- Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha düşük tutarda tahsilât yapılması,
- Nakit para çıkışına neden olan işlem(ler)in kaydedilmemesi,
- Yapılan bir ödemenin, olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi.

Kasadaki para mevcudunun kasa hesabının bakiyesinden noksan olması ve farkın nedeninin bilânço günü itibariyle bulunamaması halinde "197 Sayım ve Tesellüm Noksanları-Kasa Noksanı" hesabına borç, "100 Kasa" hesabına alacak kaydı yapılarak hesap durumu ile fiili durum arasında eşitlik sağlanmış olur. Noksanlığın nedeni bulunursa ilgili hesap borçlandırılıp "197 Sayım ve Tesellüm Noksanları-Kasa Noksanı" hesabı alacaklandırılarak kayıtlar düzeltilir.

Kasa noksanının kasadan sorumlu personelden tahsil edilecek olması durumunda "135 Personelden Alacaklar" hesabı borçlandırılıp "197 Sayım ve Tesellüm NoksanlarıKasa Noksanı" hesabı alacaklandırılır.

Dönem içinde veya sonunda ortaya çıkan kasa noksanlığının nedeni bulunamıyorsa ve bu noksanlıktan hiç kimse sorumlu tutulmuyorsa "689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar" hesabına borç, "197 Sayım ve Tesellüm Noksanları" hesabına alacak kaydı yapılarak fark kapatılır. Ticari bir işlem sonucunda işletmenin kasasına yabancı para girişi olduğunda, söz konusu yabancı para tutarı,

işlem tarihindeki resmi kur değeri (T.C. Merkez Bankası resmi kuru) üzerinden TL'ye dönüştürülerek "100 Kasa Hesabı-Döviz Kasası" hesabı'na kaydedilir. Yabancı paranın TL'ye dönüştürüldüğü tarih itibariyle döviz kuru yükselmiş ise kambiyo kârı, düşmüş ise kambiyo zararı ortaya çıkar. İşletme kasasında veya banka hesabında bulunan yabancı parayı elden çıkarmamış ise dönem sonunda elinde bulunan yabancı paralar için değerlendirme işlemi yapılır.

Dönem sonunda işletmenin kasasındaki yabancı paraların değeri artmış ise "100 Kasa Hesabı" ilgili yardımcı hesabı ile artış tutarı kadar borçlandırılarak "646 Kambiyo Kârları" hesabı da aynı tutarda alacaklandırılır. Bu durumda işletmenin kasasındaki yabancı paralar güncel değerleri ile gösterilmiş olur.

Dönem sonunda işletmenin kasasındaki yabancı paraların değeri azalmış ise "100 Kasa Hesabı" ilgili yardımcı hesabı ile artış tutarı kadar alacaklandırılarak "656 Kambiyo Zararları" hesabı da aynı tutarda borçlandırılır. Çek; işletmelerin vadesiz mevduat hesabı açarak veya kredi olarak bankada kullanmaya hazır halde tuttukları paranın, kendilerine veya ödeme yapacakları üçüncü bir kişiye ödenmesi için bankaya verdikleri yazılı bir talimat olarak tanımlanabilir.

İş dünyasında vadeli bir ödeme aracı olarak kullanılmasına rağmen çekler için dönem sonunda reeskont hesaplanması ve bunun da gider yazılması söz konusu değildir.

Uygulamada vadeli çekler 101 Alınan Çekler hesabı yerine doğrudan 127 Diğer Ticari Alacaklar hesabına alınıp, tahsilât durumunda ise bu hesaptan çıkış yapılabilmektedir. TMS 39 Finansal Araçlar standardına göre çeklerin de "itfa edilmiş maliyet değeri" üzerinden değerlendirilmesi gerekir.

İtfa edilmiş maliyet değerinin hesaplanması için Etkin Faiz Yöntemi (EFY) kullanılır. EFY'nin uygulanabilmesi için öncelikle etkin faiz oranının (EFO) hesaplanması gerekir. EFO (formüldeki i değeri) aşağıdaki formül yardımıyla bulunur:

$$\text{Gelecekteki Değer} = \text{Peşin Değer} \times (1+i)^{\text{vade}/365}$$

EFO bulunduğundan sonra, eldeki çeklerin izleyen yıla sirayet eden vade sonundaki değeri, 31 Aralık'a indirgenir. Bunun için yukarıdaki formülde yer alan vade 31 Aralık itibariyle vadeye kadar kalan gün sayısı olarak alınır ve formül şu şekilde dönüşür:

BD: Bugünkü Değer

GD: Gelecekteki Değer

$$\text{BD} = \text{GD} \times (1+i)^{\text{vadeye kalan gün}/365}$$

Çekler bugünkü değerine indirgendikten sonra aradaki vade farkının muhasebeleştirilmesinde "Ertelenmiş Faiz Gelirleri" hesabı ilgili tutar kadar borçlandırılırken "642 Faiz Gelirleri" hesabı aynı tutarda alacaklandırılır. Bankalar hesabı, bankada bulunan nakit para anlamına geldiğinden V.U.K.'un 266.maddesine göre itibari değerle değerlendirilmesi gerekir. Dolayısıyla bankadaki TL paralar, kasadaki paralar gibi itibari değerleri ile değerlendirirken, döviz tevdiat hesapları da yabancı paralarda olduğu gibi değerlendirilir.

Öte yandan banka hesap özetinde yılsonu itibariyle tahakkuk etmiş faiz gelirleri varsa, bunların da kaydedilmesi gerekir. Bu durumda "642 Faiz Gelirleri" hesabı tahakkuk eden faiz tutarı kadar alacaklandırılır.

Banka, tahakkuk eden faiz gelirlerinden gelir vergisi kesintisini hesaplayarak söz konusu tutarı vergi sorumlusu sıfatıyla vergi dairesine yatırır. Bu tutar kadar da “193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar” hesabı borçlandırılır. Kalan tutar banka hesabına aktarılacağından “102 Bankalar” hesabı da kalan tutar kadar borçlandırılarak kayıt tamamlanmış olur.

Vadesiz mevduat hesabının TMS’ye göre değerlemesi, kasadaki paraların değerlendirme işlemi gibidir. Öte yandan, döviz tevdiat hesapları da yabancı paralarda olduğu gibi değerlendirilir. Vadeli mevduat ise bir vade ve vade sonunda faiz içeren bir değeri ifade ettiği için alınan çeklerde olduğu gibi değerlendirilir.

İşletmenin elinde bulunan posta ve damga pulları gibi iktisadi kıymetler ile işletmede menkul kıymet olarak tutulan varlıklara ait vadesi gelmiş kupon bedelleri “108 Diğer Hazır Değerler” hesabında izlenir. Diğer hazır değerler edinilirken “108 Diğer Hazır Değerler” hesabı borçlandırılırken ilgili varlık ya da kaynak hesabı alacaklandırılır. Kullanıldıklarında ya da satıldıklarında ise ilgili maliyet ya da varlık hesabı borçlandırılırken “108 Diğer Hazır Değerler” hesabı alacaklandırılır.

MENKUL KIYMETLER

Menkul kıymetler, hisse senedi, hazine bonosu, tahvil, gelir ortaklığı senedi, kâr zarar ortaklığı belgesi, finansman bonosu gibi finansal araçlara yapılan geçici yatırımlardan oluşur. Menkul Kıymetler Tekdüzen Hesap Planı’nda üç başlık altında yer almaktadır:

110 Hisse Senetleri

111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları

112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları

Tekdüzen Hesap Planı’na göre, tüm menkul kıymetler satın alındıklarında alış değeri ile kaydedilir. Menkul kıymetlerin satılması halinde alış değeri üzerinden çıkış yapılır. Alış ve satış fiyatı arasındaki olumlu fark Menkul Kıymet Satış Kârı, olumsuz fark ise Menkul Kıymet Satış Zararı olarak kaydedilir.

Eldeki hisse senetleri satıldığında “110 Hisse Senetleri” hesabı nominal değer kadar alacaklandırılır, tahsilat yöntemine göre ise ilgili varlık hesabı borçlandırılır. Hisse senetlerinin alış ve satış fiyatları arasında fark varsa olumlu fark “645 Menkul Kıymet Satış Kârı” hesabının alacağında, olumsuz fark ise “655 Menkul Kıymet Satış Zararı” hesabının borcunda muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda menkul kıymetlerde fiili noksanlık tespit edilmesi durumunda ise ilgili fark “197 Sayım ve Tesellüm Noksanları” hesabında izlenir.

Tahviller gerek anonim şirketler ve kooperatifler, gerekse devletin ilgili kurumları tarafından borç temin etmek amacıyla çıkarılan borçlanma senedi niteliğindeki menkul kıymetlerdir.

V.U.K.’un 279. maddesine göre tahvillerin borsa rayıcı ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Dönemsel ilkeleri gereği, tahvilin borsa değerinin olmaması durumunda, alış değeri ile vade sonu değeri arasındaki farkın cari yıla isabet eden kısmının tahviller hesabının borç tarafına ve faiz gelirleri hesabının alacak tarafına kaydedilmesi gerekmektedir.

Tekdüzen muhasebe sistemine göre menkul kıymetlerin borsa ve piyasa değerinin önemli ölçüde ya da sürekli olarak değer kaybına uğraması durumunda ortaya çıkacak

zararların karşılanması amacıyla karşılık ayrılması gerekmektedir. Dolayısıyla tahvillerin borsa değerinde düşüş olduğunda hisse senetlerinde olduğu gibi kayıt yapılır.

Türkiye Muhasebe Standartları’na göre ise tahvillerin vadesi henüz dolmadığı için vade farkı içermektedir ve değerlemede bu farkın ayrıştırılması gerekir. Tahvillerde değerlendirme işlemi vadeli çeklerde olduğu gibi hesaplanmaktadır.

Alacaklar

Genel anlamda alacaklar, işletmelerin ticari faaliyetleri esnasında veresiye mal veya hizmet satışı sonucunda ortaya çıkan ve borçlu tarafın varlıkları üzerindeki hak olarak adlandırılmaktadır.

İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili mal veya hizmet satışından doğmuş olan senetsiz yani açık hesap niteliğindeki alacakları 120 Alıcılar hesabında izlenir. Alacaklar ile ilgili olarak bazı alacakların kaydının yapılmamış olması ya da alınan ödemelerin kaydedilmemiş olması durumu söz konusu olabilir. Bu durumda ilgili kayıt dönem sonu mutabakatlarında fark edildiği anda yapılır.

TMS’ye göre değerlendirme ise çeklerde olduğu gibi vade farkının ayrıştırılması şeklinde yapılır.

Senetli bir alacağın tasarruf değerini hesaplamak için nominal değerinden reeskont faiz tutarını çıkarmak gerekir. Reeskont faiz tutarının hesaplanması için ise Hazine Maliye Bakanlığı tarafından 1995 yılında yayımlanan 238 Sayılı VUK Genel Tebliği’nde öngörülen ve aşağıda gösterilen iç iskonto formülü kullanılır.

F: reeskont faiz tutarı

A: senedin nominal değeri

n: reeskont faiz oranı

t: vade

$$F = (axnxt) / (36500 + (nxt))$$

Formülden alacak senetleri reeskontu tutarı hesaplandıktan sonra “657 Reeskont Faiz Giderleri” hesabı bulunan tutar kadar borçlandırılırken “121 Alacak Senetleri Reeskontu” hesabı aynı tutar kadar alacaklandırılır.

TMS’ye göre değerlendirme ise 120 Alıcılar hesabındaki gibi yapılır.

ŞÜPHELİ ALACAKLAR

Tahsil edilememe riski taşıyan alacaklar şüpheli alacak olarak adlandırılırlar. Bu tür alacaklar, sağlam alacakların izlendiği hesaplardan çıkarılıp, Şüpheli Alacaklar hesabına alınırlar ve bunlar için dönem sonunda karşılık ayrılır.

Ancak alacakların şüpheli hale düşme ölçütü VUK ve TMS’de oldukça farklı açıklanmaktadır.

VUK’un 323. maddesinde ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla; Dava ve icra safhasında bulunan alacaklar ile yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacakların şüpheli alacak sayılacağı belirtilmiştir.

TTK’nın 75. maddesinde “Gerçekleşmesi şüpheli yükümlülük ve askıdaki işlemlerden doğabilecek muhtemel kayıplar için Türkiye Muhasebe Standartları’nda (TMS) öngörülen kurallara göre karşılık ayrılır” denmektedir. TMS’de, tahsili şüpheli hale gelen alacaklar için Hâsılat Standardı’nın 18.paragrafında “Daha önce

finansal tablolara yansıtılmış olan hâsılat tutarının tahsil edilebilirliği konusunda bir belirsizliğin ortaya çıkması durumunda, tahsil edilmeyen veya tahsil edilebilme olasılığı muhtemel olmaktan çıkan tutar, başlangıçta muhasebeleştirilen hâsılatın düzeltilmesi yerine, gider olarak finansal tablolara yansıtılır” denmektedir. Her iki yaklaşıma göre de bir alacağın şüpheli duruma gelmesi durumunda ilgili alacak olduğu gruptan çıkarılıp şüpheli alacaklara alınır ve karşılık ayrılır. Bir senetli alacağın şüpheli duruma düşmesi halinde “121 Alacak Senetleri” hesabı senet tutarı kadar alacaklandırılırken “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” hesabı aynı tutar kadar borçlandırılır. Bu işlem için karşılık ayrılırken ise “654 Karşılık Giderleri” hesabı karşılık tutarı kadar borçlandırılırken “129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı” hesabı aynı tutar kadar alacaklandırılır.

ŞÜPHELİ ALACAĞIN TAHSİLİ

Şüpheli alacağın tahsil edilmesi durumunda ilgili varlık hesabı borçlandırılırken “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” aynı tutar kadar alacaklandırılır. Aynı zamanda ayrılmış olan karşılığın da iptal edilmesi gerekir. Bu durumda “129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı” hesabı karşılık tutarı kadar borçlandırılırken “644 Konusu Kalmayan Karşılıklar” hesabı aynı tutar kadar alacaklandırılır.

DEĞERSİZ ALACAKLAR

V.U.K. ’un 322. Maddesinde kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar değersiz alacak olarak tanımlanmıştır.

Daha önceden karşılık ayrılmış olan bir alacak değersiz duruma düştüğünde “129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı” söz konusu alacak kadar borçlandırılırken “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” hesabı aynı tutar kadar alacaklandırılır.

Daha önceden karşılık ayrılmamış bir alacak değersiz duruma düştüğünde ise “689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar” hesabı söz konusu alacak kadar borçlandırılırken “121 Alacak Senetleri” hesabı aynı tutar kadar alacaklandırılır.

ÜNİTE 4: DÖNEN VARLIKLARIN ENVANTER İŞLEMLERİ II

GİRİŞ

Stokların envanter işlemleri, işletmenin faaliyet türüne bağlı olarak özellikle ticaret ve sanayi işletmelerinde gerek bilançoğu gerekse gelir tablosunu yakından ilgilendirir. Ticaret ve sanayi işletmelerinin finansal analizini de yakından etkileyen stok grubu hesaplarının envanter işlemleri ayrı bir öneme sahiptir.

STOKLAR

Tekdüzen Hesap Planında 15 nolu stoklar grubu; işletmenin satmak, üretimde kullanmak veya tüketmek amacıyla edindiği ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, yan ürün, artık ve hurda gibi bir yıldan az bir sürede kullanılacak olan veya bir yıl içerisinde nakde çevrilebileceği düşünülen varlıklardan oluşur.

TMS 2’de stoklar şöyle tanımlanmıştır:

- İşin olağan akışı içinde satılmak üzere elde tutulan,
- Bu tür satışa konu olmak üzere üretilen veya

- Üretim sürecinde veya hizmet sunumunda kullanılacak ilk madde ve malzemelerdir.

Stoklar grubunda aşağıdaki hesaplar yer almaktadır:

150 İlk Madde ve Malzeme

151 Yarı Mamuller-Üretim

152 Mamuller

153 Ticari Mallar

157 Diğer Stoklar

158 Stok Değer Düşüklüğü (-)

159 Verilen Sipariş Avansları

İşletmenin bir yıllık ihtiyacından fazla satın alma veya üretimde kullanma ya da stok devir hızı düşüklüğü gibi nedenlerle bir yıldan daha fazla sürede elden çıkarılacağı veya kullanılacağı düşünülen stoklar 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar hesabına aktarılır. 293 nolu hesapta izlenen stoklar dönemi geldiğinde 15 Stoklar grubunda ilgili hesaplara aktarılır.

STOKLARIN ENVANTERİ

Stokların envanterine stokların fiziki sayımı ile başlanır. Ülkemizde üçer aylık geçici vergi dönemlerinden Mart, Haziran ve Eylül ayları sonlarında, bir çok işletmede fiziki sayımdan (fiili envanter) ziyade stok kayıtları üzerinden envanter (kaydi envanter) yapılmaktadır. Ancak 31 Aralık itibarıyla mutlaka fiili sayım yapılmalıdır.

Stoklar ilk alışı maliyet değeri ile kaydedilirler. Yurt içinden satın alınıyorsa maliyet değeri:

- Satın alma bedeli,
- Satın alma giderleri,
- Stokun işletmeye getirilmesi için yapılan taşıma ve sigorta giderleri,
- Vade farkları ve kur farkı giderleri, alış komisyonları, geçici depolama giderlerinden oluşur.

VUK 275. maddesine göre imal edilen malların maliyet bedeli:

- Mamulün vücuda getirilmesinde sarf olunan ham madde ve malzemelerin bedeli,
- Mamule isabet eden direkt işçilik payı,
- Genel imalat maliyetlerinden mamule düşen payı,
- Genel yönetim giderlerinden mamule düşen payı,
- Ambalajlı olarak piyasaya arzı gerekli olan mamullerde ambalaj malzemesi bedelini kapsar.

KOBİ TFRS’ye göre stokların maliyeti, tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir.

KOBİ TFRS’ye göre stoklara dahil edilmeyen maliyetler:

- Anormal fire,
- Bir sonraki üretim aşaması için zorunlu olanlar dışındaki depolama giderleri,
- Genel yönetim giderleri,
- Satış giderleridir.

STOKLARIN KAYIT YÖNTEMLERİNE GÖRE ENVANTER İŞLEMLERİ

İşletmenin faaliyet alanına, satışların maliyetinin her an bilinebilmesi durumuna göre stoklar şu iki yöntemden birine göre kaydedilir;

- Aralıklı Envanter Yöntemi (Dönem Sonu Envanter Yöntemi),

- Devamlı (Sürekli) Envanter Yöntemi.

Stokların aralıklı envanter yöntemine göre izleyen işletmeler dönem sonunda stoklarla ilgili dönem içinde “153 Ticari Mallar Hesabı”, “600 Yurtiçi Satışlar Hesabı”, “610 Satıştan İadeler Hesabı” ve “611 Satış İskontoları Hesabı”, “760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı”nı kullanır. Dönem sonunda, dönem sonu stoğu dikkate alınarak satışların maliyeti bulunur ve ticaret işletmelerinde “621 Satılan Ticari Malların Maliyeti” Hesabına kaydedilir.

Aralıklı envanter yönteminde satışların maliyeti aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanır:

$$\text{SMM} = \text{Dönem Başı Stok} + \text{Alışlar} + \text{Alış Giderleri} - (\text{Alış İadeleri} + \text{Alış İskontoları} + \text{Dönem Sonu Stok})$$

Devamlı envanter yönteminde ise dönem içinde satışların maliyeti, stok kartları yardımıyla izlendiği için dönem sonunda satışların maliyeti değeri hazır bulunmaktadır. Bu yöntemde yapılacak olan, 153 Ticari Mallar hesabının borç kalanı ile stok kartlarında yazılı dönem sonu stok tutarları ve fiili stok sayımlarının karşılaştırılmasıdır. Bunlar arasında farklılık olursa bunun başka nedenleri sayım farklılıkları veya firelerdir.

STOKLARIN MALİYETLE DEĞERLEME YÖNTEMLERİ

Stokların değerlemesinde maliyetle değerlendirme yöntemi kullanılır. Kanunlarımız maliyet tespitinde hangi alt yöntemin kullanılacağı konusunda işletmeyi serbest bırakmıştır.

Maliyetle değerlendirme yöntemlerinin başlıcaları şunlardır:

1. Gerçek (fiili) maliyet yöntemi,
2. Ortalama maliyet yöntemi,
 - a. Ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi,
 - b. Hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi,
2. FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemi,
3. LIFO (Son Giren İlk Çıkar) yöntemi.

Gerçek maliyet yönteminde her stok adedinin maliyeti bilinmekte ve değerlendirme her stok adedi için kendi gerçek maliyeti ile yapılmaktadır. Stok çeşidi fazla olan işletmelerde bu yöntemin uygulanması zorluklar doğurur. Bu yöntem daha çok stok çeşidi az ve stok bedeli yüksek olan işletmelerde uygulanabilir.

Ortalama maliyet yönteminin kullanılmasında toplam maliyetin stok sayısına bölünmesi esas alındığı için stokların benzer özellikte ve fiyatta olması gerekmektedir. Bu yöntemin iki değişik uygulama şekli vardır:

- Ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi,
- Hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi.

Ağırlıklı ortalama maliyet yönteminde dönem sonuna kadar beklenir ve dönem sonunda toplam stok maliyetinin stok sayısına bölünmesi ile ağırlıklı ortalama maliyet hesaplanır ve dönem sonu stokları bu hesaplanan ağırlıklı ortalama maliyetle değerlendirilir.

Hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yönteminde dönem içerisinde her satış veya alış anında sürekli olarak ağırlıklı ortalama maliyet hesaplanır.

Stokların aralıklı envanter yöntemine göre takip eden işletmeler için ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi, devamlı envanter yöntemine göre takip eden işletmeler için ise hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi uygun olacaktır.

FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yönteminde ilk giren malların ilk önce satıldığı veya kullanıldığı ve en son alınan malların dönem sonu mevcudu olarak kaldığı kabul edilir. Stokların aralıklı envanter yöntemine veya devamlı envanter yöntemine göre izlenmesine göre FIFO yönteminin uygulanması farklılık gösterir.

LIFO (Son Giren İlk Çıkar) yönteminde son giren malların ilk önce satıldığı veya kullanıldığı ve ilk alınan malların dönem sonu mevcudu olarak kaldığı kabul edilir. Stokların aralıklı envanter yöntemine veya devamlı envanter yöntemine göre izlenmesine göre LIFO yönteminin uygulanması farklılık gösterir.

STOKLARIN ENVANTERİNDE KARŞILAŞILAN ÖZELLİKLİ DURUMLAR

Stokların envanterinde dönem sonu stokunun saptanması, satılan malların maliyetinin hesaplanması ve kaydedilmesi dışında, muhasebe dışı envanterde karşılaşılan bazı özellikli durumların da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunlar:

- Stok sayım farkları (stok noksanlığı veya fazlalığı),
- Değeri düşen stoklar,
- Fireler,
- Çalınan stokların değerlendirilmesidir.

Stok sayım farklılıkları geçici olarak “197 Sayım ve Tesellüm Noksanları” ve “397 Sayım ve Tesellüm Fazlalıkları” hesaplarına kaydedilir. 197 ve 397 nolu hesapların, dönem sona ermeden şayet bulunursa farklılığın nedenine göre, bulunamazsa gider ve gelir kaydedilmek yoluyla kapatılmaları gerekir.

Vergi Usul Kanunu’nun 274.üncü maddesine göre; satın alınan ve imal edilen ticari mal, maliyet bedeline nazaran değerlendirme günündeki satış bedelleri %10 ve daha fazla bir düşüklük gösterdiği hallerde maliyet bedeli yerine emsal bedeli ölçüsü uygulanabilir.

Emsal bedeli ile değerlendirme yapılırken Vergi Usul Kanunu 267. Maddenin ikinci sırasındaki usul kullanılmamalıdır. Bu maddede sayılan usullerden sadece, ortalama fiyat ya da buna göre bir belirleme yapılamıyorsa, takdir esasına göre emsal bedel tespiti yapılmalıdır.

Aynı cins ve özellikteki mallardan sıra ile değerlemenin yapılacağı ayda veya bir evvelki veya daha evvelki aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların miktar ve tutarına göre mükellef tarafından çıkarılacak olan “ortalama satış fiyatı” ile hesaplanır. Bu uygulama için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran %25’ten az olmaması şarttır. Ortalama fiyat esasına göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır.

Değeri düşen stokların ilgili stok hesabından çıkarılıp “157 Diğer Stoklar” hesabına alınması gerekir. Aynı zamanda değer düşüklüğü için de karşılık ayrılması gereklidir. Stoklar daha sonra satılırsa satış kaydının sonrasında karşılık kaydının da kapatılması gerekir. Söz konusu değeri düşen mallar satılmayıp, değerini tamamen kaybetmişse karşılık gideri dışında kalan bakiye zarar yazılır.

Stoklarda normal ölçüdeki kayıplar ise fire olarak kabul edilmektedir. Üretim safhasında ortaya çıkan hurda, döküntü, üstüğü, deşe ve ıskarta gibi artıkların emsal bedeli üzerinden imalatından çıkarılması, böylece bu gibi kıymetlerin değer kayıplarının üretimin maliyeti içerisinde kalması sağlanmış olur. Uygulamada fire oranları şirketlerin bağlı oldukları ticaret odaları tarafından tespit edilmektedir.

Aralıklı Envanter yönteminde stok takibi dinamik bir şekilde yapıldığından fireye ilişkin herhangi bir kayıt yapılmaz.

Devamlı envanter yönteminde ise dönem sonunda 153 Ticari Mallar hesabının borç kalanı ilgili stok kartlarında gözüken dönem sonu stok rakamları ve fiili stok tutarı ile aynı olmalıdır. Ancak fireden kaynaklanan bir eksilme söz konusu ise yukarıda açıklandığı üzere fire oranının yasal sınırlar içerisinde kalıp kalmamasına göre envanter kaydı yapılır.

Hırsızlık veya dolandırılma sonucu işletmeden alınan malların değeri düşen mallar olarak değerlendirilmesini ve oluşan zarar vergi idaresi kabul etmemektedir. Dolayısı ile stokların alınması durumunda oluşan zarar giderleştirilirken ilgili kısım vergi matrahından düşülemeyeceği için nazım hesaplarda kanunen kabul edilmeyen gider olarak izlenmelidir.

KOBİ TFRS'ye göre stoklarla ilgili yapılacak açıklamalarda aşağıdaki bilgilere yer verilmelidir:

- Kullanılan maliyet formülleri de dahil olmak üzere, stokların muhasebeleştirilmesinde benimsenen muhasebe politikaları,
- Stokların toplam defter değeri ve işletmeye uygun sınıflandırmadaki defter değeri,
- Dönem içinde satılan malların maliyeti,
- Stoklardaki değer düşüklüğü tutarı,
- İptal edilen değer düşüklüğü karşılıkları ve iptalleri gerektiren koşullar,
- Borçlara karşı teminat olarak verilmiş olan stokların defter değeri.

Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulmuş hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer malzemeleri "150 İlk Madde ve Malzeme" hesabında izlenir. İlk madde ve malzemedeki sayım farkının araştırılması durumunda aradaki fark 197 Sayım ve Tesellüm Noksanlıkları hesabı veya 397 Sayım ve Tesellüm Fazlalıkları hesabına aktararak 150 nolu hesabın kalanı mevcut miktarı gösterir duruma getirilir. Henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamuller "151 Yarı Mamuller – Üretim" hesabında izlenir. Üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamuller "152 Mamuller" hesabında izlenir.

Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile işletmeye alınan ticari mallar ve benzeri kalemler "153 Ticari Mallar" hesabında izlenir.

Yukarıdaki stok kalemlerinin hiçbirinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurda gibi kalemler "157 Diğer Stoklar" hesabında izlenir.

Yangın, deprem, su basması gibi doğal afetler ve bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak, teknolojik gelişmeler ve moda değişiklikleri nedenleriyle stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli azalışlar ortaya çıkabilir. Veya bunların dışında diğer nedenlerle stokların piyasa fiyatlarında düşebilir. Bu gibi durumlarda meydana gelen kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıklar "158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı" hesabında izlenir.

Yurt içinden ya da yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak yapılan avans ödemeleri "159 Verilen Sipariş Avansları" hesabında incelenir.

İnşaat faaliyetleri bir yıldan uzun sürebilir. Dolayısı ile bu süreçte oluşan maliyetler "170-178 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri" hesaplarında izlenir. Bu hesaplar hizmet sektörü olarak değerlendirilen inşaat taahhüt işletmelerinde her bir inşaatın (şantiyenin) maliyetini takip etmekte kullanılır.

18 grubunda yer alan hesaplar dönem ayırıcı hesaplardır. Gelecek aylarla ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek peşin olarak ödenen giderler, "180 Gelecek Aylara Ait Giderler" hesabının borcuna kaydedilir. Gelecek aylarda 180 nolu hesaba alacak verilmek suretiyle ilgili gider hesabına aktarılır. Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunulan döneme ait olan kısımları "181 Gelir Tahakkukları" hesabında izlenir.

DİĞER DÖNEN VARLIKLARLA İLGİLİ ENVANTER İŞLEMLERİ

Vergi mevzuatı gereğince peşin olarak ödenen ve bir yıl içerisinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar "193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar" hesabında kayıt ve takip edilir. Bu hesabın sermaye şirketlerinde dönem sonunda, "371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri" hesabına aktarılması gerekir.

İşletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avansları "195 İş Avansları" hesabında izlenir.

Personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avanslar "196 Personel Avansları" hesabında izlenir.

Yukarıdaki hesaplar dışında kalan diğer dönen varlıklar "198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar" hesabında izlenir. 19 grubunda yer alan diğer dönen varlıklarda meydana gelen değer azalmaları için ayrılan karşılıklar "199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı" hesabında izlenir.

ÜNİTE 5: DURAN VARLIKLARIN ENVANTER İŞLEMLERİ

GİRİŞ

İşletmelerin uzun vadeli ve ortaklık amaçlı yatırımları, bir yıldan uzun vadeli alacakları, bir yıldan uzun bir süre kullanmayı öngörerek satın aldığı veya edindiği maddi veya maddi olmayan varlıklar Duran Varlıklar grubunda yer alır

MADDİ DURAN VARLIKLAR

ENVANTER VE BİLANÇO

İşletmenin esas faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla kullandığı, boş arazi dışında, türüne göre yıpranma, eskime, demode olma, paslanma gibi özellikleri olan, ticari amaçla alınmış olmayan ve yararlanma süresi bir yıldan uzun olan taşınmaz nitelikli varlıklar Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda yer alır. Bu varlıkların işletmenin mülkiyetinde olması gerekir. VUK'un 270.maddesinde gayrimenkullerin maliyet bedeline satın alma bedelinden başka aşağıdaki giderlerin de gireceği belirtilmektedir:

1. Makine ve tesisatta gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri
2. Mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsanın tesviyesinden doğan giderler

Bunlara ek olarak noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellâliye giderleri ile emlak alım ve taşıt alım vergilerini maliyet bedeline ithal etmek veya genel giderler arasında göstermek serbesttir.

Maddi Duran Varlıklar Standardı uyarınca, bir iktisadi kıymetin "Varlık" olarak tanımlanabilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler:

- İşletmenin kontrolünde olmalıdır.
- Geçmişte meydana gelen bir olay veya işlem sonucu ortaya çıkmış olmalıdır.
- Gelecekte yarar sağlayacak niteliklere sahip olmalıdır.

Tekdüzen Hesap Planı'nda Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda şu hesaplara yer verilmiştir:

250 Arazi ve Arsalar
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri
252 Binalar
253 Tesis Makine ve Cihazlar
254 Taşıtlar
255 Demirbaşlar
256 Diğer Maddi Duran Varlıklar
257 Birikmiş Amortismanlar
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar
259 Verilen Avanslar

Dönem sonu envanterinde maddi duran varlıklar ile ilgili olarak öncelikle muhasebe dışı envanter yapılıp ve envanter listeleri muhasebe kayıtlarıyla karşılaştırılır. Böylece, kayıtlarda yer aldığı halde mevcut olmayan veya mevcut olduğu halde alındığında kaydedilmemiş olan maddi duran varlıklar tespit edilebilir. Kaydedilmemiş olan maddi duran varlık tespit edilirse kaydedilir.

Kayıtlarda olmasına rağmen bulunamayan maddi duran varlıklar ise kayıtlardan çıkarılır. Bu durumda ilgili maddi duran varlık hesabı alacaklandırılırken varlığın birikmiş amortismanı ve ilgili varlık hesabı borçlandırılır.

İşletmenin esas faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla kullandığı arazi ve arsalar 250 Arazi ve Arsalar hesabında izlenir.

Arazinin altında veya üstünde inşa edilen yollar, kanalizasyon, setler, köprüler vb. işletmeye mal oluş bedeli ile 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri hesabında izlenir.

İşletmenin kendisine ait arsa üzerinde inşa edilmiş olan ve esas faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla kullandığı binalar 252 Binalar hesabında izlenir.

İşletmenin faaliyetlerinde kullanmak üzere sahip olduğu amortismanı tabi varlıklar 253 Tesis Makine ve Cihazlar hesabında izlenir.

İşletmenin sahip olduğu ve işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere elinde bulundurduğu taşıtlar 252 Taşıtlar hesabında izlenir.

İşletmenin elinde bulundurduğu alet, edevat, mefruşat ve demirbaş eşya 255 Demirbaşlar hesabında izlenir. Yukarıda sıralamış olduğumuz kalemlere girmeyen maddi duran varlıklar 256 Diğer Maddi Duran Varlıklar hesabında izlenir.

AMORTİSMAN

Maddi duran varlıkların, aşınma, yıpranma, paslanma, demode olma, eskime gibi nedenlerle ekonomik değerlerinde meydana gelen tükenmelere amortisman denir.

VUK'un 313. maddesinde; işletmenin bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269.madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin, alet, edevat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin, bu kanun hükümlerine göre yok edilmesinin amortismanın konusunu teşkil edeceği ifade edilmektedir.

VUK 314. maddeye göre boş arazi ve arsalar amortismanı tabi tutulamazlar.

VUK'un 315. maddesine göre; Mükellefler amortismanı tabi iktisadi kıymetlerini Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tespit ve ilân edeceği oranlar üzerinden itfa ederler. İlân edilecek oranların tespitinde iktisadi kıymetlerin faydalı ömürleri dikkate alınır.

Amortisman hesaplamada aşağıdaki yöntemler kullanılır:

- Normal amortisman yöntemi
- Azalan bakiyeler yöntemi
- Madenlerde amortisman
- Fevkalade amortisman
- Kıst amortisman

Normal amortisman yönteminde, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından varlıkların faydalı ömürleri dikkate alınarak tespit edilen oranlar duran varlığın kayıtlarda yer alan maliyet değerine uygulanır ve cari yılın amortismanı hesaplanmış olur. Bu işlem duran varlığın faydalı ömrü boyunca aynı şekilde sürdürülür. Bir iktisadi değer üzerinden normal amortisman usulüne göre amortisman ayrılmasına başladıktan sonra bu usulden dönülemez. Azalan bakiyeler yönteminde normal amortisman oranının iki katı amortisman hesaplanır. Amortisman tutarı her yıl varlığın amorti edilmemiş değeri üzerinden hesaplanır. Bir iktisadi değer üzerinden azalan bakiyeler usulüne göre amortisman ayrılmaya başladıktan sonra normal amortisman usulüne geçilebilir. Bu takdirde henüz yok edilmemiş olan değer kısmı, kalan amortisman süresine bölünmek suretiyle eşit miktarlarla yok edilir.

İşletme sebebiyle içindeki cevherin azalmasından dolayı maddi değerini kaybeden madenlerin ve taş ocaklarının imtiyaz veya maliyet bedelleri, ilgililerin müracaatları üzerine bunların büyüklük ve mahiyetleri göz önünde tutulmak ve her maden veya taşocağı için ayrı ayrı olmak üzere Hazine ve Maliye ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlıklarınca belli edilecek nispetler üzerinden yok edilir.

Yangın, deprem, su basması gibi afetler neticesinde değerini tamamen veya kısmen kaybeden; yeni icatlar

dolayısıyla teknik verim ve kıymetleri düşerek tamamen veya kısmen kullanılmaz bir hale gelen ya da cebri çalışmaya tabi tutuldukları için normalden fazla aşınma ve yıpranmaya maruz kalan maddi duran varlıklar fevkalade amortismanına tabi tutulur.

Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralınması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Bu yöntemle de kıst amortisman adı verilir.

Maddi duran varlıkların amortismanı muhasebeleştirilirken varlığın kullanıldığı işletme fonksiyonuna ait gider hesabı amortisman tutarı kadar borçlandırılır, “257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı” aynı tutar kadar alacaklandırılır.

MADDİ DURAN VARLIKLARLA İLGİLİ ÖZEL DURUMLAR

İşletmelerde maddi duran varlıkların elden çıkarılması, sigortalı bir maddi duran varlığın zarar görmesi, amortisman süresi dolduğu halde halen kullanılmaya devam eden varlıkların kayıtlarda tutulması gibi durumlarla karşılaşılabilir. Bu nedenle söz konusu durumlarda yapılması gereken işlemlerin de açıklanmasında yarar vardır.

Amortismanına tabi bir duran varlık satıldığında varlığın hesabı alacaklandırılır. Varlığın birikmiş amortismanı borçlandırılır. Satışın ödeme durumuna göre ilgili hesap borçlandırılır. Satış tutarı ile varlığın net defter değeri arasında olumlu bir fark varsa bu tutar kadar 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar hesabı alacaklandırılır. Satış tutarı ile varlığın net defter değeri arasında olumsuz bir fark varsa bu tutar kadar 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesabı borçlandırılır.

VUK’un 329. maddesinde yangın, sel, su basması gibi afetler nedeniyle tamamen veya kısmen zarar gören amortismanına tabi iktisadi kıymetler için alınan sigorta tazminatının bunların değerinden (amortismanlı olanlarda birikmiş amortisman düşüldükten sonra kalan değerden) fazla veya eksik olması durumunda söz konusu farkın kâr veya zarar hesabına aktarılacağı belirtilmektedir.

Bir duran varlığın amortisman hesabı açısından faydalı ömrünü tamamlamış olmasına rağmen uygulamada halen kullanılıyor olması durumunda, 25605 sayılı resmi gazetede yayımlanan 13 sıra nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinin 1-5 maddesine göre 1 kr tutarında sembolik bir değerle kayıtlarda 0,01 TL olarak yer alması mümkündür. İşte bu sembolik değere iz değeri denilmektedir.

Amortisman hesaplama yaklaşımı açısından TMS’de yer alan uygulama VUK’a göre oldukça farklıdır. Şöyle ki; gerek KOBİ’ler gerekse halka açık şirketler için TMS uygulamalarında amortismanın maddi duran varlığın tahmin edilen yıllık yıpranma ölçüsünde hesaplanması istenmektedir. Dolayısıyla önceden belirlenmiş oranlar değil, varlığın özellikleri, kullanım şekli, kullanım miktarı gibi ölçütler dikkate alınarak, doğrusal bir mantıktan ziyade gerçekçi bir yaklaşımla yıpranma payının tahmin edilmesi gerekmektedir.

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Maddi olmayan duran varlıklar fiziksel bir varlık olmayan ancak işletmeye ticari fayda ve gelir sağlayacak nitelik taşıyan, elde edilmesi için belirli bir maliyete katılan haklar, imtiyazlar vb. varlıklardır. Tek düzen hesap planına göre maddi olmayan duran varlıklar hesap grubu aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır.

260 Haklar

261 Şerefiye

262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri

263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri

264 Özel Maliyetler

267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar

268 Birikmiş Amortismanlar

Haklar; imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi, bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsamaktadır.

Şerefiye; bir işletme devralınırken katılan maliyet ile söz konusu işletmenin rayıç bedelle hesaplanan varlıklarının net değeri arasındaki olumlu farkların izlendiği hesap olarak tanımlanmaktadır.

Kuruluş ve örgütlenme giderleri; kurumun tesis olunması veya yeni bir şubenin açılması veya tahdit da işlerin devamlı surette genişletilmesi için yapılan ve karşılığında maddi bir kıymet iktisap olunmayan giderleri kapsamaktadır.

Araştırma ve geliştirme giderleri; işletmede yeni ürün ve teknolojiler oluşturulması mevcutların geliştirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan her türlü harcamalardan aktifleştirilen kısmın izlendiği hesaptır.

İşletmelerin kirada bulundukları gayrimenkullerin iktisadi kıymetini arttıracak şekilde yaptıkları iyileştirmeler özel maliyetler hesabında izlenir.

Maddi olmayan duran varlıklarda amortisman işlemi maddi duran varlıklardaki gibi yapılır. Ancak amortisman hesabı olarak 268 Birikmiş Amortismanlar kullanılır. Tek Düzen Hesap Planı ve VUK’un aksine, TMS’de “Özel maliyet” kavramına yer verilmemektedir. Bunun nedeni “Özel maliyet” hesabının konusunu oluşturan harcamaların aslında maddi duran varlık için yapılan harcama niteliğinde olmasıdır.

ÜNİTE 6: BORÇLAR VE ÖZKAYNAKLARLA İLGİLİ ENVANTER İŞLEMLERİ

GİRİŞ

İşletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları kaynakları (borçları) ifade eden Mali Borçlar, ticari faaliyetlerden doğan Ticari Borçlar ve ticari olmayan faaliyetlerden kaynaklanan Diğer Borçlar önemli hesap gruplarıdır. Borçlar vadelerine uygun olarak bilançonun pasifinde Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak raporlanır. Borçlarla ilgili olarak dönem sonlarında yapılan envanter işlemlerinde borcun var olduğunun ve hesaplarda görülen tutarın gerçek tutar olup olmadığının belirlenmesi, ilgili borcun dönem sonu itibarıyla o günkü değerinin saptanması ön plana çıkmaktadır. Borçların vadelerine uygun olarak raporlanmasının sağlanması da dönem sonu işlemleri açısından önemlidir.

Öz kaynaklarla ilgili olarak öne çıkan dönem sonu işlemi ise döneme ilişkin olarak hesaplanan net kârın veya zararın

ENVANTER VE BİLANÇO

saptanmasıdır. Bu faaliyet sonucu ve dönem kârı veya zararı üzerinden hesaplanan vergi karşılığı kısa vadeli borçlar arasında muhasebeleştirilir

BORÇLAR

Borçlar vadelerine uygun olarak bilançonun pasifinde, bir yıl içinde ödenecek olanlar Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ve bir yıldan sonra ödenecek olanlar da Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak raporlanır. Borçlarla ilgili olarak dönem sonlarında yapılan envanter çalışmaları sırasında öne çıkan bazı konular şunlardır:

- Kayıtlarda görülen borçların gerçekten var olup olmadığının saptanması
- Kayıtlarda görülen borç tutarlarının gerçek durumu yansıtmayı yansıtmadığının değerlendirilmesi
- Kayıtlarda görülen borç tutarlarının dönem sonu itibarıyla değerlerinin belirlenmesi
- Vadesi bir yılın altına düşen uzun vadeli borçların kısa vadeli borçlara aktarılması.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde mali borçlar hesap grubunda izlenen hesap kalemleri şu şekilde özetlenebilir:

- Kısa ve uzun vadeli banka kredileri
- Finansal kiralama işlemlerinden doğan borçlar
- Uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizleri
- Çıkarılmış bonolar ve tahviller
- Tahvil anapara borç taksit ve faizleri
- Menkul kıymet ihraç farkları

İşletmelerin bankalarla yaptıkları sözleşmeler kapsamında kullandıkları çok farklı özellikleri taşıyan krediler, ilgili kredinin vadesine göre kısa ve uzun vadeli borçlar arasında muhasebeleştirilir. Banka Kredileri hesabının alacak kalanı, işletmenin kredi borçlarının toplamını gösterir. Bankalara olan borçlar Türk Ticaret Kanunu'nun 75. Maddesine göre "itibari (nominal) değer" üzerinden, Vergi Usul Kanunu'nun 285. Maddesine göre ise "mukayyet (kayıtlı) değer" üzerinden değerlendirilir.

İşletmeler bono ve tahvil ihraç ederek finansman kaynağı bulma olanağına sahiptirler. Bono kısa vadeli, tahvil ise orta ve uzun vadeli borçlanma senedi olarak kabul edilir. Bu borçlanma senetleri kullanılarak, nakit fazlası olan ve geçici yatırımlarla bu nakdi değerlendirmek isteyenlerden borç alınmakta; alınan borcun karşılığında faiz ödenerek bu kaynak kullanılmaktadır.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin öngördüğü bilançonun pasifinde izlenen Çıkarılmış Bonolar ve Senetler hesabı kısa vadeli borçlar arasında, Çıkarılmış Tahviller hesabı uzun vadeli borçlar arasında yer alır.

Bono ve tahvil ihraç çok farklı koşullarla gerçekleştirilebilmektedir. İhraç edilen borçlanma senetleriyle ilgili olarak dönem sonunda yapılması gereken en önemli işlem, ilgili döneme ilişkin faiz giderinin tahakkukudur. Bono ve tahvil ihraç çeşitli nedenlerle ülkemizde yaygın olarak kullanılan bir borçlanma yöntemi değildir.

İşletmelerin gerçekleştirdikleri ticari faaliyetlerden kaynaklanan borçlar vadeleriyle uyumlu olarak bilançonun pasifinde hem kısa hem de uzun vadeli borçlar arasında Ticari Borçlar grupları içinde izlenir.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde ticari borçlarla ilgili olarak kullanılan bazı hesaplar şunlardır:

- Satıcılar
- Borç senetleri
- Borç senetleri reeskontu
- Alınan depozito ve teminatlar
- Diğer ticari borçlar

İşletmelerin esas faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet alımından doğan ve senede bağlanmamış olan borçları Satıcılar hesabında muhasebeleştirilir. Satıcılara olan borçlar Türk Ticaret Kanunu'nun 75. Maddesine göre "itibari değer" üzerinden, Vergi Usul Kanunu'nun 285. Maddesine göre ise "mukayyet değer" üzerinden değerlendirilir. Uygulama açısından her ikisi de aynı tutarı ifade ettiğinden gerek ticari gerekse vergi kârının belirlenmesinde aynı şekilde değerlendirilir. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden dönem sonu bilançosunda raporlanır.

Satıcılar hesabıyla ilgili dönem sonu işlemleri açısından önemli konu, işletme hesaplarında görülen borç tutarıyla satıcıların hesaplarında işletmenin alacağı olarak görülen tutarın karşılaştırılarak onaylanmasıdır. Bu amaçla öncelikle Satıcılar ana hesabı ile her bir satıcı için açılmış olan yardımcı hesapların uyumu sağlanır. Daha sonra, satıcılardan alınan hesap özetleriyle işletme kayıtları karşılaştırılır ve varsa farkları düzeltecek işlemler yapılır. Ticari faaliyetlerden doğan borçların senede bağlanması durumunda Borç Senetleri hesabı kullanılır. Dönem sonunda borç senetleri reeskonta tabi tutulur. Reeskont hesaplamalarında iki farklı yöntem kullanılabilmektedir:

- Dış iskonto yöntemi
- İç iskonto yöntemi

Her iki yöntemde de faiz tutarı hesaplama formülleriyle reeskont tutarı hesaplanır. Reeskont hesaplamalarında iç iskonto yönteminin kullanılması daha uygundur.

İç iskonto yönteminde, senedin üzerinde yazan nominal değer değiştirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle dönem sonunda hesaplanan reeskont tutarı borç senetleriyle ilgili bir düzenleyici hesapta muhasebeleştirilir. Hesaplanan reeskont tutarı aynı zamanda fiktif olarak katılan (gerçekte olmayan) bir gelir olarak gelir tablosuna yansıtılır.

Reeskont hesaplama ve muhasebeleştirme işlemi dönem sonu itibarıyla raporlama yapmak amacıyla geçici olarak ihtiyaç duyulan bir işlemdir.

İşletmelerin çeşitli nedenlerle döviz borçlanmaları söz konusu olabilmektedir. Dönem sonlarında işletme kayıtlarında bulunan tüm dövizli hesaplar dönem sonu kurlarıyla değerlemeye tabi tutulur. Borçlarla ilgili kur farkı ortaya çıkması durumunda kur azalırsa Kambiyo Kârı kur artarsa ise Finansman gideri ortaya çıkmaktadır. İşletmelerin elde ettikleri dönem kârı vergi konusudur. İşletmelerin bir kısmı şahıs şirketi bir kısmı sermaye şirketi olabilmektedir. Mevcut vergi kanunlarımıza göre şahıs şirketleri vergi mükellefi değildir; bu şirketlerin ortakları, elde ettikleri kâr üzerinden Gelir Vergisi öderler. Sermaye şirketleri ise Kurumlar Vergisi mükellefidir, şirketin elde ettiği kâr üzerinden vergi ödenir.

Üzerinden verginin hesaplanacağı tutar Vergi Matrahı olarak adlandırılır. Vergi matrahının esasını Dönem Kârı

veya zararı hesabının kalanı oluşturur. Bu tutara, Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler eklenir. Kanunen Kabul Edilmeyen Gider; muhasebe kuramı açısından bir gider olduğu halde, vergi politikaları gereği gider kabul edilmeyen giderlerdir. Dönem kârı veya zararı hesaplanırken gelirleri azaltıcı bir unsur olarak dikkate alınan bu tutarlar, vergi hesaplamaları sırasında tekrar eklenir. Vergi sonrası kâr Dönem Net Kârı veya Zararı olarak adlandırılır. İşletmeler dönem içinde elde ettikleri bazı gelirlerin vergilerini “stopaj yoluyla” peşin olarak öderler.

Vergi politikaları gereği olarak devletler muhasebe ilkelerine aykırı düzenlemeler yapabilirler. Bu durum işletmelerin ödeyecekleri vergileri etkiler ancak muhasebe kayıtlarını ve finansal raporlamayı etkilememelidir. Muhasebe kayıtları muhasebe ilkelerine göre yapılır, vergiyle ilişkili konular beyanname üzerinde dikkate alınır. Bilançonun pasifinde yer alan “gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları” ile “gelecek yıllara ait gelirler ve gider tahakkukları” hesap grupları dönem sonu işlemleri açısından önem taşır. Muhasebenin temel kavramlarından birisi olan dönemsellik, döneme ilişkin gelirlerin ve giderlerin gerçeğe uygun olarak raporlanması açısından çok önemlidir.

ÖZKAYNAKLAR

Öz kaynaklar varlıkları finanse etmekte kullanılan ve ortaklara ait olan kaynakları ifade eder. Bu çerçevede öz kaynaklar iki farklı nitelikte kaynak unsurunu içerir:

- Sermaye,
- Yedekler (dağıtılmayan kârlar).

Sermaye; işletmenin kuruluşu sırasında veya daha sonra sermaye artırımı yoluyla ortaklar tarafından işletmeye getirilen kaynakları ifade eder.

Yedekler (dağıtılmayan kârlar) ise işletmenin faaliyetleri sırasında çeşitli şekillerde ortaya çıkan ve ortaklara dağıtılmayıp işletmede bırakılan kârlardan oluşur.

Yedekleri ortaya çıkaran nedenlerin birisi işletmenin genellikle varlıkları ile ilgili olarak yapılan çeşitli değerlendirme işlemleri, diğeri ise ticari faaliyetler sonrasında kâr elde edilmesi ve bu kârın ortaklara dağıtılmak yerine işletmede bırakılmasıdır.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde öz kaynaklar kapsamında yer alan hesap grupları şunlardır:

- Ödenmiş sermaye
- Sermaye yedekleri
- Kâr yedekleri
- Geçmiş Yıllar Kârları/Zararları
- Dönem Net Kârı/Zararı

Dönem sonunda işletmenin varlıklarına ve borçlarına ilişkin değerlendirme işlemleri yapıldıktan sonra öz kaynaklar da ortaya çıkmış olur. Bu nedenle öz kaynakları oluşturan unsurlar için ayrıca değerlendirme işlemi yapılmaz.

Öz kaynaklarla ilgili olarak dönem sonunda yapılan en önemli işlemlerden birisi döneme ilişkin faaliyet sonucunun öz kaynaklarda raporlanmasıdır.

Öz kaynaklarla ilgili diğer bir özellikli konu kâr dağıtımının muhasebeleştirilmesidir. Kâr dağıtım kararı alan bir işletme kârın bir kısmını işletmede bırakmak zorunda kalır. Bu zorunluluk çeşitli nedenlerden kaynaklanır. Örneğin Türk Ticaret Kanunu, dağıtılacak

kârın belli bir kısmının (Birinci ve İkinci Tertip Yasal Yedek Akçe) işletmede bırakılmasını öngörür. Bu şekilde ayrılan kârlara Yasal Yedekler denir. İşletmenin kuruluş sözleşmesinde; kâr dağıtılırken kârın bir kısmının işletmede bırakılacağı öngörülmüşse, bu gerekçeyle işletmede bırakılan kârlar Statü Yedekleri olarak adlandırılır. Şirket yetkili organlarının (örneğin sermaye şirketlerinde genel kurulun) kararlarıyla kârın bir kısmının şirkette bırakılması söz konusuysa, bu tür kâr yedeklerine Olağanüstü Yedekler denir.

ÜNİTE 7: GELİR VE GİDERİN ENVANTER İŞLEMLERİ

GİRİŞ

Öz kaynaklarda değişiklik yaratan unsurlar gelir ve giderlerdir. Gelir işletmenin öz kaynağını artıran bir unsurdur. Giderler ise işletmenin öz kaynağını azaltan bir unsurdur. Her dönemin hasılat ve gelirleri aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlar karşılaştırılması dönemsellik kavramının gereğidir. Dönem sonunda gelirlerin ve giderlerin gerek ticari kârın, gerekse mali kârın belirlenmesi açısından kontrollerinin yapılması gerekir.

GELİR VE GİDERLERİN SINIFLANDIRILMASI

İşletmenin gelir ve giderlerini gösteren ve gelir tablosunun düzenlenmesini sağlayan hesaplara gelir tablosu hesapları denir. Tekdüzen hesap planında 6. grup hesapları gelir ve gider hesaplarına aittir. Gelir ve giderler, analize uygun Gelir Tablosu düzenlenmesini kolaylaştıracak şekilde sınıflandırılmıştır. İşletmelerin gelir ve giderleri;

1. Esas faaliyetlerden,
2. Esas faaliyet dışından

kaynaklanabilir.

GELİR HESAPLARININ SINIFLANDIRILMASI

Geliri, muhasebe dönemi boyunca ortakların katkısı haricinde öz kaynaklarda artışa yol açan varlıkların değerinin artması, varlık girişleri veya borçlarda azalış şeklinde tanımlamak mümkündür. Gelirler gelir tablosunda esas faaliyet, esas faaliyet dışı ve olağandışı olarak sınıflandırılmıştır;

ESAS FAALİYET GELİRLERİ

Esas faaliyet gelirleri aşağıdaki gelirlerdir:

- 600 Yurtiçi Satışlar
- 601 Yurtdışı Satışlar
- 602 Diğer Gelirler

ESAS FAALİYET DIŞI GELİRLER

Esas faaliyet dışı gelirler aşağıdaki gelirlerdir;

- 640 İştiraklerden Temettü Gelirleri
- 641 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri
- 642 Faiz Gelirleri
- 643 Komisyon Gelirleri
- 644 Konusu Kalmayan Karşılıklar
- 645 Menkul Kıymet Satış Kârları
- 646 Kambiyo Kârları
- 647 Reeskont Faiz Gelirleri
- 648 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar

OLAĞAN DIŞI GELİRLER

Olağan dışı gelirler ise;

- 671 Önceki Dönem Gelir ve Kârları
- 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlardır.

ENVANTER VE BİLANÇO

Giderler genellikle nakit, nakit benzerleri, stoklar, maddi duran varlıkların işletmeden çıkışı veya bu varlıkların değerlerinde oluşan azalma olarak tanımlanabilir. Yapılan tüketimlerin gider olarak tanımlanabilmesi için, bunların gelir elde amacına yönelik olması gerekir.

GİDER HESAPLARININ SINIFLANDIRILMASI **ESAS FAALİYET GİDERLERİ**

Esas faaliyet giderleri aşağıdaki giderlerdir:

- 610 Satıştan İadeler
- 611 Satış İskontoları
- 612 Diğer İndirimleri
- 620 Satılan Mamuller Maliyeti
- 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- 622 Satılan Hizmet Maliyeti
- 630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- 631 Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
- 632 Genel Yönetim Giderleri

ESAS FAALİYET DIŞI GİDERLER

Esas faaliyet dışı giderler aşağıdaki giderlerdir:

- 653 Komisyon Giderleri
- 654 Karşılık Giderleri
- 655 Menkul Kıymet Satış Zararları
- 656 Kambiyo Zararları
- 657 Reeskont Faiz Giderleri
- 659 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Kârlar

FİNANSMAN GİDERLERİ

Finansman giderleri aşağıdaki giderlerdir:

- 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri
- 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri

OLAĞAN DIŞI GİDERLER

Olağan dışı giderler aşağıdaki giderlerdir:

- 681 Önceki Dönem Gider ve Zararları
- 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar

GELİR VE GİDER HESAPLARI İLE İLGİLİ DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Dönemin gelir ve giderlerinin dolayısıyla faaliyet sonucunun doğru belirlenmesi açısından dönem sonunda gelir ve gider hesapları ile ilgili aşağıdaki işlemlerin yapılması gerekir:

- Mal satışından kaynaklanan gelir ve giderlerin belirlenmesi,
- Birden fazla dönemi ilgilendiren gelir ve giderlerin ilgili döneme aktarılması,
- Gerçekleşen gelirlerin ve giderlerin belirlenmesi,
- Gelir ve gider hesaplarının Dönem Kârı veya Zararı Hesabına aktarılması,
- Maliyet hesaplarında (7. grupta) izlenen giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması.

Gelir Hesapları ile İlgili Dönem Sonu İşlemleri

MAL VEYA HİZMET SATIŞLARINDAN KAYNAKLANAN GELİRLERİN BELİRLENMESİ

Mal satışından kaynaklanan gelir ve giderlerde 601 Yurtdışı Satışlar ve 600 Yurtiçi Satışlar hesaplarının bakiyesi dönem kârı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

BİRDEN FAZLA DÖNEMİ İLGİLENDİREN GELİRLERİN İLGİLİ DÖNEME AKTARILMASI

Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi; hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması dönemsellik kavramının gereğidir. Tahakkuk esası, işletmenin bir

dönemde varlık ve öz kaynaklarında meydana gelen artış ve azalışların nakit akışlarından bağımsız işlemlerden de meydana gelebileceği esastan hareket etmektedir.

GELECEK DÖNEME AİT GELİRLERİN BELİRLENMESİ

Dönem içinde kaydedilmiş gelirlerin kontrolünde döneme ait gelirlerin içerisinde gelecek döneme ait olanların olup olmadığı kontrol edilir. Gelecek döneme ait bir gelirin ilgili dönemin gelirleri içerisinde yer aldığı tespit edildiğinde bu tutarlar gelir hesaplarından çıkartılarak, izleyen dönemlere bir bilanço hesabı aracılığı ile aktarılır.

GEÇMİŞ DÖNEMDEN GELEN GELİRLERİN İLGİLİ DÖNEME AİT OLANLARIN BELİRLENMESİ

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerden bir yılın altına düşenler 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabına, ilgili dönemi ilgilendirenler ise ilgili dönemin gelirlerine aktarılır.

GERÇEKLEŞEN GELİRLERİN BELİRLENMESİ

İçinde bulunulan muhasebe döneminde ortaya çıkmış, ancak tahsili ya da üçüncü kişiler adına kesin borç kaydı gelecek muhasebe döneminde yapılacak gelirlerin bu muhasebe dönemine ait kısımları tahsil aşamasına kadar bilançonun aktifinde geçici bir hesapta olan bir yılın altına tahsil edilecekler 181 Gelir Tahakkukları, bir yıldan uzun vadede tahsil edilecekler 281 Gelir Tahakkukları hesabında izlenir.

Gider Hesapları ile İlgili Dönem Sonu İşlemleri

MAL VEYA HİZMET SATIŞLARINDAN KAYNAKLANAN GİDERLERİN KONTROLÜ

Gider hesapları kapatılırken öncelikle satışların maliyeti dönem kârı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

BİRDEN FAZLA DÖNEMİ İLGİLENDİREN GİDERLERİN İLGİLİ DÖNEME AKTARILMASI

Cari dönemde doğmuş ancak birden fazla dönemi ilgilendiren ödenmiş giderlerin yine cari dönemde doğmuş ancak ödenmesi gerçekleşmemiş giderler bilanço hesaplarında izlenir. Bu giderlerin dönemsellik kavramı gereğince ilgili dönemlerin finansal tablolarında sunulmaları gerekmektedir.

GELECEK DÖNEME AİT GİDERLERİN BELİRLENMESİ

Gelecek döneme ait bir giderin ilgili dönemin giderleri içerisinde yer aldığı tespit edildiğinde bu tutarlar gider hesaplarından çıkartılarak, izleyen dönemlere bir bilanço hesabı aracılığı ile aktarılır. Bir yıldan daha kısa süreye ait olanlar bilançonun aktifinde geçici bir hesapta; 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hesabında, bir yıldan uzun olanlar ise 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler hesabında izlenir.

GEÇMİŞ DÖNEMDEN GELEN GİDERLERDEN İLGİLİ DÖNEME AİT OLANLARIN BELİRLENMESİ

Cari döneme ait olmayan, ancak cari dönemde ödenmiş bulunan giderler ilgili dönemi gelinceye kadar bir bilanço hesabında bekletilir. Bir yıldan daha kısa süreye ait olanlar bilançonun aktifinde geçici bir hesapta; 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hesabında, bir yıldan uzun olanlar ise 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler hesabında izlenir.

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin ödenmiş giderlerden bir yılın altına düşenler 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hesabına, ilgili dönemi ilgilendirenler ise ilgili dönemin giderlerine aktarılır.

GERÇEKLEŞEN GİDERLERİN BELİRLENMESİ

İçinde bulunulan muhasebe döneminde ortaya çıkmış, ancak ödemesi gelecek muhasebe döneminde yapılacak giderlerden bir yıldan daha kısa sürede ödenecek olanlar bilançonun pasifinde geçici bir hesapta; “381 Gider Tahakkukları Hesabı”nda, bir yıldan uzun vadede ödenecekler ise “481 Gider Tahakkukları Hesabı”nda izlenir.

MALİYET HESAPLARINDA (7. GRUPTA) İZLENEN GİDERLERİN GELİR TABLOSU HESAPLARINA AKTARILMASI

Tekdüzen Hesap Planında da işletmelerin esas fonksiyonları ile ilgili giderleri doğdukları anda önce 7. grupta yer alan Maliyet Hesaplarına kaydedilir. Tekdüzen Hesap Planında maliyet hesaplarına yazılan giderler fonksiyon esası (7/A seçeneği) veya çeşit esasına (7/B seçeneği) göre izlenebilir. Maliyet hesaplarına kaydedilen giderler, dönem sonunda ilgili gelir tablosu hesaplarına yansıtılır. Gelir Tablosu, fonksiyon esasına göre düzenlenmektedir.

7/ A SEÇENEĞİNDE İZLENEN MALİYET HESAPLARININ GELİR TABLOSU HESAPLARINA YANSITILMASI

Aktif toplamı veya net satışlar toplamı belirli bir tutarı aşan hizmet ve üretim işletmeleri 7/A seçeneğini uygulamak zorundadır. Giderlerini fonksiyona göre izleyen işletmeler, giderler hangi fonksiyonu yerine getirmek için yapılmış ise o fonksiyonun adını alır. Örneğin pazarlama bölümünde kullanılan taşıtın amortismanı, pazarlama satış dağıtım giderleri olarak ifade edilir. 7/ A seçeneğindeki maliyet hesapları ile yine fonksiyona göre düzenlenmiş bulunan gelir tablosu hesapları arasında bir paralellik bulunmaktadır.

7/B SEÇENEĞİNDE İZLENEN MALİYET HESAPLARININ GELİR TABLOSU HESAPLARINA YANSITILMASI

7/B seçeneğinde giderler çeşit esasına göre sınıflandırılmıştır. Gelir Tablosunun fonksiyon esasına göre düzenlendiği göz önüne alınırsa giderlerini çeşit esasına göre izleyen işletmelerin gider çeşitlerini ilgili olduğu fonksiyonlara dönüştürmesi ve daha sonra gelir tablosu düzenlemeleri gerekir. Dönem içerisinde 7. grupta çeşit esasına göre izlenen giderler, dönem sonunda 798 Gider Çeşitleri Yansıtma hesapları aracılığı ile fonksiyonlarına dönüştürülür.

TİCARİ KÂR VE MALİ KÂR

Dönem sonunda tüm gelir ve giderleri Dönem Kâr veya Zararına devredilerek kapatılırlar. Gelir ve gider arasında ortaya çıkacak olumlu fark kâr olarak ifade edilir. Bu kâr rakamı işletmenin vergi öncesi (Ticari Kâr) kârıdır. Vergi kanunları gelir ve giderleri tanımları, başka bir ifade ile vergi yasaları açısından kabul edilip, edilmemeleri muhasebe uygulamalarından farklılık arz edebilmektedir. Bu farkların nedenleri;

- a) Değerlemeden
- b) Vergi ve diğer yasaların (KV,GV) gelir ve giderleri kabul etmemelerinden kaynaklanabilir.

DEĞERLEME AÇISINDAN

Genel tanımları taşımakla birlikte işletmelerin ayırdıkları karşılıkların vergi yasalarınca gider olarak kabul edilebilmesi için, sınırlandırılmaması ve vergi yasasında özel olarak düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Vergi Usul Kanunu reeskontun uygulanmasını ihtiyari bırakmıştır. Ancak, alacak senetlerini reeskonta tabi tutan yükümlüler, borç senetlerini de mutlaka aynı işleme tutmak zorundadırlar. Öte yandan bir alacak veya borç senedinin reeskonta tabi tutulabilmesi için alacak veya borcun mükellefin ticari kazancının elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olması gerekmektedir.

İşletmeler, maddi duran varlıklarını faydalı ömürlerini dikkate alarak amortisman ayırmaktadır. Ancak kimi zaman Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen oranlar ile işletmelerin hesapladıkları oranlar arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu durumda da işletmelerin vergi yasalarında belirtilen oranın üzerinde amortisman ayırmaları gider olarak kabul edilmemektedir.

VERGİ AÇISINDAN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER

Ticari kâr, mali kâr farklılaşmasına neden olan ve vergi açısından kabul edilmeyen giderleri sürekli ve geçici fark yaratan şekilde sınıflandırmak mümkündür.

SÜREKLİ FARKLAR: Vergi kanunlarına göre hiçbir zaman indirimi kabul edilmeyen gelirler ve giderlerden oluşmaktadır.

Geçici Farklar: Ticari açıdan gelir ve gider olarak kaydedilen, cari dönemde vergi mevzuatı açısından kabul edilmeyen, istenen koşulların gerçekleşmesi durumunda gelecek dönem veya dönemlerde gelir ve gider olarak kabul edilecek giderler bu gruba dahil edilir.

VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİRLER

Vergi matrahının doğru belirlenebilmesi için ortaya çıkan ticari kâr rakamına vergi açısından kabul edilmeyen giderler ve diğer unsurlar ilave edilir. Vergiye tabi olmayan gelirler ve diğer unsurlar düşülür. Böylece vergi matrahına (Mali Kâr) ulaşılır.

TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KOBİ-TFRS AÇISINDAN ERTELENMİŞ VERGİ

Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na göre; Geçici farklar izleyen dönemlerde vergiden düşüleceği için işletme açısından bir Ertelemiş Vergi Alacağı olarak raporlanmalıdır. Aynı şekilde vergi yasalarınca dönemsel olarak tanınmadığı için gelir olarak matraha eklenmeyen gelirlerin, izleyen dönemlerde vergisi ödeneceğinden işletme açısından bir Ertelemiş Vergi Borcu olarak raporlanmalıdır.

VERGİ MATRAHININ BELİRLENMESİ AÇISINDAN GELİR VE GİDERLER

İşletmeler, vergiden muaf olan bu tür gelirlerini dönem içerisinde Nazım Hesaplarda izleyebilirler. Vergi matrahını hesaplarken bu gelirler ticari kârdan indirilir.

Benzer şekilde, vergi açısından kabul edilmeyen giderleri işletmeler dönem içerisinde Nazım Hesaplarda izleyebilirler. Vergi matrahını hesaplarken bu giderler ticari kâra ilave edilirler.

GELİR VE GİDER HESAPLARININ KAPATILMASI

Gelir hesapları alacak yazılı çalışan ve alacak kalanı veren hesaplardır. Dönem Kâr veya Zararı hesabına aktarılırken bu hesaplar borçlandırılır. Dönem Kâr veya Zararı hesabı alacaklandırılır.

Gider hesapları borç çalışan ve borç kalanı veren hesaplardır. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılırken,

bu hesaplar alacaklandırılır, Dönem Kâr veya Zararı hesabı borçlandırılır.

ÜNİTE 8: MALİ TABLOLARIN HAZIRLANMASI VE SUNUMU

GİRİŞ

Mali tabloların amacı, geniş bir kullanıcı kitlesine ekonomik kararlar almalarında faydalı olacak, işletmenin finansal durumu, faaliyet sonuçları ve nakit akışları hakkında güvenilir ve tam zamanında bilgi sağlamaktır. Mali tablolarda yer alan bilgilerin, bilgi kullanıcılarına faydalı olabilmesi, karar vericiler tarafından en iyi şekilde ve süratle kullanılabilmesi için bu tabloların anlaşılır, ihtiyaca uygun, güvenilir, karşılaştırılabilir ve zamanında sunulmuş olması gerekmektedir.

MALİ TABLOLARIN HAZIRLANMASI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

Ülkemizde muhasebe uygulamalarına yön veren düzenlemeler, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarıdır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde temel mali tablolar;

- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Dipnotları ve ekleri olarak verilmiştir.

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında tam bir mali tablo seti ise;

- Finansal Durum Tablosu (Bilanço)
- Döneme Ait Kapsamlı Gelir Tablosu
- Nakit Akış Tablosu
- Öz kaynak Değişim Tablosu
- Dipnotlar olarak belirtilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu finansal raporlamada Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının esas alınması gerektiğini bildirmektedir.

BİLANÇONUN HAZIRLANMASI VE SUNUMU

Bilanço, bir işletmenin belirli bir tarihte sahip olduğu varlıklarını ve bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren tablodur. Diğer bir ifade ile bilanço, bir işletmenin belirli bir tarihteki finansal durumunu göstermektedir. Bu tanımdan hareketle Bilanço;

- Bir işletme için düzenlenir.
- Belirli bir tarih itibarıyla düzenlenir.
- Varlık ve kaynakları gösterir.
- Faaliyet döneminin sonucunu gösterir.

Türkiye Muhasebe Standartları ve Finansal Raporlama Standartları'nda "Bilanço" yerine "Finansal Durum Tablosu" ifadesi kullanılmaktadır.

Bilanço düzenlenirken varlıklar, kaynaklar ve özkaynaklara ilişkin uyulması gereken birtakım ilkeler vardır.

Varlıklara ilişkin ilkeler;

1. Dönen ve duran varlıklarda bir yılın ölçüt alınması,
2. Vadeli bir yılın altına düşen duran varlıkların dönen varlık grubuna aktarılması,
3. Değeri düşen varlıklara karşılık ayrılması,

4. Dönem ayırıcı aktif karakterli işlemlerin ayrıca gösterilmesi,
5. Vadeli alacakların bilanço günündeki değerleri ile gösterilmesi,
6. Birikmiş amortismanların gösterilmesi,
7. Alacakların özelliklerine göre ayrılması,
8. Kesin olmayan alacaklar için tahakkuk yapılmaması.

Kaynaklara ilişkin ilkeler;

1. Kısa ve uzun vade ayırımında bir yıl ölçüt alınması,
2. Vadesi bir yılın altına düşen borçların kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması,
3. Tüm borçların gösterilmesi,
4. Vadeli borçların bilanço günündeki değerleri ile gösterilmesi,
5. Borçların özelliklerine göre ayrılması.

Özkaynaklara ilişkin ilkeler;

1. Özkaynakların işletme sahip ve ortaklarının haklarını göstermesi,
2. Sermaye paylarının özelliklerine göre gösterilmesi,
3. Azalan özkaynakların belirtilmesi,
4. Öz kaynağın net gösterilmesi,
5. Zararın öz kaynaklardan indirilmesi,
6. Sermaye yedeklerinin gelir olarak gelir tablosuna alınmaması.

Bilançonun aktifinde işletme varlıkları yer alır ve bu varlıklar likidite esasına göre sıralanır. Buna göre en likit varlıklar en başta yer alırken likiditesi düşük olan varlıklar daha geride yer alır. Bilançonun aktifte dönen varlıklar ve duran varlıklar olmak üzere iki kısımdan oluşur. Dönen varlıklar, bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içerisinde paraya çevrileceği veya kullanılacağı tahmin edilen varlıklardır. Duran varlıklar ise bir yılda veya işletmenin normal faaliyet dönemi içerisinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmemen varlıklardır. Bilançonun pasifi, kaynakların elde edilmiş yeri ve geri ödeme süresine göre sınıflandırılır. Üçüncü kişilerden elde edilen kaynaklar yabancı kaynaklarda, işletme ortaklarından elde edilen kaynaklar öz kaynaklarda raporlanır.

Yabancı kaynaklar kendi içinde likidite esasına göre sıralanır. Kısa vadeli yabancı kaynaklar, işletmenin ilişkide bulunduğu kişi ve kurumlardan sağlanan ve en çok bir yıl içinde ödeyeceği borçlardan oluşur. Uzun vadeli yabancı kaynaklar ise işletmenin ilişkide bulunduğu kişi ve kurumlardan sağlanan ve bir yıldan daha uzun bir sürede ödeyeceği borçlarından oluşur.

Öz kaynaklar işletme sahibi veya sahiplerinin işletme kişiliğinin aktifleri üzerindeki haklarının parasal ifadesidir. Bahsedilen sunuş şeklinin dışında, KOBİ Muhasebe Standartları, işleme tabi tutulmak üzere tedarik edilen varlıkların nakit veya nakit benzeri bir unsura çevrilmesi arasında geçen süreyi esas alarak sınıflandırma yapan faaliyet döngüsü yaklaşımının da uygulanabileceğini belirtmiştir.

Bilanço hesap tipi ve rapor tipi olarak iki değişik şekilde sunulabilir. Hesap tipi bilançoda, aktif sol tarafta, pasifte sağ tarafta olmak üzere iki tablodan oluşmaktadır. Aktifte, dönen varlık, duran varlık, pasifte ise sırasıyla kısa vadeli

ENVANTER VE BİLANÇO

yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar yer alır. Rapor tipi bilançoda, aktif ve pasif kalemler alt alta sıralanır. Rapor tipi bilanço dönemler itibarıyla karşılaştırma olanağı sağlar.

Bilançonun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında;

1. Dönem sonu envanter işlemleri tamamlanır.
2. Kesin mizan çıkarılır.

Kesin mizanın borç kalanı varlıkları, alacak kalanı ise borçları ve öz kaynakları göstermektedir. Burada dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi, alacak kalanı vermesine rağmen, bilançonun aktifinde indirim veya borç kalanı vermesine rağmen bilançonun pasifinde indirim olarak gösterilen hesaplardır. Bu hesaplara düzenleyici hesaplar denir. Pasif karakterli olup aktifte yer alan hesaplara aktif düzenleyici, aktif karakterli olup pasifte yer alan hesaplara ise pasifi düzenleyici hesaplar da denilmektedir. Birikmiş Amortismanlar bu tür hesaplara örnek gösterilebilir.

Temel finansal tablolardan ikincisi, gelir tablosudur. Gelir tablosu bir işletmenin belirli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ve katlandığı tüm giderlerin ve bunların sonucunda oluşan kâr veya zararı gösteren mali tablodur. Türkiye Muhasebe Standartlarında ve KOBİ-Muhasebe Standartlarında gelir tablosu “kapsamlı gelir tablosu” olarak ifade edilmektedir.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nde gelir tablosu ilkelerinin amacı “satışların, gelirlerin, satışların maliyetinin, giderlerin, kâr veya zararları ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyet sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır” şeklinde açıklanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri aşağıda belirtilmiştir:

1. Satışlar, gelir ve kârlar; gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir.
2. Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır.
3. Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır.
4. Maliyetler; maddi duran varlıklar, stoklar, bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır.
5. Arızı ve olağanüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir.
6. Bütün kâr ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikteki dışındaki kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir.
7. Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır.
8. Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.
9. Bilanço tarihinde var olan şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın

olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve kârlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır.

Tekdüzen Muhasebe Sisteminde gelir tablosunun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelirler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler ve süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler ayrı ayrı gösterilir.

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları tam set TMS/TFRS uygulayan işletmelerde gelir ve giderlerin işletme fonksiyonlarına göre sınıflandırılmasını öngörmektedir.

Gelir tablosu, bilançonun sunuluşunda olduğu gibi hesap veya rapor tipi olarak iki şekilde düzenlenebilir. Hesap tipi gelir tablosunda sol tarafa giderler, sağ tarafa ise gelirler yazılmaktadır. İki taraf arasındaki denge ise dönem kârı veya zararı ile sağlanmaktadır.

Rapor tipi gelir tablosunda ise gelir ve giderler işletme fonksiyonlarına göre ayrılarak alt alta yazılmaktadır.

Tablonun sonunda ise dönem kârı veya zararına ulaşılmaktadır. Rapor tipi gelir tablosunda gelir ve giderler esas faaliyet olağan faaliyet ve olağandışı faaliyet olarak sınıflandırıldığı için bu sunuş şekli finansal bilgi kullanıcıları için daha açıklayıcı ve analize uygun olmaktadır.

Gelir tablosunun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında;

1. Dönem sonu envanter işlemleri tamamlanır.
2. Gider hesapları, yansıtma hesapları kullanılarak 6 kodlu gelir tablosu gider hesaplarına aktararak kapatılır.
3. Tüm gelir ve gider hesapları 6 ile başlayan gelir tablosu hesaplarında toplandığında, gelir tablosu bu hesaplardan hareketle düzenlenir.
4. Tüm gelir ve gider hesapları “690 Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na devredilerek kapatılır.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

Muhasebe nedir?

CEVAP:

Muhasebe: İşletmenin varlıkları ve kaynakları (sermayesi ve borçları) üzerinde değişme yaratan ve para ile ifade edilen (mali) işlemlere ait bilgileri; kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz etmek ve yorumlamak suretiyle ilgili kişi ve kurumlara raporlar şeklinde sunan bir bilgi sistemidir.

SORU:

Muhasebenin işlevleri nelerdir?

CEVAP:

- Kaydetme
- Sınıflandırma
- Özetleme
- Analiz ve yorum

SORU:

Muhasebenin ikinci işlevi olan analiz ve yorumu açıklayınız.

CEVAP:

ENVANTER VE BİLANÇO

Analiz ve yorum: Bilgilerin işletme yönetiminde yararlı olabilmesi için analiz ve yorum ile kullanılabilir bilgiler şekline getirilmesi gerekir. Analiz ve yorum; raporlar ve tablolar şeklinde özetlenen bilgilerin ne anlama geldiğinin ve faaliyetler ile sonuçlar arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır.

SORU:

Muhasebe bilgi kullanıcılarından işletme içi bilgi kullanıcıları hangileridir?

CEVAP:

İşletme İçi Bilgi Kullanıcıları

- Yöneticiler
- İşletme sahip ve ortakları
- İşletme çalışanları

SORU:

Muhasebe bilgi kullanıcılarından işletme dışı bilgi kullanıcıları hangileridir?

CEVAP:

İşletme Dışı Bilgi Kullanıcıları

- Kredi verenler
- Yatırımcılar
- Devlet
- Toplum
- İşletme ile iş ilişkisi kuranlar

SORU:

İşletme dışı bilgi kullanıcılarından işletme ile iş ilişkisi kuranları açıklayınız.

CEVAP:

İşletme ile iş ilişkisi kuranlar: Satıcılar ve alıcılar işletme ile iş ilişkisi kuranlar arasında en önde gelenlerdir. Satıcılar bir işletme ile ticari ilişki geliştirirken, o işletmenin kredibilitesi hakkında bilgi sahibi olmak isterler. Alıcılar ise, indirim, tedarik edilen mal veya hizmetin kalitesinde güvence ve süreklilik beklentileri için, işletmelerle uzun süreli bir ilişki kurulup kurulamayacağı hakkında karar vermek için muhasebe bilgilerine başvururlar. Satıcılar ve alıcılar işletme ile iş ilişkisi kuranlar arasında en önde gelenlerdir. Satıcılar bir işletme ile ticari ilişki geliştirirken, o işletmenin kredibilitesi hakkında bilgi sahibi olmak isterler. Alıcılar ise, indirim, tedarik edilen mal veya hizmetin kalitesinde güvence ve süreklilik beklentileri için, işletmelerle uzun süreli bir ilişki kurulup kurulamayacağı hakkında karar vermek için muhasebe bilgilerine başvururlar.

SORU:

Muhasebenin temel kavramları nelerdir? Sıralayınız.

CEVAP:

Muhasebenin temel kavramları şunlardır:

- Sosyal sorumluluk kavramı
- Kişilik kavramı
- İşletmenin sürekliliği kavramı
- Dönemsellik kavramı
- Parayla ölçülme kavramı
- Maliyet esası kavramı
- Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı
- Tutarlılık kavramı
- Tam açıklama kavramı

- İhtiyatlılık kavramı
- Önemlilik kavramı
- Özün önceliği kavramı

SORU:

Muhasebenin temel kavramlarından sosyal sorumluluk kavramını açıklayınız.

CEVAP:

Sosyal Sorumluluk Kavramı

Bu kavram, muhasebe işlevini yerine getirme konusundaki sorumluluğunu belirtmekte ve muhasebenin kapsamını, anlamını, yerini ve amacını göstermektedir. Sosyal sorumluluk kavramı; muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretiminde gerçeğe uygun tarafsız ve dürüst davranılması gereğini ifade eder.

SORU:

Muhasebenin temel kavramlarından dönemsellik kavramını açıklayınız.

CEVAP:

Dönemsellik Kavramı

Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarını diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır. Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması bu kavramın gereğidir.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır

SORU:

Muhasebenin temel kavramlarından ihtiyatlılık kavramını açıklayınız.

CEVAP:

İhtiyatlılık Kavramı

Bu kavram, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eder. Bu kavramın sonucu olarak, işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar. Muhtemel gelir ve karlar için ise, gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapmazlar. Ancak bu kavram gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz.

SORU:

Muhasebe sürecindeki işlemler temel olarak üçe ayrılmaktadır. Bunlar hangileridir?

CEVAP:

Muhasebe sürecindeki işlemler temel olarak üçe ayrılmaktadır.

1. Muhasebe dönemi başında yapılan işlemler
2. Muhasebe dönemi içinde yapılan işlemler
3. Muhasebe dönemi sonunda yapılan işlemler

SORU:

Muhasebe dönemi süresince yapılan işlemler hangileridir?

ENVANTER VE BİLANÇO

CEVAP:

- Açılış kaydının büyük deftere aktarılması
- Günlük işlemlerin belgelendirilmesi
- Günlük deftere kayıt
- Büyük deftere kayıt
- Aylık mizanların düzenlenmesi
- Genel geçici mizanın düzenlenmesi

SORU:

Muhasebe dönemi sonunda yapılan işlemler hangileridir?

CEVAP:

Muhasebe Dönemi Sonunda Yapılan İşlemler

- Dönemsonu Envanterinin Yapılması (Muhasebe Dışı Envanter)
- Dönemsonu Muhasebe İşlemleri (Muhasebe İçi Envanter)
- Kesin Mizanın Düzenlenmesi
- Mali Tabloların Düzenlenmesi
- Kapanış Kayıtlarının Yapılması

SORU:

Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre envanter çıkarma nedir? Tanımlayınız.

CEVAP:

Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre envanter çıkarma; saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları kesin bir şekilde ayrıntılı olarak tespit etmektir.

SORU:

Envanter listelerinin şekilleri kanunlarımızda açıkça belirtilmemekle birlikte, geçerli olabilmesi için sahip olması gereken özellikler VUK'nun 188. maddesinde açıklanmıştır. Bunlar nelerdir?

CEVAP:

- Envanter listelerine kaydedilen iktisadi değerler sayfa üzerinde numaralanarak sıralanmalı,
- Envanter listeleri kendi aralarında numaralanarak sıralanmalı,
- Envanterlerin düzenleme tarihi belirtilmeli,
- Envanter listeleri, envanteri çıkaran memur ile işletme sahibi veya vekili tarafından imzalanmalı,
- Aynen envanter defteri gibi saklanmalı,
- Liste toplamları özet olarak envanter defterine yazılmalıdır.

SORU:

Genel olarak hesap dönemi sonu 31 Aralık'tır. Envanter ve bilançonun çıkarıldığı bu güne "bilanço günü" de denir. Bazı durumlarda faaliyet süresi bir takvim yılından daha kısa olduğu halde bu süreler bir hesap dönemi sayılır; envanter ve ona bağlı olarak da bilanço çıkarılır. Elde edilen kazançlar da bir yılın kazancıymış gibi vergilendirilir.

Bu açıklamaya göre envanter ve ona bağlı olarak da bilanço çıkarma dönemlerini yazınız.

CEVAP:

- Aynı takvim yılı içinde işe başlayıp işi bırakan mükellefler işe başlama ve işi bırakma

tarihlerinde envanter çıkarmalı ve bilanço düzenlemelidirler.

- Bir önceki takvim yılı içinde faaliyette olup da takvim yılı içinde işi bırakanlar işi bırakma tarihinde envanter çıkarmalı ve bilanço düzenlemelidirler.
- Takvim yılı içinde işe başlayıp devam edenler, işe başlama tarihinde ve takvim yılı sonunda envanter çıkarmalı ve bilanço düzenlemelidirler.

SORU:

Muhasebe dışı envanterin işletmeye sağladığı yararları sıralayınız.

CEVAP:

Muhasebe dışı envanterin işletmeye sağladığı yararları, aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- İşletmenin iç denetimi sağlanır,
- Yanlışlık ve hileler açığa çıkar,
- Alınacak tedbirlerle geleceğe ait yanlışlıklar önlenir,
- Bilanço gerçeğe uygun olarak hazırlanır.

SORU:

Dönem sonu envanterini gerektiren durumlardan üç tanesini yazınız.

CEVAP:

- Mal hareketleri, aralıklı envanter yöntemine göre kaydedilmişse mevcut malların değeri, Ticari Mallar Hesabı kalanından anlaşılamaz. Ayrıca dönem içinde satılan ticari mallar maliyeti izlenemediği için, satılan ticari mallar maliyeti bilinemez. Dönem sonunda envanter işlemi yapılarak satılan ticari mallar maliyetinin tespit edilmesi gerekir.
- Mal hareketleri, devamlı envanter yöntemine göre kaydedilmiş olsa bile dönem içinde kırılma, fire, kaybolma, çalınma gibi miktar azalışına neden olan olaylar ile modası geçme, fiyat düşmesi vb nedenlerle meydana gelen değer azalışları sonucu Ticari Mallar Hesabı, mevcut malların gerçek değerini göstermeyebilir.
- Ticari Mallar dışında kalan diğer varlıklarda çeşitli nedenlerle (çalınma, kaybolma, modası geçme, fazla veya eksik ödeme vb.) hesaplardaki tutarlar ile gerçek tutarları yansıtmayabilir.

SORU:

Muhasebe içi envanter aşamasında hangi işlemler yapılır?

CEVAP:

Muhasebe içi envanter aşamasında aşağıdaki işlemler yapılır:

- Varlıklarda sayım eksik veya fazlalıklarının kayda alınması
- Yabancı para ile ilgili kur farklarının kayda alınması,
- Alacak ve borç senetleri reeskont işlemleri kayıtları
- Şüpheli alacakların belirlenmesi ve karşılık ayrılması
- Duran varlıklara amortisman ayırma kayıtları

ENVANTER VE BİLANÇO

- Dönen – duran varlıkların ve kısa – uzun vadeli yabancı kaynakların dönem ayarlaması kayıtları
- Gelir ve giderlerde dönem ayarlaması kayıtları
- Hatalı kayıtların düzeltilmesi
- Unutulan işlemlerin kaydı
- Maliyet hesaplarının (7/A veya 7/B) kapatılması ve gider hesaplarına devredilmesi kayıtları
- Gelir ve gider hesaplarının Dönem Kârı veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılması
- Dönem kârı varsa, vergi karşılıklarının ayrılması kayıtları
- Dönem Net Kâr veya Zararı'nın bilanço hesaplarına aktarma kayıtları.

SORU:

Muhasebe sistemi uygulama genel tebliğine göre mali tabloların amaçları nasıl verilmiştir?

CEVAP:

- Yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak,
- Gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak,
- Varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamak.

SORU: Vergi Usul Kanunu'na göre maliyet bedeli ile değerlendirilecek iktisadi kıymetler nelerdir?

CEVAP: • Gayrimenkuller, tesisat ve makineler, gemiler ve diğer taşıtlar, maddi olmayan haklar(Madde 269. 270, 271, 272). İnşa ve imal edilenlerde imal giderleri satın alma bedeli yerine geçer. • Demirbaş(Madde 273). İmal edilenlerde imal giderleri satın alma bedeli yerine geçer. • Emtia(Madde 275). İmal edilenlerde hammadde bedeli, imal giderleri, genel yönetim giderleri ve ambalaj malzemesi giderlerinden mamule düşen paylar da maliyet bedeline dahildir. • Zirai Mahsuller(Madde276) • Hayvanlar(madde 277) Maliyet bedelinin tespitinin mümkün olmaması durumunda emsal bedeli kullanılır.

SORU: Vergi Usul Kanunu'nda değerlemenin amacı nedir?

CEVAP: Vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespiti.

SORU: Muhasebede Değerleme neyi ifade eder?

CEVAP: Varlıkların ve kaynakların ilk muhasebeleştirilmesinde ve izleyen dönemlerde finansal tablolara alınmasında temel alınacak parasal değer belirlenmesidir

SORU: Genel kabul görmüş Muhasebe ilkelerine göre işletmenin sahip olduğu varlıklar hangi değerlere göre değerlendirilir?

CEVAP: Maliyet bedeli ile değerlendirme, Piyasa fiyatı ve maliyet bedelinden düşük olan ile değerlendirme olmak üzere iki değerlendirme ölçüsü görülmektedir.

SORU: Rayiç bedel ve vergi değeri neyi ifade eder?

CEVAP: Vergi değeri bina ve arazinin Emlak Vergisi Kanunu'nun 29.maddesine göre tespit edilen değeridir. VUK madde 289'a göre, Kanunun değerlendirme kısmında yazılı olmayan veya yazılı olup ta kendi değerlemesine imkan bulunamayan iktisadi kıymetlerden bina ve arazi

vergi değerleriyle, diğerleri ise varsa borsa rayici, yoksa mukayyet değer, o da yoksa emsal bedeliyle değerlendirilir.

SORU: Borsa Rayici neyi ifade eder?

CEVAP: Gerekli menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsasına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlendirilmeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerin ortalama değerleridir. Yani bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki borsa fiyatı olarak ifade edilebilir.

SORU: Türk Muhasebe Standartları'nda değerlemenin amacı nedir?

CEVAP: Varlıkların ve kaynakların şirketlerin gerçek ekonomik ve mali durumunu yansıtmasıdır.

SORU: Finansal Tablolarda kullanılan ölçüm esasları nelerdir?

CEVAP: • Tarihi Maliyet, • Gerçeğe Uygun Değer, • Cari Maliyet(Yenileme Maliyeti), • Net Gerçekleşebilir Değer, • Nominal Değer, • Geri Kazanılabilir Tutar, • Defter Değeri, • Satış Maliyeti Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değer, • İçsel Değer, • Kalıntı Değer, • Kullanım Değeri, • Bu günkü Değerdir.

SORU: Yabancı paralar nasıl değerlendirilir?

CEVAP: Yabancı paraların borsa rayici ile değerlendirileceği hükmü VUK 280.madde olmasına rağmen Türkiye'de yabancı para borsası olmadığı için borsa rayici yerine Maliye Bakanlığı'nın yayınladığı kurlar kullanılmaktadır.

SORU: Tasarruf Değeri neyi ifade eder?

CEVAP: VUK madde 264 e göre" Bir iktisadi varlığın değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değer" olarak tanımlanır.

SORU: Tasarruf değeri ile değerlendirilen kalemler nelerdir?

CEVAP: Senetli alacaklar ve senetli borçlar banka ve sigortacılık işi ile iştigal eden işletmelerde tasarruf değeri ile değerlendirilir. Bunların dışında kalan işletmeler ise senetli alacak ve borçların değerlendirilmesinde tasarruf değeri uygulaması isteye bağlı tutulmuştur.

SORU: Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre değerlendirme Hangi ölçülere göre yapılır?

CEVAP: • Maliyet Bedeli, • Borsa Rayici, • Tasarruf Değeri, • Mukayyet Değer, • İtibari Değer, • Rayiç Bedel, • Vergi Değeri, • Emsal Bedeli.

SORU: Maliyet Bedeli neyi ifade eder?

CEVAP: İktisadi bir varlığın elde edilmesi veya değerinin artırılmasıyla ilgili olarak yapılan ödemelerle bunların bağlı olduğu her türlü giderlerin toplamı yani bir varlığın elde edilebilmesi için katlanılan giderlerin toplamıdır.

SORU: Cari Maliyet (Yenileme Maliyeti) neyi ifade eder?

CEVAP: TMS'de" varlıklar, aynı varlığın veya eşdeğer olan bir varlığın alınması için hali hazırda gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarı ile gösterilirler. Borçlar, yükümlünün kapatılması için gereken nakit ve nakit benzerlerinin iskonto edilmemiş tutarları ile gösterilirler"

SORU: Emsal Bedeline göre değerlendirilmesine izin verilen iktisadi kıymetler nelerdir?

CEVAP: • Değeri düşen emtia: Emtia esas olarak maliyet değeri ile değerlendirilmesine karşın, değerlendirme günündeki satış bedelinin * ve daha fazla bir düşüklük gösterdiği

ENVANTER VE BİLANÇO

durumda olan ortalama maliyettir. • Maliyet bedelinin belirlenmesi mümkün olmayan hayvanlar: Bu durumda emsal bedel, işletmenin bulunduğu mahalde zirai kazanç komisyonlarınca tespit edilmiş olan ortalama maliyettir. • Değeri düşen mallar: yangın, deprem ve su basması gibi afetler yüzünden veya bozulma, çürüme, kırılma, çatlama, paslanma gibi durumlar sonucunda iktisadi değerlerinde önemli bir azalma meydana gelen emtia ile maliyetlerinin hesaplanması mutlak olmayan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve iskartalar emsal bedeli ile değerlendirilir.

SORU: Finansal Tabloların hazırlanmasında en çok kullanılan ölçüm değeri hangisidir?

CEVAP: Tarihi maliyet esası.

SORU: Mukayyet Değer neyi ifade eder?

CEVAP: VUK 265.maddeye göre mukayyet(kayıtlı) değer "bir iktisadi varlığın muhasebe kayıtlarında görülen değeri" olarak tanımlanır.

SORU: İtibari(Nominal) Değer neyi ifade eder?

CEVAP: VUK 266.madde itibari değer" her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerler" olarak tanımlanır.

SORU: Emsal Bedeli neyi ifade eder?

CEVAP: VUK madde 267' de emsal bedeli "gerçek bedeli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değerdir"

SORU: Gerçeğe Uygun Değer neyi ifade eder?

CEVAP: TMS' de "karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutar" olarak ifade edilir.

SORU: Türkiye muhasebe standartlarında değerlendirme neyi ifade eder?

CEVAP: Türkiye muhasebe Standartlarında (TMS) değerlendirme yerine ölçüm kavramı kullanılmaktadır. TMS literatüründe değer takdiri kastedildiğinde değerlendirme, finansal raporlama amacı güdüldüğünde ise ölçümleme kavramı kullanılmaktadır.

SORU: Türk Ticaret Kanunu'na göre Şahıs şirketleri nasıl değerlendirme yapar?

CEVAP: Değerleme ölçülerinin seçimi serbesttir. TTK 75. Madde "bütün aktifler, en çok bilanço gününde işletme için haiz oldukları değer üzerinden kaydedilir. Borsada kota edilen emtia ve kıymetler o günün borsa rayicine göre ve tahsil edilemeyen veya ihtilaflı bulunanlar müstesna olmak üzere, bütün alacaklar da itibari miktarlarına göre hesaplanır" demektedir. Buradan yola çıkarak herhangi bir varlık için hem maliyet bedeli hem de piyasa değeri mevcut olduğunda büyük olan değeri seçebilecekleri sonucuna ulaşılır.

SORU: Mukayyet değer ile değerlendirilecek iktisadi kıymetler nelerdir?

CEVAP: • Senetli(isteğe bağlı) ve senetsiz alacaklar, • Kuruluş ve örgütlenme giderleri ile peştemallıklar, • Aktif geçici hesap kıymetleri(peşin ödenen giderler ve gelir tahakkukları), • Senetli(isteğe bağlı) ve senetsiz borçlar, • Pasif geçici hesap kıymetleri(peşin tahsil edilen gelirler ve gider tahakkukları), • Karşılıklar

SORU: İtibari değer ile değerlendirilecek kalemler nelerdir?

CEVAP: Kasa mevcutları ve çıkartılmış tahviller.

SORU: Emsal Bedeli hangi esaslara göre uygulanır?

CEVAP: • Birinci sıra (Ortalama fiyat esası): Aynı cins ve nevideki mallardan sıra ile değerlemenin yapılacağı ayda veya bir evvelki veya bir daha evvelki aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların miktar ve tutarına göre mükellef tarafından çıkartılacak olan "Ortalama satış fiyatı" ile hesaplanır. Bu esasın uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran %25'ten az olmaması şarttır. • İkinci sıra (Maliyet bedeli esası): Emsal bedeli belli edilecek malın, maliyet bedeli bilinir veya çıkarılması mümkün olursa, bu takdirde mükellef bu maliyet bedeline, toptan satışlar için %5, perakende satışlar için %10 ilave etmek suretiyle emsal bedelini bizzat belli eder. • Üçüncü sıra (Takdir esası): Yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır. Takdir edilen bedellere mükelleflerin vergi mahkemesinde dava açma hakkı mahfuzdur. Ancak, dava açılması verginin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.

SORU: Tarihi Maliyet Esası neyi ifade eder?

CEVAP: Varlıklar elde edildikleri tarihte alımları için ödenen nakit veya nakit benzerlerinin tutarları ile veya onlara karşılık verilen varlıkların gerçeğe uygun değerleri ile ölçümlenir. Borçlar borç karşılığında elde edilen tutarı ile veya işletmenin normal faaliyetlerinden kaynaklanan borçlarda, borcun kapatılması için gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarı ile gösterilir.

SORU: Türkiye Muhasebe Standartlarına göre (TMS)tarihi maliyet ile değerlendirilen iktisadi kıymetler nelerdir?

CEVAP: • Maddi duran varlıklar: Maddi duran varlıkların ilk muhasebeleştirilmelerinde maliyete dâhil edilecek unsurlar satın alma fiyatı, varlığın çalışabilir hale getirilmesine ilişkin yapılan her türlü gider ve varlığın sökülmesi ve taşınması ile yerleştirildiği alanın restorasyonu ile ilgili ilişkin tahmini maliyetlerden oluşur.

• Yatırım amaçlı gayrimenkuller: VUK dan farklı olarak TMS yatırım amacıyla elde bulundurulanan gayrimenkullerin maddi duran varlıklardan ayrı olarak sınıflandırılmasını öngörmektedir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin ilk muhasebeleştirilmelerinde maliyet bedeline (satın alma fiyatı) bu bedelle doğrudan ilişkilendirilebilen harcamalar(avukatlık ücretleri, gayrimenkul alım vergisi vb.) diğer işlem maliyetleri eklenerek ölçülür. • Maddi olmayan duran varlıklar: İlk muhasebeleştirmede maliyet bedeli ile değerlendirilir. Maddi duran varlıklardan farklı olarak, kullanımda veya yeniden düzenlenme esnasında ortaya çıkan maliyetler varlığın değerine eklenmemektedir. • Şerefiye: VUK'nun aksine TMS' de peştemallık ifadesi yerine şerefiye kullanılmaktadır. İlk muhasebeleştirmede maliyet bedeli ile değerlendirilir. İzleyen dönemlerde ise sürekli değer düşüklüğü testine tabi tutulur ve değer düşüklükleri indirilerek değerlendirilir. •

ENVANTER VE BİLANÇO

İştiraklerdeki yatırımlar: VUK' da iştirak ifadesine yer verilmezken, iştirakler menkul kıymetler başlığı altında dolaylı olarak açıklanmaktadır. TMS' de ise iştirakler için ayrı bir standart yer almaktadır. TMS de ortaklık payının iştirak olarak tanımlanması için önemli etki (kararlara katılma gücü) koşulu yer almaktadır. (Sözleşmede aksi belirtilmediği sürece *) İştiraklerdeki yatırımlar ilk muhasebeleştirme de elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilirler. Daha sonra ise öz kaynak yöntemine göre değerlendirilirler. • Stoklar: İlk muhasebeleştirmede maliyet bedeline göre değerlendirilir. Bu aşamada VUK ile bir farklılık yoktur. Fakat TMS' de stoklarla ilgili borçlanmada maliyetleri (kredi faizi, vade farkı gibi) bulunması durumunda, bu maliyetler ancak stokların özellikli varlık olması ve satılabilir duruma gelmelerinin uzun süre gerektirmesi durumunda varlığın maliyetine eklenir. VUK'a göre ise her şekilde varlığın maliyetine eklenmek zorundadır.

SORU: Türk Ticaret Kanunu'na göre sermaye şirketleri nasıl değerlendirme yapar?

CEVAP: Ortakların sorumlulukları koydukları sermaye ile sınırlı olduğundan, değerlendirme ölçülerinin seçimine sınırlama getirilmiştir, düşük olan değer esas alınmıştır.

SORU: Ölçüm neyi ifade eder?

CEVAP: "Finansal tablolarda yer alan unsurların bilançoda ve gelir tablosunda tahakkuk ettirecekleri ve gösterecekleri parasal tutarların belirlenmesi işlemi" olarak tanımlanır.

SORU: Net Gerçekleşebilir Değer neyi ifade eder?

CEVAP: İşin normal akışı içerisinde, tahmini satış fiyatından tahmini tamamlama maliyetleri ve satışın gerçekleşmesi için gerekli olan tahmini satış giderleri toplamının düşülmesiyle elde edilen tutardır. İlk muhasebeleştirmede tarihi maliyet bedeli kullanılan stoklar, izleyen dönemlerde ise maliyet bedeli ve net gerçekleşebilir değerden düşük olanı ile değerlendirilir.

SORU: Cari değerle değerlendirilen kalemler nelerdir?

CEVAP: Stoklar: üretimde kullanılan hammadde ve malzemelerin net gerçekleşebilir değerlerinin tespitinde cari maliyet kullanılabilmektedir. Yani net gerçekleşebilir değer yerine uygun değer yerine cari maliyet esas alınabilmektedir. Maddi duran varlıklar: Maddi duran varlığın gerçeğe uygun değerinin tespit edilemediği durumlarda, gelir yaklaşımı veya yenileme maliyeti yaklaşımı kullanılarak gerçeğe uygun değer tahmin edilebilmektedir.

SORU: Kullanım Değeri nedir?

CEVAP: Varlıkların geri kazanılabilir tutarının tespit edilmesi için kullanılan bir hesaplama biçimidir.

SORU: Gerçeğe Uygun Değer ile değerlendirilen kalemler nelerdir?

CEVAP: • Maddi duran varlık: İlk muhasebeleştirilmelerinde tarihi maliyet ile değerlendirilir. Fakat izleyen dönemlerde maliyet veya yeniden değerlendirme modellerinden biri ile değerlendirilebilmektedirler. Yeniden değerlendirme modelinde varlıklar gerçeğe uygun değer ile değerlendirilir. • Maddi olmayan duran varlıklar: Bunlarda maddi duran varlıklar gibi aktife ilk girişlerinde

tarihi maliyet ile değerlendirilir daha sonra maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modellerinden biri ile değerlendirilebilirler. • Yatırım amaçlı gayrimenkuller: Yatırım amaçlı gayrimenkuller ilk muhasebeleştirmede tarihi maliyet ile değerlendirilirken, daha sonraki dönemlerde maliyet ve gerçeğe uygun değer yöntemlerinden biri ile değerlendirilebilir. • Nakit ve nakit benzerleri • Finansal borçlar: Bir finansal borç, ilk muhasebeleştirilirken gerçeğe uygun değerinden ölçülür. Gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan olarak sınıflandırılmayan finansal borçların ilk muhasebeleştirilmesinde, ilgili finansal borçların ihracı ile doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri bunun gerçeğe uygun değerlerinden düşülür.

SORU:

Gün geçtikçe değişen ve gelişen serbest ekonomik sistem içerisinde muhasebe uygulamalarının yapısı nasıl değişmiştir?

CEVAP:

Gün geçtikçe değişen ve gelişen serbest ekonomik sistem içerisinde muhasebe uygulamalarının da bu gelişmelere ayak uydurmadan varlığını sürdürebilmesi mümkün değildir. Bu açıdan muhasebe uygulamaları, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kural-bazlı ve mesleki yargıya yer vermeyen bir yapıdan ilke-bazlı ve içinde bulunan ekonomik duruma göre kayıt ve raporlama yapılmasına uygun bir yapıya kavuşmaktadır.

SORU:

Değerleme işlemi nedir?

CEVAP:

Sözlük anlamı "değer biçme, bir malın değerini belirleme, valüasyon" olan değerlendirme işlemi, muhasebe literatüründe "varlıkların ve kaynakların ilk muhasebeleştirilmelerinde ve izleyen dönemlerde finansal tablolara alınmasında temel alınacak parasal değer belirlenmesi" olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

Muhasebe değerlendirme hangi çerçevelerde ele alınması gereken bir konudur?

CEVAP:

Muhasebede değerlendirme Genel Kabul Görmüş Muhasebe Muhasebede Değerleme İlkeleri (GKGMI), Vergi Usul Kanunu (VUK), Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Türkiye Muhasebe Standartları (TMS)1 çerçevesinde incelenmesi gereken bir konudur.

SORU:

Değerlemenin amacı nedir?

CEVAP:

Değerlemenin amacı temel olarak bir işletmenin finansal ve ekonomik açıdan gerçek durumunu ve faaliyet sonuçlarını yansıtmak olarak ifade edilebilir.

SORU:

Vergi Usul Kanunu'nda Değerleme hangi ölçüleri kullanarak yapılır?

CEVAP:

Değerleme işlemi aşağıdaki ölçülerden biri ile yapılabilir:

- Maliyet Bedeli
- Borsa Rayici

ENVANTER VE BİLANÇO

- Tasarruf Değeri
- Mukayyet Değer
- İtibari Değer
- Rayiç Bedel
- Vergi Değeri
- Emsal Bedeli

SORU:

Maliyet bedeli nedir?

CEVAP:

Maliyet bedeli "iktisadi bir varlığın elde edilmesi veyahut değerinin artırılmasıyla ilgili olarak yapılan ödemelerle bunların bağlı olduğu her türlü giderlerin toplamı" olarak tanımlanmıştır.

SORU:

Borsa rayici nasıl tanımlanmaktadır?

CEVAP:

Borsa rayici "gerek menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsalarına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerin ortalama değerleri" olarak tanımlanmıştır.

SORU:

Tasarruf değeri nedir?

CEVAP:

Tasarruf değeri "bir iktisadi varlığın değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değer" olarak tanımlanmıştır.

SORU:

Mukayyet değer nedir?

CEVAP:

Mukayyet (kayıtlı) değer "bir iktisadi varlığın muhasebe kayıtlarında görülen değeri" olarak tanımlanmıştır.

SORU:

Mukayyet değer ile değerlendirilecek iktisadi kıymetler nelerdir?

CEVAP:

Mukayyet değer ile değerlendirilecek iktisadi kıymetler aşağıdaki gibidir:

- Senetli (isteğe bağlı) ve senetsiz alacaklar (madde 281)
- Kuruluş ve örgütlenme giderleri ile peştemallıklar (madde 282)
- Aktif geçici hesap kıymetleri (peşin ödenen giderler ve gelir tahakkukları) (madde 283)
- Senetli (isteğe bağlı) ve senetsiz borçlar (madde 285)
- Pasif geçici hesap kıymetleri (peşin tahsil edilen gelirler ve gider tahakkukları) (madde 287)
- Karşılıklar (madde 288)

SORU:

İtibari değer nedir?

CEVAP:

İtibari değer "her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerler" olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

İtibari değer ile değerlendirilecek kalemler nelerdir?

CEVAP:

İtibari değer ile değerlendirilecek kalemler aşağıdaki gibidir:

- Kasa mevcutları (madde 284)
- Çıkarılmış tahviller (madde 286)

SORU:

Emsal bedel ile değerlendirilecek iktisadi kalemler nelerdir?

CEVAP:

- Değeri düşen emtia: Emtia esas olarak maliyet değeri ile değerlendirilmesine karşın, değerlendirme günündeki satış bedelinin %10 ve daha fazla bir düşüklük gösterdiği durumda maliyet bedeli yerine emsal bedeli uygulanabilir (madde 274)
- Maliyet bedelinin belirlenmesi mümkün olmayan hayvanlar: Bu durumda emsal bedel, işletmenin bulunduğu mahalde zirai kazanç komisyonlarının tespit edilmiş olan ortalama maliyetidir (madde 277)
- Değeri düşen mallar: Yangın, deprem ve su basması gibi afetler yüzünden veya bozulma, çürüme, kırılma, çatlama, paslanma gibi durumlar sonucunda iktisadi değerlerinde önemli bir azalma meydana gelen emtia ile maliyetlerinin hesaplanması mutad olmayan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve iskartalar emsal bedeli ile değerlendirilir

SORU:

Emsal bedeli hangi esaslara göre uygulanır?

CEVAP:

Emsal bedeli aşağıdaki esaslara göre uygulanır:

- Birinci sıra (Ortalama fiyat esası): Aynı cins ve nevideki mallardan sıra ile değerlemenin yapılacağı ayda veya bir evvelki veya bir daha evvelki aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların miktar ve tutarına göre mükellef tarafından çıkarılacak olan "Ortalama satış fiyatı" ile hesaplanır. Bu esasın uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran %25'ten az olmaması şarttır.
- İkinci sıra (Maliyet bedeli esası): Emsal bedeli belli edilecek malın, maliyet bedeli biliniyor veya çıkarılması mümkün olursa, bu takdirde mükellef bu maliyet bedeline, toptan satışlar için %5, perakende satışlar için %10 ilave etmek suretiyle emsal bedelini bizzat belli eder.
- Üçüncü sıra (Takdir esası): Yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır. Takdir edilen bedellere mükelleflerin vergi mahkemesinde dava açma hakkı mahfuzdur. Ancak, dava açılması verginin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.

SORU:

Finansal tablolarda değişik derecelerde ve değişik bileşimlerde kullanılan ölçüm esasları nelerdir?

CEVAP:

Finansal tablolarda değişik derecelerde ve değişik bileşimlerde kullanılan birçok farklı ölçüm esası vardır. Bunlar:

- Tarihi Maliyet
- Gerçeğe Uygun Değer
- Cari Maliyet (Yenileme Maliyeti)
- Net Gerçekleşebilir Değer
- Nominal Değer
- Geri Kazanılabilir Tutar
- Defter Değeri
- Satış Maliyeti Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değer

ENVANTER VE BİLANÇO

- İçsel Değer
- Kalıntı Değer
- Kullanım Değeri ve
- Bugünkü Değerdir.

SORU:

Tarihi maliyet ile değerlendirilen varlıklar nelerdir?

CEVAP:

Tarihi maliyet ile değerlendirilecek varlıklar aşağıdaki gibidir:

Maddi duran varlıklar
Yatırım amaçlı gayrimenkuller
Maddi olmayan duran varlıklar
Şerefiye
İştiraklerdeki yatırımlar
Stoklar

SORU:

Gerçeğe uygun değer nedir?

CEVAP:

Gerçeğe uygun değer TMS'de "karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutar" olarak açıklanmaktadır.

SORU:

Cari maliyet ile değerlendirilen kalemler nelerdir?

CEVAP:

Cari maliyetle değerlendirilen kalemlerin bazıları aşağıdaki gibidir:

- Stoklar (TMS 2): Bu standarda göre üretimde kullanılan hammadde ve malzemelerin net gerçekleşebilir değerlerinin tespitinde cari maliyet kullanılabilir. Yani net gerçekleşebilir değer yerine cari maliyet esas alınabilmektedir.
- Maddi duran varlıklar (TMS 16): Maddi duran varlığın gerçeğe uygun değerinin tespit edilemediği durumlarda, gelir yaklaşımı veya yenileme maliyeti yaklaşımı kullanılarak gerçeğe uygun değer tahmin edilebilmektedir.

SORU:

Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilen kalemler nelerdir?

CEVAP:

Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilen kalemlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

Maddi duran varlıklar
Maddi olmayan duran varlıklar
Yatırım amaçlı gayrimenkuller
Nakit ve nakit benzerleri
Finansal borçlar

SORU:

Net gerçekleşebilir değer nedir?

CEVAP:

İşin normal akışı içerisinde, tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyetleri ve satışın gerçekleşmesi için gerekli olan tahmini satış giderleri toplamının düşülmesiyle elde edilen tutardır.

SORU:

Tekdüzen Hesap Planında Dönen Varlıklar başlığında yer alan Hazır Değerler grubundaki hesaplar yer almaktadır?

CEVAP:

Hazır Değerler grubunda nakit ve nakde dönüşme niteliği yüksek olan, nakit benzeri varlıklara yer verilmiştir. Söz konusu varlıklar aşağıdaki hesaplarda sınıflandırılmakta ve izlenmektedir:

100 KASA

101 ALINAN ÇEKLER

102 BANKALAR

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER

SORU:

Kasa hesabına ilişkin envanter ve değerlendirme işlemleri nelerdir?

CEVAP:

Dönem sonunda kasaya ilişkin değerlendirme işleminin yapılabilmesi için öncelikle kasadaki paranın, dönem içinde her gün yapıldığı gibi, sayılması gerekir. Paranın sayılması işlemi kasa için muhasebe dışı envanter, para tutarının tespiti ise kasa için değerlendirme yapılması anlamına gelmektedir.

SORU:

Hangi nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan fazla olur?

CEVAP:

Aşağıda sıralanan nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan fazla olur:

- Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan fazla olması,
- Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha fazla tutarda tahsilât yapılması,
- Nakit para girişine neden olan işlem(ler)in kaydedilmemesi,
- Nakit para girişine neden olan işlem(ler)in olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi.

SORU:

Hangi nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan noksan olur?

CEVAP:

Aşağıda sıralanan nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan noksan olur:

- Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan düşük olması,
- Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha düşük tutarda tahsilât yapılması,
- Nakit para çıkışına neden olan işlem(ler)in kaydedilmemesi,
- Yapılan bir ödemenin, olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi.

SORU:

Menkul kıymetler hesabı nelerden oluşur?

CEVAP:

Menkul kıymetler, hisse senedi, hazine bonosu, tahvil, gelir ortaklığı senedi, kar zarar ortaklığı belgesi, finansman bonosu gibi finansal araçlara yapılan geçici yatırımlardan oluşur.

Menkul Kıymetler Tekdüzen Hesap Planı'nda üç başlık altında yer almaktadır:

110 Hisse Senetleri

111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları

ENVANTER VE BİLANÇO

112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları

SORU:

Hisse senetlerine ilişkin envanter işlemleri nelerdir?

CEVAP:

Hisse senetlerine ilişkin hesap dönemi sonu envanter çalışmaları sırasında öncelikle sayım noksanı veya fazlalığı varsa bunun tespit edilmesi gerekir. Noksanlık veya fazlalık alış değerleri üzerinden kayda alınır. Kaybolan veya çalınan hisse senetleri ve tahvillerin nama yazılı olması durumunda gerekli formaliteler tamamlanarak yeniden alınması mümkündür. Hamiline yazılı olanların ise zarar kaydedilebilmesi için ispat edici bir belgeye bağlanmış, dava neticesi mahkeme kararı ile kesinleşmiş ve gelir elde edici bir işlem sonucu sağlanmış olması gerekir.

SORU:

VUK'a göre tahvillerin değerlemesi nasıl yapılmaktadır?

CEVAP:

V.U.K.un 279.maddesine göre tahvillerin borsa rayici ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Aynı kanun maddesinde ayrıca, "Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde olduğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dâhil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar veya zararına bağlı olarak doğan ve değerlendirme günü itibarıyla hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler, alış bedeli ile değerlendirilir". Denmektedir.

SORU:

TMS'ye göre Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan tahviller dönem sonunda nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan tahviller ile satılmaya hazır tahvillerin dönem sonunda itfa edilmiş maliyet değeri üzerinden değerlemeye tabi tutulması ve değerlendirme farklarının, hisse senetlerinde olduğu gibi, ilgili hesaplara kaydedilmesi gerekir. Tahvillerin itfa edilmiş maliyet değerinin hesaplanması için Etkin Faiz Yöntemi (EFY) kullanılır. EFY'nin uygulanabilmesi için öncelikle etkin faiz oranının (EFO) bulunması gerekir.

SORU:

TMS-39 Finansal Araçlar Standardında Alacaklar nasıl tanımlanmaktadır?

CEVAP:

Genel anlamda işletmelerin ticari faaliyetleri esnasında veresiye mal veya hizmet satışı sonucunda ortaya çıkan ve borçlu tarafın varlıkları üzerindeki hak olarak adlandırılan alacaklar, TMS-39 Finansal Araçlar Standardında, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemelere sahip olan ve aktif bir piyasada işlem görmeyen, türev olmayan finansal varlık olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

Dönem sonunda Alıcılar hesabı için yapılması gereken işlemler nelerdir?

CEVAP:

Dönem sonunda alıcılar ana hesabının borç kalanı ile her bir müşteriden olan alacağın ayrı ayrı izlendiği yardımcı

hesapların borç kalanları toplamının eşit olup olmadığı kontrol edilmelidir. Ayrıca her bir yardımcı hesap için müşterilerle mutabakat sağlanması için, müşterilere mutabakat mektubu gönderilerek onların kayıtlarında yer alan tutarın, işletmenin kayıtlarında yer alan tutara eşit olup olmadığı sorulmalı, eksik veya yanlış kayıt varsa düzeltilmelidir.

SORU:

VUK'a göre alacaklar nasıl değerlendirilmelidir?

CEVAP:

VUK'un 281. maddesine göre, alacakların mukayyet değerleri ile değerlendirilmesi gerekmektedir. V.U.K.un 280. maddesinde ise yabancı para cinsinden senetli veya senetsiz alacakların ve borçların değerlendirilmesinde yabancı paraların borsa rayicinin esas alınacağı belirtilmektedir. Yabancı paranın borsa rayici yoksa değerlemede uygulanacak kur Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecektir.

SORU:

TMS'ye göre 120 Alıcılar hesabı nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

120 Alıcılar Hesabı TMS 39 Finansal Araçlar standardına göre "itfa edilmiş maliyet değeri" üzerinden değerlendirilir ve değerlendirme sonucu elde edilen yeni değeri üzerinden bilançoda gösterilir. 120 Alıcılar hesabı'nın itfa edilmiş maliyet değerinin hesaplanması için, tahvillerde olduğu gibi, Etkin Faiz Yöntemi (EFY) kullanılır.

SORU:

VUK'a göre şüpheli alacaklar nasıl tanımlanmaktadır?

CEVAP:

VUK'un 323. maddesinde ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla; Dava ve icra safhasında bulunan alacaklar ile yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacakların şüpheli alacak sayılacağı belirtilmiştir.

SORU:

Tahsil edilememe riski taşıyan alacaklar için dönem sonunda yapılacak işlemler nelerdir?

CEVAP:

Tahsil edilememe riski taşıyan alacaklar şüpheli alacak olarak adlandırılırlar. Bu tür alacaklar, sağlam alacakların izlendiği hesaplardan çıkarılıp, Şüpheli Alacaklar hesabına alınırlar ve bunlar için dönem sonunda karşılık ayrılır.

SORU:

Daha önce şüpheli hale gelmiş ve dava aşamasında olan şüpheli alacaklardan sonradan tahsil edilen tutarlar için VUK'a göre nasıl bir işlem yapılır?

CEVAP:

Daha önce şüpheli hale gelmiş ve dava aşamasında olan şüpheli alacaklardan sonradan tahsil edilen tutarlar tahsil edildikleri dönemin kar-zarar hesabına intikal ettirilirler. Bunun için, tahsili yapılan kısmın şüpheli alacaklar hesabından düşülmesi gerekir. Bu tahsilatla ilgili olarak yapılacak ikinci bir kayıta ise tahsil edilen tutar daha önce açılan Şüpheli Alacaklar Karşılığı hesabından düşülür ve gelir olarak kaydedilir. Böylece senetli alacağın tahsilinin

ENVANTER VE BİLANÇO

şüpheli hale geldiği dönemde gider yazılarak elde edilen vergi avantajı, tahsil edilen tutarın gelir yazılması suretiyle cari yılda daha fazla vergi ödenerek dengeye getirilmiş olur.

SORU:

Değersiz hale gelen alacak için yapılacak işlemler nelerdir?

CEVAP:

Değersiz alacaklar bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet değerleriyle zarar olarak kaydedilirler. Bu açıklamalara göre, şüpheli hale geldiği için karşılık ayrılmış olan alacakların değersiz, yani tahsil imkânını yitirmiş hale gelmesi durumunda aşağıdaki örnekte olduğu gibi kayıtlardan düşülmesi yeterli olacaktır. Ancak, işletmenin kayıtlarında yer alan alacaklardan sadece karşılık ayrılmaksızın değersiz hale gelenlerin doğrudan mukayyet değeri ile zarar kaydedilmesi mümkün olacaktır.

SORU:

TMS'ye göre şüpheli alacaklar için yapılacak işlemler nelerdir?

CEVAP:

TMS'de, tahsili şüpheli hale gelen alacaklar için Hâsılât Standardı'nın 18.paragrafında "Daha önce finansal tablolara yansıtılmış olan hâsılât tutarının tahsil edilebilirliği konusunda bir belirsizliğin ortaya çıkması durumunda, tahsil edilmeyen veya tahsil edilebilme olasılığı muhtemel olmaktan çıkan tutar, başlangıçta muhasebeleştirilen hâsılâtın düzeltilmesi yerine, gider olarak finansal tablolara yansıtılır" denmektedir. Bu açıklamadan, tahsili şüpheli duruma gelen bir alacak için karşılık ayrılması gerektiği anlaşılmaktadır.

SORU:

TMS'ye göre tahsili şüpheli alacaklar nasıl belirlenir?

CEVAP:

TMS'de, VUK'da olduğu gibi şüpheli duruma düşen alacakların belirlenmesi için kesin kurallar belirlenmemiştir. TMS'nin temel felsefesi işletmenin karşılaşılabileceği tüm riskleri bilânço'ya dâhil etmektir. Diğer bir ifade ile işletmenin karşılaşılabileceği riskler bilânço'da gider veya karşılık ayrılmak suretiyle gösterilmelidir. Dolayısıyla, tahsili şüpheli alacaklar için işletmenin tahminde bulunması ve yapılan bu tahminler üzerinden karşılık hesaplayarak muhasebe kaydı yapması gerekmektedir.

Şüpheli alacaklar için ayrılacak karşılıkların tahmin edilmesinde farklı yöntemler kullanılabilir. Alacakların yaşlandırması yolu ile ya da değerlendirme yapılan dönemden önceki iki hesap döneminde vadesinde tahsil edilemeyen alacakların ilgili bulunduğu dönemlerdeki toplam vadeli satışlara oranlarının ortalaması, değerlendirme dönemindeki vadeli satışlara uygulanarak tahmini şüpheli alacak karşılığı hesaplanabilmektedir.

SORU:

2013 yılı sonunda şüpheli duruma düştüğü için karşılık ayrılan 10.000 TL'lik bir alacağın 3.000 TL'lik kısmı 2014 yılı Mart ayında tahsil edilmiştir. Söz konusu tahsilât kaydı nasıl yapılır?

CEVAP:

100 KASA HESABI 3.000
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS. 3.000

SORU:

Şüpheli duruma düştüğü için karşılık ayrılan 10.000 TL'lik senetli alacağın, mahkeme kararı ile 7.000 TL'lik kısmının tahsiline imkân kalmadığı anlaşılmıştır. Bu durumda yapılacak kayıt nasıl olacaktır?

CEVAP:

31.12.201X

129 ŞÜP. TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HS. 7.000
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS. 7.000

/

Söz konusu alacak için daha önce karşılık ayrılmamış olsaydı kayıt şöyle yapılırdı:

31.12.201X

689 D.OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR HS. 7.000
121 ALACAK SENETLERİ HS. 7.000

/

SORU:

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Türkiye Finansal Raporlama Standardı (KOBİ TFRS) 13. Bölümünde (büyük ölçekli işletmeler için TMS 2'de) stoklar nasıl tanımlanmıştır?

CEVAP:

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Türkiye Finansal Raporlama Standardı (KOBİ TFRS) 13. Bölümünde (büyük ölçekli işletmeler için TMS 2'de) stoklar şöyle tanımlanmıştır:

- İşin olağan akışı içinde satılmak üzere elde tutulan,
- Bu tür satışa konu olmak üzere üretilen veya
- Üretim sürecinde veya hizmet sunumunda kullanılacak ilk madde ve malzemelerdir.

SORU:

İşletmenin faaliyet gösterdiği alanlara göre stok çeşitleri nelerdir?

CEVAP:

İşletmenin faaliyet gösterdiği alanlara göre stok çeşitleri de farklılık gösterir. Sanayi (imalat) işletmelerinde hammadde, yarı mamul ve mamul olmak üzere üç çeşit stok kalemi bulunur. Ticaret işletmelerinde ise ana faaliyet konusu mal alım satımı olduğu için, bu işletmelerin esas stok kalemini ticari mal (emtia) oluşturur. Hizmet işletmelerinde ise malzeme stokuna rastlanabilir.

SORU:

Tekdüzen Hesap Planında "15" nolu hesap grubu stoklar için ayrılmış olup, bu grupta yer alan hesaplar nelerdir?

CEVAP:

15 STOKLAR 150 İlk Madde ve Malzeme 151 Yarı Mamüller-Üretim 152 Mamüller 153 Ticari Mallar 157 Diğer Stoklar 158 Stok Değer Düşüklüğü (-) 159 Verilen Sipariş Avansları

SORU:

ENVANTER VE BİLANÇO

Herhangi bir üretim sürecinden geçmeden, satmak amacıyla elde edilen mallar hangi hesaba kaydedilir?

CEVAP:

Herhangi bir üretim sürecinden geçmeden, satmak amacıyla elde edilen mallar 153 Ticari Mallar hesabında izlenir.

SORU:

İşletmenin bir yıllık ihtiyacından fazla satın alma veya üretimde kullanma ya da stok devir hızı düşüklüğü gibi nedenlerle bir yıldan daha fazla sürede elden çıkarılacağı veya kullanılacağı düşünülen stoklar hangi hesaba aktarılır?

CEVAP:

İşletmenin bir yıllık ihtiyacından fazla satın alma veya üretimde kullanma ya da stok devir hızı düşüklüğü gibi nedenlerle bir yıldan daha fazla sürede elden çıkarılacağı veya kullanılacağı düşünülen stoklar 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar hesabına aktarılır. 293 nolu hesapta izlenen stoklar dönemi geldiğinde 15 Stoklar grubunda ilgili hesaplara aktarılır. Dönem içinde kullanılmaya veya hemen elden çıkarılma olasılığı olmayan stokların ise 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar hesabına aktarılması gerekir.

SORU:

Stokların muhasebe dışı envanteri hangi işlemlerden oluşur?

CEVAP:

Stokların muhasebe dışı envanteri, stokların sayım ve değerlemesinden oluşur.

SORU:

Stokların envanterine hangi işlem ile başlanır?

CEVAP:

Stokların envanterine stokların fiziki sayımı ile başlanır. Ülkemizde üçer aylık geçici vergi dönemlerinden Mart, Haziran ve Eylül ayları sonlarında, bir çok işletmede fiziki sayımdan (fiili envanter) ziyade stok kayıtları üzerinden envanter (kaydi envanter) yapılmaktadır. Ancak 31 Aralık itibarıyla mutlaka fiili sayım yapılmalıdır. Bu amaçla oluşturulan sayım ekipleri, işletmenin deposunda yer alan tüm stokları fiilen sayar, tartar, ölçer ve envanter listelerini çıkarır. Sayım işleminde işletmede var olan tüm hammadde, yarı mamul, yardımcı malzeme, mamul ve ticari mallar ayrı ayrı sayılır.

SORU:

Stokların ilk alışıta değerlemesi nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

Stoklar ilk alışta maliyet değeri ile kaydedilirler. Yurt içinden satın alınıyorsa maliyet değeri: • Satın alma bedeli, • Satın alma giderleri, • Stokun işletmeye getirilmesi için yapılan taşıma ve sigorta giderleri, • Vade farkları ve kur farkı giderleri, alış komisyonları, geçici depolama giderlerinden oluşur.

Yurt dışından yapılan satın almalarda yukarıdaki harcamalara akreditif giderleri ile gümrük vergisi, gümrük giderleri vb. gibi satın alma ile ilgili diğer harcamalar da eklenir. Satın alma esnasında yapılan alış iskontosu stokun maliyetini etkileyecek ve maliyetin azalmasına yol açacaktır. Ciro primleri ise satın alınan malın maliyet

bedeli ile ilişkilendirilmeyecek gelir unsuru olarak dikkate alınacaktır.

SORU:

Stokların kayıt altına alınmasında kullanılan yöntemler nelerdir?

CEVAP:

İşletmenin faaliyet alanına, satışların maliyetinin her an bilinebilmesi durumuna göre stoklar şu iki yöntemden birine göre kaydedilir;

- Aralıklı Envanter Yöntemi (Dönem Sonu Envanter Yöntemi)
- Devamlı (Sürekli) Envanter Yöntemi

SORU:

Küçük hacimli, pahalı olmayan, çok sayıda mal alıp satan işletmeler daha çok hangi stok kayıt yöntemini kullanır?

CEVAP:

Küçük hacimli, pahalı olmayan, çok sayıda mal alıp satan işletmeler (market, kitap evi vb.) için Aralıklı Envanter Yöntemi (AEY) dönem içinde kullanımının kolaylığı nedeniyle tercih edilir.

SORU:

Aralıklı envanter yönteminde envanter işlemleri nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

Stoklarını AEY'ye göre izleyen işletmeler dönem sonunda stoklarla ilgili dönem içinde 153 Ticari Mallar Hesabı, 600 Yurtiçi Satışlar Hesabı, 610 Satıştan İadeler Hesabı ve 611 Satış İskontoları Hesabı, 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabını kullanır. Dönem sonunda, dönem sonu stoğu dikkate alınarak SMM bulunur ve ticaret işletmelerinde 621 Satılan Ticari Malların Maliyeti Hesabına kaydedilir.

SORU:

Devamlı Envanter yönteminde uygulanacak envanter işlemleri nelerdir?

CEVAP:

Bu yöntemde dönem içinde SMM, stok kartları yardımıyla izlendiği için dönem sonunda (31 Aralık) SMM değeri hazır bulunmaktadır. Bu yöntemde yapılacak olan, 153 Ticari Mallar hesabının borç kalanı ile stok kartlarında yazılı dönem sonu stok tutarları ve fiili stok sayımlarının karşılaştırılmasıdır. Bunlar arasında farklılık olursa bunun başka nedenleri aşağıda açıklanacağı üzere sayım farklılıkları veya firedir. Bunun dışında bu yöntemde dönem sonunda yapılacak kayıtlar; 621 Satılan Ticari Malların Maliyeti hesabı, 600 Yurtiçi Satışlar hesabı, 610 Satıştan İadeler hesabı, 611 Satış İskontoları hesabı gibi stoklarla ilgili hesapların dönem sonunda 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılıp kapatılmasıdır.

SORU:

Stokların değerlemesinde hangi yöntem kullanılır?

CEVAP:

Stokların değerlemesinde maliyetle değerlendirme yöntemi kullanılır. Kanunlarımız maliyet tespitinde hangi alt yöntemin kullanılacağı konusunda işletmeyi (mükellefi) serbest bırakmıştır. Bununla birlikte, yöntemi belirlerken asıl amaç, işletmenin içinde bulunduğu şartlar altında

ENVANTER VE BİLANÇO

dönem gelirinin açık olarak tespitini mümkün kılacak yöntemin belirlenmesi olacaktır.

SORU:

Maliyetle değerlendirme yöntemlerinin başlıcaları nelerdir?

CEVAP:

Maliyetle değerlendirme yöntemlerinin başlıcaları şunlardır:

1. Gerçek (fiili) maliyet yöntemi,
2. Ortalama maliyet yöntemi,
 - Ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi,
 - Hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi,
3. FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemi,
4. LIFO (Son Giren İlk Çıkar) yöntemi.

SORU:

Değerlemede gerçek maliyet yönteminin kullanılabilmesi hangi şartlara bağlıdır?

CEVAP:

Bu yöntemin uygulanabilmesi, stokta kalan malların hangi maliyet bedeli ile alındığı, ya da hangi maliyetle imal edildiğinin bilinmesine bağlıdır. Ayrıca, bu yöntemin sağlıklı olarak uygulanabilmesi için satışların çok iyi takip edilmesi gerekir. Stok çeşidi fazla olan işletmelerde bu yöntemin uygulanması zorluklar doğurur. Bu yöntem daha çok stok çeşidi az ve stok bedeli yüksek olan işletmelerde uygulanabilir.

SORU:

Ortalama maliyet yönteminin uygulama şekilleri nelerdir?

CEVAP:

Bu yöntemde, farklı fiyatlarla satın alınmış bulunan malların miktarları da göz önünde bulundurulur. Bu yöntemin uygulanabilmesi için maliyeti saptanmak istenen malların genellikle benzer ve aşağı yukarı aynı fiyatlara sahip olmaları gerekir. Bu yöntemin iki değişik uygulama şekli vardır:

- Ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi,
- Hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi.

Birincisine göre, dönem sonuna kadar beklenir ve dönem sonunda ağırlıklı ortalama maliyet hesaplanır ve dönem sonu stokları bu hesaplanan ağırlıklı ortalama maliyetle değerlendirilir. Stoklarını AEY yöntemine göre izleyen işletmeler için ortalama maliyet yönteminin birinci şekli uygundur. İkinci şekle göre, dönem içerisinde her satış veya alış anında sürekli olarak ağırlıklı ortalama maliyet hesaplanır. Bu şekilde hesaplama yapıldığında hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi uygulanmış olur. Ortalama maliyetin ikinci şekli, stoklarını DEY yöntemine göre izleyen işletmeler için daha uygundur. Hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi, gerçek maliyet yöntemine en yakın sonucu pratik bir şekilde veren değerlendirme yöntemidir. Ancak bu sonucun alınabilmesi için stok giriş ve çıkışlarının çok sağlıklı olarak takip edilebilmesi gerekir. Bu yöntemin kullanılabilmesi için işletmede sürekli, düzenli ve ciddi bir envanterin tutulması şarttır.

SORU:

İlk giren ilk çıkar yöntemi hangi varsayıma göre hesaplama yapar?

CEVAP:

FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) Yöntemi: Bu yöntemde ilk giren malların ilk önce çıktığı (satıldığı) veya kullanıldığı ve en son alınan malların dönem sonu mevcudu olarak kaldığı kabul edilir. Stokların AEY veya DEY göre izlenmesine göre FIFO yönteminin uygulanması farklılık gösterir.

SORU:

Stokların envanterinde karşılaşılabilen özellikli durumlar nelerdir?

CEVAP:

Stokların envanterinde dönem sonu stokunun saptanması, satılan malların maliyetinin hesaplanması ve kaydedilmesi dışında, muhasebe dışı envanterde karşılaşılan bazı özellikli durumların da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bunlar:

- Stok sayım farkları (stok noksanlığı veya fazlalığı),
- Değeri düşen stoklar,
- Fireler,
- Çalınan stokların değerlendirilmesidir

SORU:

Hangi durumlarda işletmelerde stok sayım eksikliği veya fazlalığı ortaya çıkabilir?

CEVAP:

İşletmelerde stok sayım eksikliği veya fazlalığına neden olan durumlara aşağıdaki örnekler verilebilir:

- Konsinye olarak gönderilen ya da konsinye olarak bulundurulmuş stokların muhasebe kaydının yapılmaması,
- Satışı yapılan ve faturası düzenlenen ancak, fiili teslimi tamamlanmamış stoklar,
- Satın alınan ve alış faturası kaydedilen ancak, fiili teslimi tamamlanmamış stoklar,
- Yolsuzluk yani stokların çalışanlarca ve/veya 3. kişilerce zimmete geçirilmesidir.

SORU:

193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabının dönemsonu envanter işlemleri nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

Bu hesabın sermaye şirketlerinde (Anonim şirket, Limited şirket gibi) dönem sonunda, "371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri Hesabına" aktarılması gerekir. Çünkü dönem içerisinde gerek işletme adına kesilen stopajlar gerekse ödenen geçici vergileri işletme dönem sonunda hesaplanacak olan ve ödenecek vergi ve diğer yasal yükümlülüklerden (370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları) düşecektir. 193 nolu hesap, şahıs işletmelerinde dönem sonunda (31 Aralık tarihinde) 131 Ortaklardan Alacaklar hesabına aktararak kapatılır. Çünkü dönem içinde peşin ödenen verginin dönem sonunda yararını işletme değil ortak görecektir. Şahıs işletmelerinde sermaye şirketlerinde olduğu gibi dönem sonunda oluşan kardan ödenen vergiyi şirket değil ortaklar öder.

SORU:

İşletmelerin uzun vadeli ve ortaklık amaçlı yatırımları, bir yıldan uzun vadeli alacakları, bir yıldan uzun bir süre kullanmayı öngörerek satın aldığı veya edindiği maddi veya maddi olmayan varlıklar hangi hesap grubunda bulunur?

ENVANTER VE BİLANÇO

CEVAP:

Duran Varlıklar grubunda yer alır.

SORU:

Duran Varlıklar Tekdüzen Hesap Planında nasıl sınıflandırılmıştır?

CEVAP:

Duran varlıklar Tekdüzen Hesap Planı'nda; Ticari ve Diğer Alacaklar, Mali Duran Varlıklar, Maddi Duran Varlıklar ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar şeklinde gruplandırılmıştır.

SORU:

Maddi Duran Varlıklar grubunda yer alan varlıkların özellikleri nelerdir?

CEVAP:

İşletmenin esas faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla kullandığı, boş arazi dışında, türüne göre yıpranma, eskime, demode olma, paslanma gibi özellikleri olan, ticari amaçla alınmış olmayan ve yararlanma süresi bir yıldan uzun olan taşınmaz nitelikli varlıklar Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda yer alır. Bu varlıkların işletmenin mülkiyetinde olması gerekir.

SORU:

VUK'un 262.maddesinde, maliyet bedeli nasıl tanımlanmaktadır?

CEVAP:

VUK'un 262.maddesinde, maliyet bedeli; "iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetleri ile yapılan ödemelerle bunlara müteferri (ilişkin) bilumum giderlerin toplamını ifade eder" şeklinde tanımlanmıştır.

SORU:

VUK'un 270.maddesinde gayrimenkullerin maliyet bedeline satın alma bedelinden başka hangi giderler dahil edilir?

CEVAP:

VUK'un 270.maddesinde gayrimenkullerin maliyet bedeline satın alma bedelinden başka aşağıdaki giderlerin de gireceği belirtilmektedir:

1. Makine ve tesisatta gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri
2. Mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsanın tesviyesinden doğan giderler.

Bunlara ek olarak noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellâliye giderleri ile emlak alım ve taşıt alım vergilerini maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler.

SORU:

Maddi Duran Varlıklar Standardı uyarınca, bir iktisadi kıymetin "Varlık" olarak tanımlanabilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerekmektedir?

CEVAP:

Bu özellikler:

- İşletmenin kontrolünde olmalıdır
- Geçmişte meydana gelen bir olay veya işlem sonucu ortaya çıkmış olmalıdır
- Gelecekte yarar sağlayacak niteliklere sahip olmalıdır.

Bu yaklaşıma göre, yarar sağlamayan çok eski bir maddi duran varlığın maddi duran varlık hesaplarında yer almaması gerekmektedir.

SORU:

Tekdüzen Hesap Planı'nda Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda hangi hesaplara yer verilmiştir?

CEVAP:

- 250 Arazi ve Arsalar
- 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri
- 252 Binalar
- 253 Tesis Makine ve Cihazlar
- 254 Taşıtlar
- 255 Demirbaşlar
- 256 Diğer Maddi Duran Varlıklar
- 257 Birikmiş Amortismanlar
- 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar
- 259 Verilen Avanslar

SORU:

Dönem sonunda maddi duran varlıklar için yapılacak envanter işlemleri neleri kapsamaktadır?

CEVAP:

Dönem sonunda maddi duran varlıklar için yapılacak envanter işlemleri çerçeve olarak kasa ve stoklar için yapılan işlemlere benzemektedir. Burada da muhasebe dışı envanter çalışmaları yapılarak varlıklar sayılır ve listelenir. Listesi yapılan maddi duran varlıklar, maddi duran varlıkların izlendiği hesaplarla karşılaştırılır. Böylece, kayıtlarda yer aldığı halde mevcut olmayan veya mevcut olduğu halde alındığında kaydedilmemiş olan maddi duran varlıklar tespit edilebilir.

SORU:

Amortisman nedir?

CEVAP:

Maddi duran varlıkların, aşınma, yıpranma, paslanma, demode olma, eskime gibi nedenlerle ekonomik değerlerinde meydana gelen tükenmelere Fransızca amortissement kelimesinden ülkemiz muhasebe yazınına geçen haliyle amortisman denir. Bir başka deyişle amortisman; maddi duran varlıkta meydana gelen değer tükenişinin, varlığın faydalı ömrü dikkate alınarak gider haline getirilmesidir.

SORU:

Amortismanda dikkate alınacak süre nasıl belirlenir?

CEVAP:

Söz konusu tükenme kuramsal olarak varlığın faydalı ömrü ile sınırlıdır. Dolayısıyla işletmenin, amortisman hesaplamasında dikkate alacağı yıllık amortisman oranını saptarken, yasada belirtilen faydalı ömrü baz alması gerekmektedir. Mükellefler amortismana tâbi iktisadî kıymetlerini Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tespit ve ilân edeceği oranlar üzerinden itfa ederler. İlân edilecek oranların tespitinde iktisadî kıymetlerin faydalı ömürleri dikkate alınır.

SORU:

Amortisman hesaplama yöntemleri nelerdir?

CEVAP:

ENVANTER VE BİLANÇO

İktisadi ve teknik bakımdan bir bütün teşkil eden değerler için normal veya azalan bakiyeler usulü ile amortisman usullerinden yalnız birisi uygulanabilir. Bunların dışında; madenlerde amortisman, fevkalade amortisman ve kıst amortisman gibi yöntemler de işletmenin, maddi duran varlığın veya koşulların özelliğine göre yasal olarak kullanılabilir.

SORU:

Hangi durumlarda fevkalade amortisman yöntemi uygulanır?

CEVAP:

VUK'un 317. Maddesine göre - Amortisman tabi olup;

1. Yangın, deprem, su basması gibi afetler neticesinde değerini tamamen veya kısmen kaybeden;
 2. Yeni icatlar dolayısıyla teknik verim ve kıymetleri düşerek tamamen veya kısmen kullanılmaz bir hale gelen;
 3. Cebri çalışmaya tabi tutuldukları için normalden fazla aşınma ve yıpranmaya maruz kalan;
- menkul ve gayrimenkullerle haklara, mükelleflerin müracaatları üzerine ve ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Hazine ve Maliye Bakanlığınca her işletme için işin mahiyetine göre ayrı ayrı belli edilen "Fevkalade ekonomik ve teknik amortisman nispetleri" uygulanır.

SORU:

Kıst amortisman nedir?

CEVAP:

Kıst amortisman kavramı VUK'un 320. maddesinde; "Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir" şeklinde açıklanmaktadır.

SORU:

Amortismanların muhasebeleştirilmesinde direkt yöntem nedir?

CEVAP:

Hesaplanan amortismanların doğrudan doğruya ilgili bulundukları varlıkların değerinden indirilmesi ve söz konusu varlıkların hesaplarda ve bilançoda net defter değerleri ile (itfa edilmiş değeri ile) gösterilmesi "dolaysız" veya "direkt yöntem" olarak adlandırılmaktadır.

SORU:

Amortismanların muhasebeleştirilmesinde endirekt yöntem nedir?

CEVAP:

Hesaplanan amortismanların pasifte ayrı bir karşılık hesabında ki Tekdüzen Hesap Planı'nda bu karşılık hesabı 257 Birikmiş Amortismanlar hesabıdır, izlenmek suretiyle muhasebeleştirilmesi ise "dolaylı" veya "endirekt" yöntem olarak adlandırılmaktadır. Bu yöneme göre, amortismanı hesaplanmış bir varlık hesaplarda ve bilançoda itfa edilmemiş değeri ile görünmeye devam etmekte, söz konusu varlık için hesaplanan amortisman ise pasif karakterli bir hesap olan 257 Birikmiş Amortismanlar

hesabında yer almaktadır. Bilindiği üzere bu hesap aktifte, ilgili olduğu varlık hesap grubunun altında (-) işaretle bir indirim kalemi olarak (yani değer düzenleyici bir kalem olarak) gösterilmektedir.

SORU:

Amortisman ayrılmış duran varlığın satılması durumunda değeri nasıl hesaplanır?

CEVAP:

VUK'un 328.maddesinde amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde satış bedeli ile söz konusu varlığın envanter defterinde kayıtlı değeri arasındaki farkın kar zarar hesabına kaydedileceği belirtilmektedir. Yine aynı maddede amortisman ayrılmış olan duran varlıkların değerinin amortisman düşüldükten sonra kalan meblağ olacağı ifade edilmektedir.

SORU:

Tek düzen hesap planına göre maddi olmayan duran varlıklar hesap grubu hangi kalemlerden oluşmaktadır?

CEVAP:

- 260 Haklar
- 261 Şerefiye
- 262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
- 263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- 264 Özel Maliyetler
- 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 268 Birikmiş Amortismanlar

SORU:

Maddi olmayan varlıklar grubundaki Haklar hesabı neleri kapsamaktadır?

CEVAP:

Tek Düzen Hesap Planı'nda ise hakların imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi, bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsadığı ifade edilmektedir.

Buna göre haklar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Patent ve know-how hakları
- Alamenti farika ve ticari unvan hakları
- İrtifak, intifa, gayrimenkul mükellefiyeti hakları*
- İmtiyaz hakları
- Telif hakları

SORU:

Kurumların aktifleştirdikleri kuruluş ve örgütlenme giderleri nasıl itfa olunur?

CEVAP:

Aktifleştirilmesi ihtiyari (isteğe bağlı) olmakla beraber (V.U.K. 326.madde) kurumların aktifleştirdikleri kuruluş ve örgütlenme giderleri de mukayyet değerleri üzerinden eşit taksitlerle ve beş yılda itfa olunur. Bunların yok edilmesinde de 268 nolu birikmiş amortisman hesabı kullanılır.

SORU:

Maddi olmayan duran varlık olarak tanımlanan Özel maliyetler hesabı neleri kapsamaktadır?

CEVAP:

VUK'un 272.maddesinde özel maliyet kavramı için "gayrimenkuller kira ile tutulmuş ise, kiracı tarafından

ENVANTER VE BİLANÇO

yapılan bir ve ikinci fıkradaki giderler bunların özel maliyet bedeli olarak ayrıca değerlendirilir. Kiracının faaliyetini icra için vücuda getirdiği tesisata ait giderler de bu hükümdedir” şeklinde bir tanıma yer verilmiştir.

SORU: Banka Kredileri hakkında bilgi veriniz.

CEVAP: İşletmelerin en önemli borç kaynaklarından birisi bankalardır. İşletmelerin bankalarla yaptıkları sözleşmeler kapsamında kullandıkları çok farklı özellikleri taşıyan krediler, ilgili kredinin vadesine göre kısa ve uzun vadeli borçlar arasında muhasebeleştirilir. Kullanılan kredinin anaparasının ve kredi kullanımından kaynaklanan faizin geri ödenmesiyle ilgili koşullar da muhasebeleştirme işlemlerini doğrudan etkiler. Gerek kısa vadeli gerek uzun vadeli banka kredileriyle ilgili dönem sonu işlemleri arasında önemli farklar bulunmamaktadır. Dönem sonlarında işletme hesapları ile banka hesaplarının karşılıklı uyumunun sağlanması; döneme ilişkin faiz giderleriyle ilgili tahakkuk işlemlerinin yapılması; uzun vadeli kredilerin anapara taksitlerinin, faizlerinin ve vadesi bir yılın altına düşen kısımlarının uzun vadeli borçlardan kısa vadeli borçlara aktarılması temel dönem sonu işlemleri olarak belirtilebilir. Banka Kredileri hesabının alacak kalanı, işletmenin kredi borçlarının toplamını gösterir. Bankalara olan borçlar Türk Ticaret Kanunu’nun 75. Maddesine göre “itibari (nominal) değer” üzerinden, Vergi Usul Kanunu’nun 285. Maddesine göre ise “mukayyet (kayıtlı) değer” üzerinden değerlendirilir. Mukayyet değer, iktisadi kıymetin defterdeki kayıtlı değeridir. Bu durumda bankalara olan borcun değerlemesinde, her iki değerlendirme ölçüsü de borcun paranın nominal değeri üzerinden kaydedilmiş olan defterdeki yazılı tutarını esas alır. Kayıtlardaki değer esas alındığı için bu tutar, doğruluğu sağlandıktan sonra dönem sonu bilançosunda raporlanır. Kayıtların doğruluğunun belirlenmesi amacıyla öncelikle ana hesap ile yardımcı hesaplar arasındaki uyum kontrol edilir. Bankalar, banka şubeleri ve alt hesaplar itibarıyla açılabilen yardımcı hesaplar ile ana hesap tutarları karşılaştırılarak tutarların doğruluğu saptanır. Kayıtlarda görülen tutar ile banka kayıtlarının uyumlaştırılması dönem sonu işlemleri açısından önemlidir. Bankalardan alınan hesap özeti bilgileriyle işletmenin kayıtları karşılaştırılarak bu uyum sağlanır. Gerekli durumlarda düzeltme kayıtları yapılır. Bu çerçevede banka kredileriyle ilgili olarak tahakkuk eden faiz giderlerinin saptanması ve tahakkuk ettirilmesi de gerekir.

SORU: Satıcılar konusunda bilgi veriniz.

CEVAP: İşletmelerin esas faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet alımından doğan ve senede bağlanmamış olan borçları Satıcılar hesabında muhasebeleştirilir. Ticaret işletmelerinde mal alımından, üretim işletmelerinde hammadde ve malzeme alımından doğan senetsiz borçlar hesabın alacak tarafına, borcu azaltan ödeme vb. işlemler ise hesabın borç tarafına kaydedilir. Hesabın alacak kalanı, o an itibarıyla satıcılara olan borç tutarını gösterir. Satıcılar olan borçlar Türk Ticaret Kanunu’nun 75. Maddesine göre “itibari değer” üzerinden, Vergi Usul Kanunu’nun 285. Maddesine göre ise “mukayyet değer”

üzerinden değerlendirilir. Uygulama açısından her ikisi de aynı tutarı ifade ettiğinden gerek ticari gerekse vergi kârının belirlenmesinde aynı şekilde değerlendirme yapılır. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden dönem sonu bilançosunda raporlanır. Satıcılar hesabıyla ilgili dönem sonu işlemleri açısından önemli konu, işletme hesaplarında görülen borç tutarıyla satıcıların hesaplarında işletmenin alacağı olarak görülen tutarın karşılaştırılarak onaylanmasıdır. Bu amaçla öncelikle Satıcılar ana hesabı ile her bir satıcı için açılmış olan yardımcı hesapların uyumu sağlanır. Daha sonra, satıcılardan alınan hesap özetleriyle işletme kayıtları karşılaştırılır ve varsa farkları düzeltecek işlemler yapılır.

SORU: Banka kredilerinin değerlemesinde kullanılan ölçüler açıklayınız.

CEVAP: Bankalara olan borçlar Türk Ticaret Kanunu’nun 75. maddesine göre “itibari (nominal) değer” üzerinden, Vergi Usul Kanunu’nun 285. maddesine göre ise “mukayyet (kayıtlı) değer” üzerinden değerlendirilir.

SORU: Bono ve Tahvil İhracı hakkında bilgi veriniz.

CEVAP: İşletmeler bono ve tahvil ihraç ederek finansman kaynağı bulma olanağına sahiptirler. Bono kısa vadeli, tahvil ise orta ve uzun vadeli borçlanma senedi olarak kabul edilir. Bu borçlanma senetleri kullanılarak, nakit fazlası olan ve geçici yatırımlarla bu nakiti değerlendirmek isteyenlerden borç alınmakta; alınan borcun karşılığında faiz ödenerek bu kaynak kullanılmaktadır. Tekdüzen Muhasebe Sistemi’nin öngördüğü bilançonun pasifinde izlenen Çıkarılmış Bonolar ve Senetler hesabı kısa vadeli borçlar arasında, Çıkarılmış Tahviller hesabı uzun vadeli borçlar arasında yer alır. Çıkarılmış Tahviller hesabının alacak kalanı Türk Ticaret Kanunu’nun 464. Maddesine göre itfa değerleri ile değerlendirilir. Vergi Usul Kanunu’nun 285. Maddesine göre ise “itibari (nominal) değer” ile değerlendirme yapılır. Çıkarılmış Tahviller hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, tahvilli borçlar hesap kalanı üzerinden bilançoda gösterilir. Bono ve tahvil ihracı çeşitli nedenlerle ülkemizde yaygın olarak kullanılan bir borçlanma yöntemi değildir. Bono ve tahvil ihracı çok farklı koşullarla gerçekleştirilebilmektedir. İhraç edilen borçlanma senetleriyle ilgili olarak dönem sonunda yapılması gereken en önemli işlem, ilgili döneme ilişkin faiz giderinin tahakkukudur.

SORU: Vergi Karşılıkları ve Vergi Borçları hakkında bilgi veriniz.

CEVAP: İşletmelerin elde ettikleri dönem kârı vergi konusudur. İşletmelerin bir kısmı şahıs şirketi bir kısmı sermaye şirketi olabilmektedir. Mevcut vergi kanunlarımıza göre şahıs şirketleri vergi mükellefi değildir; bu şirketlerin ortakları, elde ettikleri kâr üzerinden Gelir Vergisi öderler. Sermaye şirketleri ise Kurumlar Vergisi mükellefidir, şirketin elde ettiği kâr üzerinden vergi ödenir. Buna göre; Üzerinden verginin hesaplanacağı tutar Vergi Matrahı olarak adlandırılır. Vergi matrahının esasını Dönem Kârı veya Zararı hesabının kalanı oluşturur. Bu tutara, Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler eklenir. Kanunen Kabul Edilmeyen Gider; muhasebe kuramı

ENVANTER VE BİLANÇO

açısından bir gider olduğu halde, vergi politikaları gereği gider kabul edilmeyen giderlerdir. Dönem kârı veya zararı hesaplanırken gelirleri azaltıcı bir unsur olarak dikkate alınan bu tutarlar, vergi hesaplamaları sırasında tekrar eklenir. Çeşitli işletmelere ve işlemlere tanınan vergi muafiyetleri ve istisnaları vergi hesaplamalarında gelirlerden indirim konusu yapılır. Örneğin vergi politikalarının bir parçası olarak, elde edilen bazı kârlar vergi konusu yapılmaz. Belli sektörlerin veya yörelerin desteklenmesi amacıyla bu işler veya yörelerde elde edilen kâr vergi dışı tutulabilir. Bu uygulamalar vergi matrahını azalttığından işletmelere tanınan bir vergi avantajı olarak değerlendirilir. Bu işlemlerden sonra ortaya çıkan vergi matrahı dönemin vergi oranıyla çarpılarak vergi tutarı hesaplanır. Hesaplanan vergi tutarı işletme açısından hem bir gider hem de izleyen dönemde ödenecek bir borç olarak muhasebeleştirilir. Vergi sonrası kâr Dönem Net Kârı veya Zararı olarak adlandırılır. Bu kalem hem gelir tablosunda hem de bilançoda öz kaynaklar arasında raporlanır. O halde; Dönem Kârı veya Zararı + Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler - Vergi Muafiyetleri ve Vergi İstisnaları = Vergi Matrahı x Vergi Oranı = Vergi Tutarıdır. Vergi politikaları gereği olarak devletler muhasebe ilkelerine aykırı düzenlemeler yapabilirler. Bu durum işletmelerin ödeyecekleri vergileri etkiler ancak muhasebe kayıtlarını ve finansal raporlamayı etkilememelidir. Muhasebe kayıtları muhasebe ilkelerine göre yapılır, vergiyle ilişkili konular beyanname üzerinde dikkate alınır.

SORU: Gelecek Aylara ve Yıllara Ait Gelirleri açıklayınız.

CEVAP: Bilançonun pasifinde yer alan “gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları” ile “gelecek yıllara ait gelirler ve gider tahakkukları” hesap grupları dönem sonu işlemleri açısından önem taşırlar. Dönemsellik kavramının bilançoda etkili olduğu en önemli hesap grupları arasında yer alan bu gruplarda, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ve yıllara ait gelirler ile faaliyet dönemine ait olup ödenmesi gelecek aylarda ve yıllarda yapılacak giderler izlenir. Dönem sonunda işletmeler bu gelirlerle ve gider tahakkuklarıyla ilgili hesaplamaları yaparak döneme ilişkin gelirin ve giderin gelir tablosunda, izleyen dönemlere ilişkin gelirlerin ve gider tahakkuklarının bilançoda yer almasını sağlarlar.

SORU: Borç Senetleri hakkında bilgi veriniz detaylı açıklayınız.

CEVAP: Ticari faaliyetlerden doğan borçların senede bağlanması durumunda Borç Senetleri hesabı kullanılır. İki tür ticari senet vardır: Bono ve poliçe. Bono, borçlu tarafından düzenlenen ve alacaklıya verilen bir senet türüdür. Uygulamada yaygın olarak kullanılan senet türü bonodur. Poliçe ise alacaklı tarafından düzenlenir, borçlu tarafından kabul edilmesinden sonra borç senedi niteliği kazanır. Bononun düzenleyicisi veya poliçede borcu kabul eden taraf olarak işletmeler senede bağlanan borçları için Borç Senetleri hesabının alacak tarafına kayıt yaparken, ilgili senedi ödediklerinde aynı hesaba borç kaydı yaparlar. Borç senetleri hesabının alacak kalanı, o an itibarıyla işletmenin senetli borçlarının tutarını gösterir. Borç

senetleri Türk Ticaret Kanunu’na göre “itibari değer” ile değerlemeye tabi tutulur. Vergi Usul Kanunu’nun 285. Maddesine göre ise “mukayyet değer” ya da “tasarruf değeri” ölçülerinden biri ile değerlendirilir. İtibari değer ve mukayyet değer kullanılırsa, Borç Senetleri hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra ilgili senetler nominal değerleri üzerinden bilançoda raporlanır. Borç senetleri için tasarruf değeri kullanılarak değerlendirme yapılması durumunda, senetlerin değerlendirme günündeki tasarruf (peşin) değerleri üzerinden bilançoda gösterilmeleri sağlanır. Borç senetleriyle ilgili olarak dönem sonunda yapılması gereken en önemli çalışma da bu amaçla senetler için reeskont hesaplanmasıdır. Nominal değerle izlenen borçların bilanço tarihi itibarıyla değerlerinin (tasarruf değerlerinin) raporlanması için yapılan reeskont işlemlerinde amaç; bilanço tarihinden borçların vadesine kadar kalan süre ve bu süre için geçerli faiz oranları dikkate alınarak borçların peşin değerlerinin hesaplanmasıdır. Başka bir deyişle; borçların bilanço tarihinde ödenmesi durumunda işletmeden çıkacak tutar belirlenmeye çalışılır. İşletmenin her türlü borcu için bu hesaplamaların yapılması gerekir. Bununla birlikte Tekdüzen Muhasebe Sistemi’nde sadece senetli borçlar için reeskont işleminin yapılmasına izin verilmektedir. Senetlerin tasarruf değerleriyle değerlendirilmesi banka, banker ve sigorta şirketleri için zorunlu olup, işletmeler için isteğe bağlıdır. Reeskont hesaplamalarında iki farklı yöntem kullanılabilir: • Dış iskonto yöntemi • İç iskonto yöntemi Reeskont hesaplamalarında iç iskonto yönteminin kullanılması daha uygundur. Her iki yöntemde de faiz tutarı hesaplama formülleriyle reeskont tutarı hesaplanır. Bununla birlikte iç iskonto yönteminin kullanılmasının daha uygun olduğu görüşü yaygın olarak kabul görmektedir. Her iki yöntemde göre reeskont tutarları aşağıdaki gibi hesaplanır: Dış İskonto Yöntemi: $\text{Reeskont Tutarı} = \text{Senedin Nominal Değeri} \times \text{Vadeye Kalan Gün} \times \text{Faiz Oranı}$ Toplam Gün İç İskonto Yöntemi: $\text{Reeskont Tutarı} = \text{Senedin Nominal Değeri} \times \text{Vadeye Kalan Gün} \times \text{Faiz Oranı} \times \text{Toplam Gün} + (\text{Vade} \times \text{Faiz Oranı})$

SORU: Borçlar ve öz kaynaklar için envanter işlemleri nelerdir?

CEVAP: İşletme varlıklarını finanse etmekte kullanılan kaynaklar bilançonun pasifini oluşturur. Kaynakların bir kısmı; işletme sahiplerinin işletmeye getirdikleri sermayeyi ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan ancak dağıtılmak yerine işletmede bırakılmış olan kârları içeren öz kaynaklardır. Kaynakların diğer kısmı ise yabancı kaynaklar olarak da adlandırılan borçlardır. Borçlar, ortaya çıkış şekillerine göre farklı gruplarda izlenebilirler. Bu kapsamda olmak üzere; işletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları kaynakları (borçları) ifade eden Mali Borçlar, ticari faaliyetlerden doğan Ticari Borçlar ve ticari olmayan faaliyetlerden kaynaklanan Diğer Borçlar önemli hesap gruplarıdır. Bunların dışında işletmenin çeşitli yükümlülüklerinin izlendiği diğer hesap grupları da bilançonun pasif tarafında yer alır. Borçlar vadelerine uygun olarak bilançonun pasifinde Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak

ENVANTER VE BİLANÇO

raporlanır. Borçlarla ilgili olarak dönem sonlarında yapılan envanter işlemlerinde borcun var olduğunun ve hesaplarda görülen tutarın gerçek tutar olup olmadığını belirlenmesi, ilgili borcun dönem sonu itibariyle o günkü değerinin saptanması ön plana çıkmaktadır. Borçların vadelerine uygun olarak raporlanmasının sağlanması da dönem sonu işlemleri açısından önemlidir. Öz kaynaklarla ilgili olarak öne çıkan dönem sonu işlemi ise döneme ilişkin olarak hesaplanan net kârın veya zararın saptanmasıdır. Bu faaliyet sonucu ve dönem kârı veya zararı üzerinden hesaplanan vergi karşılığı kısa vadeli borçlar arasında muhasebeleştirilir.

SORU: Borçlar ve çeşitlerini açıklayınız.

CEVAP: Varlıkların finansmanında kullanılan borçlar, işletmelerin geçmişteki işlemlerinden doğan ve üçüncü kişilere karşı üstlenmek zorunda kaldıkları yükümlülükler olarak ortaya çıkar. İşletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları kaynakları (borçları) ifade eden Mali Borçlar, ticari faaliyetlerden doğan Ticari Borçlar, ticari olmayan faaliyetlerden kaynaklanan Diğer Borçlar, ödenecek vergi ve benzeri yasal yükümlülükler, önceki ve cari dönemlerde tahakkuk eden ancak ödeme zamanları net olarak belirlenemeyen yükümlülükleri ifade eden karşılıklar işletmelerin borçları arasında sayılabilmektedir. Borçlar vadelerine uygun olarak bilançonun pasifinde, bir yıl içinde ödenecek olanlar Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ve bir yıldan sonra ödenecek olanlar da Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak raporlanır. Dönem sonu işlemleri açısından bu sınıflandırma önemli bir farklılık doğurmaz ancak borçların vadelerine uygun olarak bu sınıflarda raporlanması önemlidir. Her iki sınıfta yer alan borçlarla ilgili olarak dönem sonlarında yapılan envanter çalışmaları sırasında öne çıkan bazı konular şunlardır: • Kayıtlarda görülen borçların gerçekten var olup olmadığının saptanması • Kayıtlarda görülen borç tutarlarının gerçek durumu yansıtmadığının değerlendirilmesi • Kayıtlarda görülen borç tutarlarının dönem sonu itibariyle değerlerinin belirlenmesi • Vadesi bir yılın altına düşen uzun vadeli borçların kısa vadeli borçlara aktarılması

SORU: Borçları, ortaya çıkış şekillerine göre sınıflandırınız.

CEVAP: Borçlar, ortaya çıkış şekillerine göre şu şekilde sınıflandırılır: mali borçlar, ticari borçlar, diğer borçlar, vergi ve diğer yasal yükümlülükler, borç ve gider karşılıklarıdır.

SORU: Mali Borçları açıklayınız.

CEVAP: Mali borçlar işletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları borçları ifade eder. İşletmeler banka ve diğer finans kuruluşlarından aldıkları kredileri ve tahvil, bono gibi borçlanma araçları ihraç ederek sağladıkları kaynakları bu grupta muhasebeleştirirler. Borçların kısa ve uzun vadeli olmalarına göre bilançonun pasifinde hem kısa vadeli hem uzun vadeli borçlar arasında Mali Borçlar grupları yer alır. Tekdüzen Muhasebe Sisteminde mali borçlar hesap grubunda izlenen kalemleri şu şekilde özetlenebilir: • Kısa ve uzun vadeli banka kredileri (banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kredilere ilişkin tutarları içeren hesaplar) • Finansal kiralama işlemlerinden doğan borçlar

(kiracıların finansal kiralama yapanlara olan borçlarının izlendiği hesaplar) • Uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizleri (vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren izleyen dönem içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği halde henüz ödenmeyen faizlerini gösteren hesap) • Çıkarılmış bonolar ve tahviller (tedavüldeki finansman bonoları, banka bonoları, tahviller gibi para ve sermaye piyasası araçları karşılığında sağlanan fonların izlendiği hesaplar) • Tahvil anapara borç taksit ve faizleri (işletmenin bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesaplar) • Menkul kıymet ihraç farkları (nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vb. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farkların gelecek dönemlere ait olan kısmının izlendiği hesaplar)

SORU: Ticari Borçları açıklayınız.

CEVAP: İşletmelerin gerçekleştirdikleri ticari faaliyetlerden kaynaklanan borçlar vadeleriyle uyumlu olarak bilançonun pasifinde hem kısa hem de uzun vadeli borçlar arasında Ticari Borçlar grupları içinde izlenir. Tekdüzen Muhasebe Sisteminde ticari borçlarla ilgili olarak kullanılan bazı hesaplar şunlardır: • Satıcılar (işletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senetsiz borçların izlendiği hesap) • Borç senetleri (işletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçlarının izlendiği hesap) • Borç senetleri reeskontu (bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlendirilmesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılan hesap) • Alınan depozito ve teminatlar (üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesap) • Diğer ticari borçlar (yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınamayan ticari borçların izlendiği hesap)

SORU: Sermaye kavramını açıklayınız.

CEVAP: Sermaye; işletmenin kuruluşu sırasında veya daha sonra sermaye artırımını yoluyla ortaklar tarafından işletmeye getirilen kaynakları ifade eder.

SORU: Yedekler kavramını açıklayınız.

CEVAP: Yedekler (dağıtılmayan kârlar) ise işletmenin faaliyetleri sırasında çeşitli şekillerde ortaya çıkan ve ortaklara dağıtılmayıp işletmede bırakılan kârlardan oluşur. Yedekleri ortaya çıkaran nedenlerin birisi işletmenin genellikle varlıkları ile ilgili olarak yapılan çeşitli değerlendirme işlemleri, diğeri ise ticari faaliyetler sonrasında kâr elde edilmesi ve bu kârın ortaklara dağıtılmak yerine işletmede bırakılmasıdır.

SORU: Öz kaynaklar kavramını açıklayınız.

CEVAP: Öz kaynaklar, varlıkları finanse etmekte kullanılan ve ortaklara ait olan kaynakları ifade eder. Bu çerçevede

ENVANTER VE BİLANÇO

öz kaynaklar iki farklı nitelikte kaynak unsurunu içerir: • Sermaye, • Yedekler (dağıtılmayan kârlar).

SORU: Borçlarla ilgili Kur Farklarını açıklayınız.

CEVAP: İşletmelerin çeşitli nedenlerle dövizle borçlanmaları sözkonusu olabilmektedir. Dönem sonlarında işletme kayıtlarında bulunan tüm dövizli hesaplar dönem sonu kurlarıyla değerlemeye tabi tutulur. Döviz cinsinden borcu bulunan işletmeler döviz kurlarında yaşanan artıştan dolayı zarara uğrarken, kurlarda yaşanan düşüşler işletmeye kâr sağlamaktadır.

SORU: Öz kaynakların içerdiği hesaplar nelerdir?

CEVAP: Tekdüzen Muhasebe Sisteminde öz kaynaklar kapsamında yer alan hesap grupları şunlardır: • Ödenmiş sermaye (işletmeye tahsis edilen veya işletmenin ana sözleşmesinde yer alan ve Ticaret Siciline tescil edilmiş bulunan sermaye tutarı) • Sermaye yedekleri (hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları ve yeniden değerlendirme değer artışları gibi sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarların izlendiği hesap grubu) • Kâr yedekleri (kanun, ana sözleşme hükümleri ya da ortaklıkların yetkili organları tarafından alınan kararlar uyarınca dağıtılmamış ya da işletmede alıkonulmuş kârların izlendiği hesap grubu) • Geçmiş Yıllar Kârları/Zararları • Dönem Net Kârı/Zararı Dönem sonunda işletmenin varlıklarına ve borçlarına ilişkin değerlendirme işlemleri yapıldıktan sonra öz kaynaklar da ortaya çıkmış olur. Nitekim bilançoda yer alan Aktif = Pasif denkliğinden hareketle öz kaynaklar, varlıklarla borçlar arasındaki fark olarak da ifade edilebilir. Bu nedenle öz kaynakları oluşturan unsurlar için ayrıca değerlendirme işlemi yapılmaz. Öz kaynaklarla ilgili olarak dönem sonunda yapılan en önemli işlemlerden birisi döneme ilişkin faaliyet sonucunun öz kaynaklarda raporlanmasıdır.

SORU: Yasal yedekler nedir? Açıklayınız.

CEVAP: Öz kaynaklarla ilgili diğer bir özellikli konu kâr dağıtımının muhasebeleştirilmesidir. Kâr dağıtım kararı alan bir işletme kârın bir kısmını işletmede bırakmak zorunda kalır. Bu zorunluluk çeşitli nedenlerden kaynaklanır. Örneğin Türk Ticaret Kanunu, dağıtılacak kârın belli bir kısmının (Birinci ve İkinci Tertip Yasal Yedek Akçe) işletmede bırakılmasını öngörür. Bu şekilde ayrılan kârlara Yasal Yedekler denir. İşletmenin kuruluş sözleşmesinde; kâr dağıtılırken kârın bir kısmının işletmede bırakılacağı öngörülmüşse, bu gerekçeyle işletmede bırakılan kârlar Statü Yedekleri olarak adlandırılır. Şirket yetkili organlarının (örneğin sermaye şirketlerinde genel kurulun) kararlarıyla kârın bir kısmının şirkette bırakılması söz konusuysa, bu tür kâr yedeklerine Olağanüstü Yedekler denir.

SORU:

Öz kaynaklarla ilgili olarak öne çıkan dönem sonu işlemi nedir?

CEVAP:

Öz kaynaklarla ilgili olarak öne çıkan dönem sonu işlemi ise döneme ilişkin olarak hesaplanan net kârın veya zararın saptanmasıdır.

SORU:

Borç nedir?

CEVAP:

Varlıkların finansmanında kullanılan borçlar, işletmelerin geçmişteki işlemlerinden doğan ve üçüncü kişilere karşı üstlenmek zorunda kaldıkları yükümlülükler olarak ortaya çıkar.

SORU:

Bir işletmenin borçları nelerdir?

CEVAP:

İşletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları kaynakları (borçları) ifade eden Mali Borçlar, ticari faaliyetlerden doğan Ticari Borçlar, ticari olmayan faaliyetlerden kaynaklanan Diğer Borçlar, ödenecek vergi ve benzeri yasal yükümlülükler, önceki ve cari dönemlerde tahakkuk eden ancak ödeme zamanları net olarak belirlenemeyen yükümlülükleri ifade eden karşılıklar işletmelerin borçları arasında sayılabilmektedir.

SORU:

Borçlar vadelerine uygun olarak bilançonun pasifinde nasıl raporlanırlar?

CEVAP:

Borçlar vadelerine uygun olarak bilançonun pasifinde, bir yıl içinde ödenecek olanlar Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ve bir yıldan sonra ödenecek olanlar da Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak raporlanırlar.

SORU:

Dönem sonlarında yapılan envanter çalışmaları sırasında öne çıkan konular nelerdir?

CEVAP:

Dönem sonlarında yapılan envanter çalışmaları sırasında öne çıkan bazı konular şunlardır:

- Kayıtlarda görülen borçların gerçekten var olup olmadığının saptanması
- Kayıtlarda görülen borç tutarlarının gerçek durumu yansıtıp yansıtmadığının değerlendirilmesi
- Kayıtlarda görülen borç tutarlarının dönem sonu itibarıyla değerlerinin belirlenmesi
- Vadesi bir yılın altına düşen uzun vadeli borçların kısa vadeli borçlara aktarılması

SORU:

Mali borçlar nedir?

CEVAP:

Mali borçlar işletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları borçları ifade eder.

SORU:

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde mali borçlar hesap grubunda izlenen kalemler nelerdir?

CEVAP:

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde mali borçlar hesap grubunda izlenen kalemler şu şekilde özetlenebilir:

- Kısa ve uzun vadeli banka kredileri (banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kredilere ilişkin tutarları içeren hesaplar)
- Finansal kiralama işlemlerinden doğan borçlar (kiracıların finansal kiralama yapanlara olan borçlarının izlendiği hesaplar)
- Uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizleri (vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun

ENVANTER VE BİLANÇO

vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren izleyen dönem içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği halde henüz ödenmeyen faizlerini gösteren hesap)

- Çıkarılmış bonolar ve tahviller (tedavüldeki finansman bonoları, banka bonoları, tahviller gibi para ve sermaye piyasası araçları karşılığında sağlanan fonların izlendiği hesaplar)
- Tahvil anapara borç taksit ve faizleri (işletmenin bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesaplar)
- Menkul kıymet ihraç farkları (nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vb. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farkların gelecek dönemlere ait olan kısmının izlendiği hesaplar)

SORU:

Mukayyet değer nedir?

CEVAP:

Mukayyet değer, iktisadi kıymetin defterdeki kayıtlı değeridir.

SORU:

Bono ve tahvil nedir?

CEVAP:

Bono kısa vadeli, tahvil ise orta ve uzun vadeli borçlanma senedi olarak kabul edilir.

SORU:

Gider Tahakkukları nedir?

CEVAP:

Gider Tahakkukları hesabı, içinde bulunulan dönemde tahakkuk eden ancak ödemesi izleyen dönemlerde yapılacak giderlerin izlendiği hesaptır.

SORU:

Ticari borçlar hangi borçları kapsar?

CEVAP:

İşletmelerin gerçekleştirdikleri ticari faaliyetlerden kaynaklanan borçlar vadeleriyle uyumlu olarak bilançonun pasifinde hem kısa hem de uzun vadeli borçlar arasında **Ticari Borçlar** grupları içinde izlenir.

SORU:

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde ticari borçlarla ilgili olarak kullanılan hesaplar nelerdir?

CEVAP:

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde ticari borçlarla ilgili olarak kullanılan bazı hesaplar şunlardır:

- Satıcılar (işletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senetsiz borçların izlendiği hesap)
- Borç senetleri (işletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçlarının izlendiği hesap)
- Borç senetleri reeskontu (bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlendirilmesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılan hesap)
- Alınan depozito ve teminatlar (üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle

gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesap)

- Diğer ticari borçlar (yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınamayan ticari borçların izlendiği hesap)

SORU:

Gelir tablosu hesapları nedir?

CEVAP:

İşletmenin gelir ve giderlerini gösteren ve gelir tablosunun düzenlenmesini sağlayan hesaplara gelir tablosu hesapları denir.

SORU:

Esas faaliyet gelirleri neleri kapsar?

CEVAP:

İşletmenin esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal ya da hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerleri kapsar.

SORU:

Esas faaliyet dışı gelirler nelerden oluşur?

CEVAP:

Bu grup, işletmenin esas faaliyeti dışında, iştiraklerden ve bağlı ortaklıklardan elde edilen temettü geliri ile faiz ve diğer temettü gelirleri, temerrüt faizleri, kambiyo kârları, kira gelirleri, menkul kıymet satış kârları gibi diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelir ve kârlardan oluşur.

SORU:

Olağan dışı gelirler nedir?

CEVAP:

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle arızı nitelik taşıyan duran varlıkların satışlarından elde edilen kârlar ile olağan dışı olay ve gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan gelir ve kârların yer aldığı hesap grubudur.

SORU:

Gider nedir?

CEVAP:

Giderler genellikle nakit, nakit benzerleri, stoklar, maddi duran varlıkların işletmeden çıkışı veya bu varlıkların değerlerinde oluşan azalma olarak tanımlanabilir.

SORU:

Faaliyet giderleri nedir?

CEVAP:

Faaliyet giderleri, işletmenin esas faaliyeti ile ilgili bulunan ve üretim maliyetlerine yüklenmeyen araştırma ve geliştirme giderleri; pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan hesap grubudur.

SORU:

Esas faaliyet dışı giderler neleri içerir?

CEVAP:

İşletmenin esas faaliyetleri dışında kalan olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararları içerir.

SORU:

Finansman giderleri neleri kapsar?

CEVAP:

İşletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz, kur farkları, kredi komisyonları ve diğer giderleri kapsar.

SORU:

ENVANTER VE BİLANÇO

İşletmeler stoklarını hangi yöntemlerle izlemektedir?

CEVAP:

İşletmeler stoklarını iki yöntemle izlemektedirler. Bu yöntemler Aralıklı Envanter ve Sürekli Envanter yöntemleridir.

SORU:

Kâr nedir?

CEVAP:

Gelir ve gider arasında ortaya çıkacak olumlu fark kâr olarak ifade edilir.

SORU:

Değerleme nedir?

CEVAP:

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde, varlık ve kaynakların finansal tablolara doğru yansıtılmasında esas alınacak parasal değer belirlenmesi işlemi, "değerleme" olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde vergi mevzuatına göre farklılık gösteren düzenlemeler nelerdir?

CEVAP:

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde vergi mevzuatına göre farklılık gösteren düzenlemeler kısaca şunlardır;

- Karşılıklar
- Reeskontlar
- Amortismanlar

SORU:

Reeskont nedir?

CEVAP:

İşletme aktifinde ve pasifinde yer alan alacak ve borç senetlerinin değerlendirme günündeki gerçek değerine indirgenmesine reeskont adı verilmektedir.

SORU:

Vergi açısından kabul edilmeyen giderler nelerdir?

CEVAP:

Ticari kâr, mali kâr farklılaşmasına neden olan ve vergi açısından kabul edilmeyen giderleri sürekli ve geçici fark yaratan şekilde sınıflandırmak mümkündür.

SORU:

Sürekli farklar nelerden oluşmaktadır?

CEVAP:

Vergi kanunlarına göre hiçbir zaman indirimi kabul edilmeyen gelirler (Serbest bölge kazançları, İştirakler temettü geliri vb) ve giderlerden (Trafik cezaları, Yasal sınırları aşan bağış ve yardımlar gibi) oluşmaktadır.

SORU:

Geçici farklar nelerden oluşmaktadır?

CEVAP:

Ticari açıdan gelir (Hisse senetleri değer artış kazançları, Verilen çekler reeskont gelirleri vb) ve gider (Kıdem tazminatı karşılığı, Alış bedelin altında bir değerle değerlendirilmiş hisse senetleri) olarak kaydedilen, cari dönemde vergi mevzuatı açısından kabul edilmeyen, istenen koşulların gerçekleşmesi durumunda gelecek dönem veya dönemlerde gelir ve gider olarak kabul edilecek giderler bu gruba dahil edilir.

SORU:

Vergiye tabi olmayan gelirler nelerdir?

CEVAP:

Kurumlar Vergisi 5. maddesinde bazı kazançlar kurumlar vergisinden istisna tutulmuştur. Bu kazançlara verilebilecek örnekler aşağıdaki gibidir;

- Kooperatiflerin ortakları için hesapladıkları risturnlar
- Portföyünün en az % 25'i hisse senetlerinden oluşan menkul kıymet yatırım fonları (döviz yatırım fonları hariç) ile aynı nitelikteki menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları,
- Portföy işletmeciliğinden doğan kazançlar,
- Gayrimenkul yatırım fonları veya ortaklıklarının kazançları,
- Emeklilik yatırım fonlarının kazançları,
- Yatırım indirimi istisnasıdır.

SORU:

Mali kâr nedir?

CEVAP:

Mali kâr vergi kanunlarında yer alan düzenlemeler sonucunda tespit edilen kârdır ve genelde verginin matrahını da teşkil eder.

SORU:

Gelir vergisi standardında ele alınan mali kârla, muhasebe kârının farklılaşmasına neden olan unsurlar nelerdir?

CEVAP:

Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nda mali kârla, muhasebe kârının farklılaşmasına neden olan unsurlar gelir vergisi standardında ele alınmıştır. Bu standarda göre farklılıklar;

- Sürekli Farklar ve
- Geçici Farklar olarak sınıflandırılmıştır.

SORU:

Gelir ve gider hesapları nedir?

CEVAP:

Gelir ve gider hesapları işletmenin bir faaliyet dönemi içerisinde elde ettiği tüm gelirlerin ve katlandığı tüm giderlerin gösterildiği hesaplardır.

SORU: Mali tablolarda yer alan bilgilerin bilgi

kullanıcılarına faydalı olabilmesi ve karar vericiler tarafından en iyi şekilde ve süratle kullanılabilmesi için hangi özellikleri taşıması gerekir?

CEVAP: Mali tablolarda yer alan bilgilerin bilgi

kullanıcılarına faydalı olabilmesi ve karar vericiler tarafından en iyi şekilde ve süratle kullanılabilmesi için bu tabloların anlaşılır, ihtiyaca uygun, güvenilir, karşılaştırılabilir ve zamanında sunulmuş olması gerekir.

SORU: Ülkemizde muhasebe uygulamalarına yön veren düzenlemeler nelerdir?

CEVAP: Ülkemizde muhasebe uygulamalarına yön veren düzenlemeler şunlardır: • Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği • Türk Ticaret Kanunu • Vergi Usul Kanunu • Türkiye Finansal Raporlama Standartları

SORU: Mali tablo nedir?

CEVAP: Muhasebe sistemi içerisinde üretilen ve kaydedilen bilgilerin belirli aralıklarla finansal bilgi ihtiyacı

ENVANTER VE BİLANÇO

olan kişi ve kuruluşlara aktarılmasını sağlayan tablolara mali tablo adı verilir.

SORU: Mali tabloların amacı nedir?

CEVAP: Mali tabloların amacı; geniş bir kullanıcı kitlesine ekonomik kararlar almalarında faydalı olacak, işletmenin finansal durumu, faaliyet sonuçları ve nakit akışları hakkında güvenilir ve tam zamanında bilgi sağlamaktır.

SORU: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde düzenlemenin amacı ne olarak belirtilmiştir?

CEVAP: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde düzenlemenin amacı; bilanço usulünde defter tutan gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin faaliyet ve sonuçlarının güvenilir bir şekilde muhasebeleştirilmesi, mali tablolar aracılığıyla ilgililere sunulan bilgilerin tutarlılık ve mukayese edilebilirlik niteliklerini koruyarak gerçek durumu yansıtmalarının sağlanması ve işletmelerde denetimin kolaylaştırılması olarak belirtilmiştir.

SORU: Bilanço nedir?

CEVAP: Bilanço; bir işletmenin belirli bir tarihte sahip olduğu varlıklarını ve bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren tablodur. Kısaca bilanço bir işletmenin bir tarihteki mali durumunu göstermektedir. Bu tanım doğrultusunda bilanço; bir işletme için düzenlenen, belirli bir tarih itibarıyla düzenlenen, işletmenin varlık ve kaynaklarını gösteren ve faaliyet döneminin sonucunu gösteren tablodur.

SORU: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre temel mali tablolar nelerdir?

CEVAP: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre temel mali tablolar şunlardır: • Bilanço • Gelir tablosu • Dipnotlar ve ekler.

SORU: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre finansal tablonun amacı nedir?

CEVAP: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre finansal raporlamaya ilişkin kavramsal çerçevede genel amaçlı finansal tablonun amacı; borç verenlere ve kredi veren diğer taraflara raporlayan işletmeye kaynak sağlama kararlarını verirken faydalı olacak finansal bilgiyi sağlamaktır

SORU: TMS 1 Finansal Tablo Sunuluşu Standartlarına, finansal tabloların işletmenin genel amaçlı finansal tablolarının önceki dönemin finansal tablolarıyla ve diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırılmasına olanak verecek şekilde sunulması için gerekli olan temel unsurlar finansal tablo seti olarak nasıl sıralanmıştır?

CEVAP: TMS 1 Finansal Tablo Sunuluşu Standartlarına, finansal tabloların işletmenin genel amaçlı finansal tablolarının önceki dönemin finansal tablolarıyla ve diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırılmasına olanak verecek şekilde sunulması için gerekli olan temel unsurlar finansal tablo seti olarak şu şekilde sıralanmıştır: • Finansal Durum Tablosu (Bilanço) • Döneme Ait Kapsamlı Gelir Tablosu • Nakit Akış Tablosu • Özkaynak Değişim Tablosu • Dipnotlar

SORU: Türkiye Muhasebe Standartlarında bilanço kavramı yerine hangi kavram kullanılmaktadır?

CEVAP: Türkiye Muhasebe Standartlarında bilanço yerine finansal durum tablosu kavramı kullanılmaktadır.

SORU: Finansal durum kavramı neyi ifade etmektedir?

CEVAP: Finansal durum; işletmeye ait finansal durum tablosunda yer alan varlık, borç ve öz kaynakların belirli bir tarih itibarıyla birbirleriyle olan ilişkilerini göstermektedir.

SORU: Kapatılan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun görev ve sorumlulukları hangi kurula devredilmiştir?

CEVAP: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun kapatılması görev ve sorumlulukları Kamu Gözetim Muhasebe ve Denetim Standartları Kuruluna devredilmiştir.

SORU: Kesin mizanın alacak kalanı neyi göstermektedir?

CEVAP: Kesin mizanın alacak kalanı borçları ve öz kaynakları göstermektedir. Mizanın alacak kalanı da pasifini oluşturmaktadır.

SORU: Pasif karakterli olup aktifte yer alan hesaplara ne ad verilir?

CEVAP: Pasif karakterli olup aktifte yer alan hesaplara aktif düzenleyici hesaplar denilmektedir.

SORU: Özkaynaklar nelerden oluşur?

CEVAP: Özkaynaklar; işletme sahibi veya sahiplerinin işletme kişiliğinin aktifleri üzerindeki haklarının parasal ifadesidir.

SORU: Uzun vadeli yabancı kaynaklar nelerden oluşur?

CEVAP: Uzun vadeli yabancı kaynaklar; işletmenin ilişkide bulunduğu kişi ve kurumlardan sağlanan ve bir yıldan daha uzun bir sürede ödeyeceği borçlarından oluşur

SORU: Duran varlıklar hangi varlıklardan oluşur?

CEVAP: Duran varlıklar; bir yılda veya işletmenin normal faaliyet dönemi içerisinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülme varlıklarıdır.

SORU: Bilanço nasıl (kaç farklı şekilde) hazırlanabilir?

CEVAP: Bilanço, bilgi kullanıcılarına anlamlı ve karşılaştırılabilir olması için düzenlenirken bazı standartlara uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Bilançonun biçimsel yapısı ayrıca sunuş biçimi hesap tipi olarak iki değişik şekilde hazırlanabilir

SORU: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde bilanço ilkelerinin amacı ne olarak belirtilmiştir?

CEVAP: Bilanço ilkelerinin amacı; sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait karı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır.

SORU: Muhasebe Standartları Uygulama Genel Tebliğine göre gelir tablosunun ilkelerinin amacı nedir?

CEVAP: Muhasebe Standartları Uygulama Genel Tebliğine göre gelir tablosunun ilkelerinin amacı satışların, gelirlerin, satışların maliyetinin, giderlerin, kar ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyet sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır.

SORU: Hesap dönemi normal takvim yılı olan işletmeler hesap dönemi sonunda hangi bilanço düzenlemek zorundadır?

CEVAP: Hesap dönemi normal takvim yılı olan işletmeler hesap dönemi sonunda dönem sonu bilançosu düzenlemek zorundadırlar.

SORU: Dönem sonu bilançosunun hazırlanması için ne gereklidir?

CEVAP: Dönem sonu bilançosunun hazırlanabilmesi için dönem sonu envanteri yapılarak kesin mizanın çıkarılması olması gerekir.

SORU: Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve KOBİ Muhasebe Standartlarında finansal durum tablosunun (bilançonun) sunumunda önerilen yaklaşımlar nelerdir?

CEVAP: Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve KOBİ Muhasebe Standartlarında finansal durum tablosunun sunumunda iki yaklaşım önerilmektedir. Bunlar; likidite ve faaliyet döngüsü yaklaşımıdır.

SORU: Kaynaklara ilişkin bilanço düzenleme ilkeleri nelerdir?

CEVAP: Kaynaklara ilişkin bilanço düzenleme ilkeleri şunlardır: • Kısa ve uzun vade ayrımında bir yılın ölçüt alınması, • Vadesi bir yılın altına düşen duran borçların kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması, • Tüm borçların gösterilmesi, • Vadeli borçların bilanço günündeki değerleri ile gösterilmesi, • Borçların özelliklerine göre ayrılması.

SORU: Faaliyet döngüsü nedir?

CEVAP: İşleme tabi tutulmak üzere tedarik edilen varlıkların nakit veya nakit benzeri bir unsura çevrilmesi arasında geçen süre olarak tanımlanır.

SORU: Bilançonun aktifinde yer alan dönen varlıklarda indirim olarak yer alan pasif karakterli hesapları sıralayınız.

CEVAP: Bilançonun aktifinde dönen varlıklarda indirim olarak yer alan pasif karakterli hesaplar şunlardır: • Verilen çekler ve ödeme emirleri • Menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığı • Alacak senetleri reeskontu • Şüpheli alacak karşılığı • Stok değer düşüklüğü karşılığı • Diğer dönem varlık karşılıkları.

SORU: Muhasebe Standartları Uygulama Genel Tebliğinde yer alan amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri nelerdir?

CEVAP: Gelir tablosu ilkeleri şunlardır: • Gerçekleşmemiş satışlar, gelir ve karlar; gerçekleşmemiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Belli bir dönem veya dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır. • Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır. • Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır. • Maliyetler; maddi duran

varlıklar, stoklar, bakım ve diğer grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip dağıtılmalıdır. • Arızı ve olağanüstü niteliğe sahip kar ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir. • Bütün kar ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikteki dışı kalanlar dönemin gelir tablosunda gösterilmez. • Karşılıklar, işletmenin karını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır. • Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulan gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir. • Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz, dipnotlarda açıklama yapılır.

SORU: Özkaynaklara ilişkin bilanço düzenleme ilkeleri nelerdir?

CEVAP: Özkaynaklara ilişkin bilanço düzenleme ilkeleri şunlardır: • Özkaynakların işletme sahip ve ortaklarının haklarını göstermesi, • Sermaye paylarının özelliklerine göre gösterilmesi, • Azalan özkaynakların belirtilmesi, • Özkaynağın net gösterilmesi, • Zararın özkaynaklardan indirilmesi, • Sermaye yedeklerinin gelir olarak gelir tablosuna alınmaması.

SORU: Ülkemizde en yaygın kullanılan bilanço düzenleme biçimi nedir?

CEVAP: Ülkemizde en yaygın bilanço düzenleme biçimi hesap tipi bilançodur.

SORU: Rapor tipi bilanço nedir?

CEVAP: Rapor tipi bilançoda, aktif ve pasif kalemler alt alta sıralanır. Rapor tipi bilanço dönemler itibarıyla karşılaştırma olanağı sağlar.

SORU: Aktif karakterli olup pasifte yer alan hesaplara ne ad verilir?

CEVAP: Aktif karakterli olup pasifte yer alan hesaplara pasif düzenleyici hesaplar denilmektedir.

SORU: Varlıklara ilişkin bilanço düzenleme ilkeleri nelerdir?

CEVAP: Varlıklara ilişkin bilanço düzenleme ilkeleri şunlardır: • Dönen ve duran varlıklarda bir yılın ölçüt alınması, • Vadesi bir yılın altına düşen duran varlıkların dönen varlık grubuna aktarılması, • Değeri düşen varlıklara karşılık ayrılması, • Dönem ayırtıcı aktif karakterli işlemlerin ayrıca gösterilmesi, • Vadeli alacakların bilanço günündeki değerleri ile gösterilmesi, • Birikmiş amortismanların gösterilmesi, • Alacakların özelliklere göre ayrılması, • Kesin olmayan alacaklar için tahakkuk yapılmaması.

ENVANTER VE BİLANÇO

SORU: Dönen varlıklar hangi varlıklardan oluşur?

CEVAP: Dönen varlıklar; bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içerisinde paraya çevrileceği veya kullanılacağı tahmin edilen varlıklardır.

SORU: Hesap tipi bilanço nedir?

CEVAP: Hesap tipi bilanço aktifin sol tarafta pasifin sağ tarafta olduğu iki tablodan oluşmaktadır. Hesap tipi bilançoda aktif ve pasif kalemlerin karşılaştırılması kolaylıkla yapılabilmektedir.

SORU: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tam set TMS/TFRS uygulama durumunda olan işletmelerin gelir tablosu hazırlamasında hangi esas kullanması gerektiğini öngörmektedir?

CEVAP: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tam set TMS/TFRS uygulama durumunda olan işletmelerin gelir tablosu hazırlarken fonksiyon esasına göre sınıflandırma yapması gerekliliğini öngörmektedir.

SORU: Bilançonun pasifi nasıl sınıflandırılır?

CEVAP: Bilançonun pasifi, kaynakların elde ediliş yeri ve geri ödeme süresine göre sınıflandırılır. İşletme varlıklarını üçüncü kişilerden veya işletme sahip ve ortaklarından sağlayabilir. Kaynaklar kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve özkaynaklardan oluşur.

SORU: Hesap tipi bilançonun aktifinde hangi varlıklar yer alır?

CEVAP: Hesap tipi bilançonun aktifinde dönen varlıklar ve duran varlıklar yer alır.

SORU: Bilançonun tamamlayıcı unsurları nelerdir?

CEVAP: Bilançonun tamamlayıcı unsurları dipnotlar ve eklerdir. Hem hesap tipi bilançoda hem de rapor tipi bilançoda düzenlenirken tablolarda yer verilemeyen ancak finansal bilgi kullanıcısının mali tablolarda sunulan bilgileri daha iyi anlayıp analiz etmesine yarayacak bilgiler dipnotlarda veya eklentilerde verilir.

SORU: Hesap tipi bilançonun pasifinde hangi varlıklar yer alır?

CEVAP: Hesap tipi bilançonun pasifinde kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve özkaynaklar yer alır.

SORU: Kesin mizanın borç kalanı neyi göstermektedir?

CEVAP: Kesin mizanın borç kalanı varlıkları göstermektedir. Mizanın borç kalanı böylece aktif oluşturulmaktadır.

SORU: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında gelir tablosunun hangi esaslara göre düzenlenebileceği belirtilmiştir?

CEVAP: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında gelir tablosunun fonksiyon esasına veya çeşit esasına göre düzenlenebileceği belirtilmiştir.

SORU: Genel anlamda bilanço kaç tablodan oluşmaktadır?

CEVAP: Genel anlamda bilanço aktif ve pasif olmak üzere iki tablodan oluşmaktadır.

SORU: Bilançonun düzenlenmesi için dönem sonlarında hangi işlemlerin yapılması gerekir?

CEVAP: Bilançonun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında • Dönem sonu envanter işlemleri tamamlanır • Kesin mizan çıkarılır.

SORU: Kısa vadeli yabancı kaynaklar nelerden oluşur?

CEVAP: Kısa vadeli yabancı kaynaklar; işletmenin ilişkide bulunduğu kişi ve kurumlardan sağlanan ve bir yıl içinde ödeyeceği borçlardan oluşur.

SORU: Likidite esasına göre bilanço sunumu nasıl yapılmaktadır?

CEVAP: Likidite esasına göre sunumun güvenilir ve ihtiyaca daha uygun bilgi sağladığı durumlar haricinde, dönen ve duran varlıklar ile kısa ve uzun vadeli borçlar finansal durum tablosunda ayrı sınıflar şeklinde sunulmaları gerekir. Likidite esasına göre sunuma imkan veren istisnaların uygulanması durumunda ise, tüm varlık ve borçlar yaklaşık likidite düzeylerine göre sıralanarak (en az likitten en çok likide ya da en çok likitten en az likide doğru olmak üzere) sunulur.

SORU: Bilançonun aktifini nasıl sınıflandırılır?

CEVAP: Bilançonun aktifini likidite esasına göre sınıflandırılır. Varlıklar paraya dönüşüm hızlarına göre en çok likitten en az likit değere doğru sıralanır. Aktifler dönen varlıklar ve duran varlıklar olmak üzere iki grupta raporlanır.

SORU: Gelir tablosunun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında hangi işlemlerin yapılması gerekir?

CEVAP: Gelir tablosunun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında şu işlemlerin yapılması gerekir: • Dönem sonu envanter işlemleri tamamlanır. • Gider hesapları, yansıtma hesapları kullanılarak 6 kodlu gelir tablosu hesaplarına aktararak kapatılır. • Tüm gelir ve gider hesapları 690 Dönem Karı veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılır. • Tüm gelir ve gider hesapları 6 ile başlayan gelir tablosu hesaplarında toplandığında gelir tablosu bu hesaplardan hareketle düzenlenir.

SORU: Tekdüzen muhasebe sisteminde gelir tablosunun düzenlenmesinde hangi gelir ve giderler ayrı ayrı gösterilerek muhasebeleştirilir?

CEVAP: Tekdüzen muhasebe sisteminde şu gelir ve giderler ayrı ayrı gösterilir: • Esas faaliyetlerden sağlanan gelirler • Süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler • Süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler • Esas faaliyetlerden sağlanan giderler • Süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan giderler • Süreklilik göstermeyen olağandışı giderler.

SORU: Ülkemizde gelir tablosu hangi esasa göre düzenlenmektedir?

CEVAP: Ülkemizde gelir tablosu fonksiyon esasına göre düzenlenmektedir.

SORU: Hesap dönemi normal takvim yılı olan işletmeler hesap dönemi başında hangi bilanço düzenlemek zorundadır?

CEVAP: Hesap dönemi normal takvim yılı olan işletmeler hesap dönemi başında dönem başı bilançosu düzenlemek zorundadırlar.

SORU: Kesin mizanın kalan kısmındaki tutarlar nereye kaydedilir?

CEVAP: Kesin mizanın kalan kısmındaki tutarlar dönem sonu bilançosuna yazılır.

SORU: Gelir tablosu nedir?

CEVAP: Gelir tablosu bir işletmenin belirli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ve katlandığı tüm giderlerin ve

ENVANTER VE BİLANÇO

bunların sonucunda oluşan kar veya zararı gösteren tablodur.

SORU: Türkiye Muhasebe Standartlarında ve KOBİ Muhasebe Standartlarında gelir tablosu nasıl ifade edilmektedir?

CEVAP: Türkiye Muhasebe Standartlarında ve KOBİ Muhasebe Standartlarında gelir tablosu kapsamlı gelir tablosu olarak ifade edilmektedir.

SORU: Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve KOBİ Muhasebe Standartları Gelir Tablosu nasıl hazırlanmaktadır?

CEVAP: Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve KOBİ Muhasebe Standartları Gelir Tablosunda döneme ilişkin gelir ve gider kalemlerinin tamamı kapsamlı gelir tablosu olarak nitelendirilen tek bir tabloda raporlanır veya gelir tablosu ve kapsamlı gelir tablosu isimleriyle iki ayrı tablo sunulur.

ARA SINAVDA NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

Soru 1

Normal bir işletmenin muhasebe dönemi aşağıdaki sürelerden hangisini kapsar?

- A 12 hafta
- B 1 ay
- C 2 ay
- D 6 ay
- E 12 ay**

Soru 2

Değer kaybına uğrayan 80.000 TL maliyetli ticari mala, takdir komisyonu 50.000 TL değer biçmiştir. Bu bilgilere göre dönem sonunda ayrılacak değer düşüklüğü karşılık tutarı kaç TL'dir?

- A 20.000
- B 30.000**
- C 50.000
- D 80.000
- E 130.000

Soru 3

Bir işletmenin belirli bir dönemde elde ettiği bütün gelirlerle, bu gelirleri elde etmek amacıyla aynı dönem içinde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda oluşan dönem net kârını ve zararını gösteren mali tablo aşağıdakilerden hangisidir?

- A Gelir tablosu**
- B Satışların maliyeti tablosu
- C Faaliyet tablosu
- D Varlık-kaynak tablosu
- E Finansal durum tablosu

Soru 4

İşletme 10.000 TL + %10 KDV tutarında ticari mal satın almış, malın işletmeye getirilmesi için 500 TL + %10 KDV nakliye ile 100 TL sigorta giderine (sigorta giderinde KDV yoktur.) katlanmıştır.

Bu bilgilere göre söz konusu satın alma işlemi ile ilgili 153 Ticari Mallar Hesabına kaydedilmesi gereken maliyet bedeli kaç TL'dir?

- A 10.100
- B 10.500
- C 10.600**
- D 11.000
- E 11.650

Soru 5

"Sayım ve Tesellüm Noksanları" hesabının kalanı aşağıdakilerden hangisinde raporlanır?

- A Gelir tablosunda
- B Satışların maliyeti tablosunda
- C Finansal durum tablosunda**
- D Özkaynaklarda değişim tablosunda
- E Nakit akış tablosunda

Soru 6

Değersiz alacaklar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A Şüpheli ticari alacaklar kapsamındadır.
- B Dönem zararı yazılır.**
- C Herhangi bir işlem yapılmaz.
- D Satışlar hesabından düşülür.
- E Finansman gideri yazılır.

Soru 7

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre maliyet veya net gerçekleştirilebilir değerden düşük olanı ile değerlendirilen iktisadi kıymet aşağıdakilerden hangisidir?

- A Stoklar**
- B Nakit ve benzerleri
- C Maddi duran varlıklar
- D Maddi olmayan duran varlıklar
- E Finansal varlıklar

Soru 8

VUK'a göre değeri düşen mallar aşağıdaki değerleme ölçülerinden hangisiyle değerlendirilir?

- A Maliyet bedeli
- B Tasarruf değeri
- C Mukayyet değer
- D Emsal bedeli**
- E İtibari (nominal) değer

Soru 9

Aşağıdakilerden hangisi dönemsonu envanterinden sonra yapılır?

- A Sayım ve kontrol
- B Genel geçici mizan
- C Yevmiye kayıtları
- D Değerleme
- E Kesin mizan**

Soru 10

Faaliyetine devam eden bir işletmenin dönem başı işlemlerinde, aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

ENVANTER VE BİLANÇO

A Açılış envanteri çıkarmak

- B Yevmiye defterine açılış kaydı yapmak
- C Kullanılacak defterleri onaylatmak
- D Büyük defterde hesapları açmak
- E Yeni tarihli dokümanları hazırlamak

Soru 11

Alacak senetleri, VUK'a göre aşağıdaki değerleme ölçülerinden hangisiyle değerlendirilir?

- A Emsal bedeli - Maliyet bedeli
- B Mukayyet değer - Tasarruf değeri
- C Yeni değer - Eski değer
- D Standart değer - indirgenmiş değer
- E Maliyet değeri - Tasarruf değeri

Soru 12

Vergi Usul Kanunu'na göre bir iktisadi varlığın muhasebe defterlerinde görülen değerine ne ad verilir?

- A Piyasa değeri
- B Satış değeri
- C Mukayyet değer
- D Geçici değer
- E Gerçek değer

Soru 13

İşletmenin müşterilerinden olan senetsiz alacakları, aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?

- A Alıcılar
- B Ticari alacaklar
- C Diğer çeşitli alacaklar
- D Şüpheli alacaklar
- E Alacak senetleri

Soru 14

Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında hazırlanan Kavramsal Çerçeve; finansal tablolarda yer alan unsurların bilançoda ve gelir tablosunda tahakkuk ettirilecekleri ve gösterilecekleri parasal tutarların belirlenmesi işlemine ne ad verilir?

- A Envanter
- B Kayıt
- C Raporlama
- D Ölçüm
- E Denetleme

Soru 15

Vergi Usul Kanunu'na göre, "zirai mahsuller" aşağıdakilerden hangisi ile değerlendirilir?

- A Vergi değeri
- B itibari değer
- C Mukayyet değer
- D Emsal bedeli
- E Maliyet bedeli

Soru 16

Aşağıdakilerden hangisi bir işletmenin bilançosunda yer almaz?

- A Özkaynaklar
- B Dönen varlıklar
- C Duran varlıklar
- D Diğer satışlar
- E Yabancı kaynaklar

Soru 17

Muhasebe Standartlarına göre, vadesinde tahsil edilemeyen alacaklarla ilgili yapılacak yevmiye kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlandırılır?

- A Konusu Kalmayan Karşılıklar
- B Alacak Senetleri
- C Şüpheli Ticari Alacaklar
- D Borç Senetleri
- E Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı

Soru 18

Satışa elverişli mallarda firelerin muhasebeleştirilmesinde aşağıdaki hesaplardan hangisi alacalandırılır?

- A Sayım ve Tesellüm Noksanları
- B Ticari Mallar
- C Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- D Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar
- E Diğer Stoklar

Soru 19

Ticari malların satın alma maliyeti içinde aşağıdakilerden hangisi en büyük tutarı temsil eder?

- A Sigorta giderleri
- B Temel vergiler
- C Depolama maliyeti
- D Satın alma bedeli
- E Taşıma giderleri

Soru 20

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre dönem sonunda alacakların itfa edilmiş maliyet değerinin hesaplanması için kullanılan faiz oranı aşağıdakilerden hangisidir?

- A Nominal faiz oranı
- B Kredi faiz oranı
- C Enflasyon oranı
- D Piyasa faiz oranı
- E Etkin faiz oranı

Soru 1

Muhasebe işlevlerinde, çok sayıda bilginin belirli sınıf ve gruplara göre düzenlenmesi işlemine ne ad verilir?

- A Sınıflandırma
- B Kaydetme
- C Düzeltme
- D Analiz etme
- E Özetleme

Soru 2

Dönemsonu bilançosu aşağıdakilerin hangisinden yararlanılarak düzenlenir?

- A Genel geçici mizan
- B Yardımcı defter

ENVANTER VE BİLANÇO

C Envanter defteri

D Kesin mizan

E Büyük defter

Soru 3

Aşağıdakilerden hangisi muhasebe dışı envanter işlemleri kapsamındadır?

A Duran varlıkların amortisman kayıtlarının yapılması

B Gelir ve giderlerde dönem ayarlama kayıtlarının yapılması

C Kur farklarının kayda alınması

D Şüpheli alacaklara karşılık ayrılması

E Varlıkların değerlemesi

Soru 4

Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin görevlerinden biri değildir?

A İşletmenin ürettiği malların kalitesini artırmak

B İşletme faaliyetlerinin sonucunu ortaya koymak

C Dış bilgi kullanıcılarına bilgi sunmak

D İşletmenin borçlarını belirlemek

E İşletmenin faaliyetlerinden dolayı varlıklarda meydana gelen artış ve azalışları izlemek

Soru 5

Muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının, birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması aşağıdaki temel muhasebe kavramlarından hangisinin gereğidir?

A Dönemsellik

B İşletmenin sürekliliği

C Tutarlılık

D Önemlilik

E ihtiyatlılık

Soru 6

VUK'a göre bir iktisadi kıymetin borsa fiyatında normal dalgalanmalar dışında açık kararsızlıkların görüldüğü durumlarda borsa rayıcı belirlenirken Maliye Bakanlığı aşağıdaki yöntemlerden hangisini belirlemeye yetkilidir?

A Son işlem günü dışında değerlemeden önceki 60 günün ortalaması

B Son işlem günü dışında değerlemeden önceki 30 günün ortalaması

C Son işlem günü dahil değerlemeden sonraki 30 günün ortalaması

D Son işlem günü dahil değerlemeden önceki 60 günün ortalaması

E Son işlem günü dahil 1 yılın ortalaması

Soru 7

Türkiye Muhasebe Standartları'na göre şerefiye aşağıdaki değerlendirme esaslarından hangisi ile raporlanır?

A Net gerçekleşebilir değer

B Geri kazanılabilir tutar

C Nominal değer

D Satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değer

E Tarihi maliyet

Soru 8

Vergi Usul Kanununa göre iktisadi varlığın elde edilmesi veya değerinin artırılmasıyla ilgili olarak yapılan ödemelerle, bunların bağlı olduğu her türlü giderlerin toplamına ne ad verilir?

A Vergi değeri

B Borsa rayıcı

C itibari değer

D Maliyet bedeli

E Emsal bedeli

Soru 9

Vergi Usul Kanunu'na göre aşağıdaki iktisadi kıymetlerden hangisinde maliyet bedelinin belirlenmesi mümkün olmadığı için emsal bedeli kullanılır?

A Gayrimenkuller

B Zirai mahsuller

C Demirbaşlar

D Alacaklar

E Hayvanlar

Soru 10

Varlıkların ve kaynakların ilk muhasebeleştirilmelerinde ve izleyen dönemlerde finansal tablolara alınmasında temel alınacak parasal değer belirlenmesi işlemine ne ad verilir?

A Kaydetme

B Değerleme

C Envanter

D Hesaplama

E Tahmin

Soru 11

Dönem sonunda işletmede bulunan 2.000 ABD doları için %5 kur artışı olmuştur.

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A Yabancı Paralar Hesabı 100 alacalandırılır.

B Kambiyo Zararları Hesabı 100 borçlandırılır.

C Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı 100 borçlandırılır.

D Kambiyo Kârları Hesabı 100 alacalandırılır.

E Kasa Hesabı 100 alacalandırılır.

Soru 12

Bir işletmenin dönem sonunda nakit para mevcudu 5.000 TL, Kasa hesabının kalanı 5.500 TL'dir.

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A Sayım ve Tesellüm borçlandırılır. Noksanları Hesabı 500

B Sayım ve Tesellüm alacalandırılır. Noksanları Hesabı 500

C Sayım ve Tesellüm alacalandırılır. Fazlaları Hesabı 500

D Sayım ve Tesellüm borçlandırılır. Fazlaları Hesabı 500

ENVANTER VE BİLANÇO

E Kasa Hesabı 500 borçlandırılır.

Soru 13

İşletmenin 2016 yılı sonunda şüpheli duruma düştüğü için karşılık ayrılan 10.000 TL alacağının 5.000 TL'lik kısmı 2017 yılı Mart ayında tahsil edilmiştir. Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı 5.000 borçlandırılır.

B Kasa Hesabı 5.000 borçlandırılır.

C Karşılık Giderleri Hesabı 5.000 borçlandırılır.

D Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı 5.000 alacalandırılır.

E Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı 5.000 alacalandırılır.

Soru 14

VUK'a göre Bankalar hesabı aşağıdakilerden hangisi ile değerlendirilir?

A Emsal değeri

B Borsa rayıcı

C itibari değer

D Maliyet değeri

E Tasarruf değeri

Soru 15

Reeskont faiz oranı %50, vadesi bilanço günü itibariyle 80 gün olan 10.125 TL nominal değerli alacak senedinin bilanço günü itibariyle tasarruf değeri kaç TL'dir?

A 1.000

B 9.125

C 10.000

D 10.025

E 12.000

Soru 16

Bir işletmeye ait bazı bilgiler aşağıdaki gibidir:

İşlem Tarihi Açıklama Miktar Br. Maliyet TUTAR

01.01.2014 Devir 20 kg 1.000 20.000

02.02.2014 Satış 10 kg

03.03.2014 Alış 30 kg 1.200 36.000

05.05.2014 Satış 25 kg

07.07.2014 Alış 50 kg 1.600 80.000

Bu bilgilere ve hareketli ağırlıklı ortalama maliyet varsayımına göre, işletmenin stok maliyeti kaç TL'dir?

A 97.250

B 88.400

C 87.250

D 81.900

E 47.600

Soru 17

Stokların envanterinde aşağıdaki malların hangisi stoklar içinde değerlendirilmez?

A Yardımcı malzemeler

B Konsinye olarak gelen mallar

C Hammaddeler

D Yarı mamuller

E Mamuller

Soru 18

"Ticari Mallar" hesabı aşağıdaki hesap gruplarından hangisi içinde yer alır?

A Ticari alacaklar

B Özel tükenmeye tabi varlıklar

C Satıcılar

D Menkul kıymetler

E Stoklar

Soru 19

- Dönem başı stok : 100.000 TL

- Dönem içi alışlar : 20.000 TL

- Alış giderleri : 10.000 TL

- Dönem sonu stok : 45.000 TL

Yukarıda stok bilgileri verilen ticari işletmenin dönem sonunda "Satılan Ticari Mallarının Maliyeti" kaç TL dir?

A 55.000

B 75.000

C 85.000

D 110.000

E 130.000

Soru 1

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre maddi duran varlıkların gerçeğe uygun değerinin tespit edilemediği durumlarda aşağıdaki ölçüm esaslarından hangisi kullanılarak gerçeğe uygun değer tahmin edilebilir?

A Kalıntı değeri

B Net gerçekleştirilebilir değer

C Gerçek değer

D Nominal değer

E Cari maliyet

Soru 2

Muhasebe uygulamalarındaki değişimin yönü aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A Vergi odaklı bir sisteme doğru

B Yasal düzenlemeleri daha çok dikkate alan bir sisteme doğru

C Mesleki yargıya daha az yer veren sisteme doğru

D Kural bazlıdan ilke bazlıya doğru

E ilke bazlıdan kural bazlıya doğru

Soru 3

İşletme 10.000 TL + %10 KDV tutarında ticari mal satın almış, malın işletmeye getirilmesi için 500 TL + %10 KDV nakliye ile 100 TL sigorta giderine (sigorta giderinde KDV yok) katlanmıştır.

Bu bilgilere göre söz konusu satın alma işlemi ile ilgili 153 Ticari Mallar Hesabına kaydedilmesi gereken maliyet bedeli kaç TL dir?

A 10.100

B 10.500

C 10.600

D 11.000

ENVANTER VE BİLANÇO

E 11.650

Soru 4

Yeni işe başlayan bir işletmede yapılması gereken ilk muhasebe işlemi aşağıdakilerden hangisidir?

A Envanter bilgilerini envanter defterine geçirmek

B Dönem başı envanteri yapmak

C Yevmiye defterine hesapların açılış kaydını yapmak

D Dönembası bilançosunu düzenlemek

E Büyük defterde hesapların açılış kaydını yapmak

Soru 5

Genel geçici mizandaki bilgilerin gerçeği yansıtır yansıtmadığı araştırılırken aşağıdakilerden hangisi esas alınır?

A Dönemsonu envanteri

B Bilanço

C Gelir tablosu

D Günlük defter

E Yardımcı defterler

Soru 6

Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulayan bir işletme 2015 yılında vadesini 45-60 gün aşmış alacaklarının 2015 yılı verisiye satışlarının %20'si oranında olacağını tahmin etmiştir. Şirketin 2015 yılında vadesini 45-60 gün aşmış alacakları 500.000 TL dir.

Bu bilgilere göre işletme, bu alacakları için kaç TL karşılık ayırmalıdır?

A 1.000

B 5.000

C 10.000

D 20.000

E 50.000

Soru 7

Aşağıdakilerden hangisi envanter kayıtları kapsamında yer almaz?

A Giderlerin dönem ayarlamasının yapılması

B Hatalı kayıtların düzeltilmesi

C Gerçekleşen kâr/zararın kaydedilmesi

D Ödeme işlemlerinin kaydedilmesi

E Eksik kayıtların tamamlanması

Soru 8

İşletme sahibi veya ortaklarının varlıklar üzerindeki hakları, işletme sahiplerince işletmeye sağlanan sermaye, işletmede bırakılan yedekler ve dağıtılmamış kârlar bilançoda aşağıdaki gruplardan hangisinde yer alır?

A Dönen varlıklar

B Duran varlıklar

C Uzun vadeli yabancı kaynaklar

D Kısa vadeli yabancı kaynaklar

E Öz kaynaklar

Soru 9

Stoklarını Devamlı Envanter Yöntemine göre izleyen ve "Hareketli Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemini" kullanan bir işletmede A malına ilişkin stok hareket bilgileri yukarıdaki gibidir.

Bu bilgilere göre 10 Mayıs tarihinde satılan 50 adet malın maliyeti kaç TL dir?

A 1.000

B 1.250

C 1.300

D 1.375

E 1.500

Soru 10

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre dönem sonunda alacakların itfa edilmiş maliyet değerinin hesaplanması için kullanılan faiz oranı aşağıdakilerden hangisidir?

A Etkin faiz oranı

B Nominal faiz oranı

C Enflasyon oranı

D Piyasa faiz oranı

E Kredi faiz oranı

Soru 11

Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması gereğini ifade eden muhasebe kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A Özün önceliği

B Dönemsellik

C Tutarlılık

D İşletmenin sürekliliği

E Tam açıklama

Soru 12

Aşağıdakilerden hangisi genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinde belirtilen değerlendirme ölçülerinden biridir?

A Geri kazanılabilir tutar

B Gerçeğe uygun değer

C Maliyet bedeli

D Net gerçekleştirilebilir değer

E İçsel değer

Soru 13

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre yapılan bu yevmiye kaydı ile ilgili, aşağıda verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

A Satış tutarının sadece 600 TL si daha sonra tahsil edilecektir.

B 600 TL vade farkı, tahsil edilinceye kadar borç olarak tutulur.

C Satış hasılatının tutarı 8.000 TL dir.

D Satılan malın peşin fiyatı 8.000 TL dir.

E Satış hasılatının tutarı 7.400 TL dir.

Soru 14

İşletme 1 Aralık 2015 tarihinde bankaya bir ay vadeli mevduat hesabı açtırmış olup, faiz gelirini 2016 yılında

ENVANTER VE BİLANÇO

tahsil edecektir. Söz konusu vadeli banka mevduatına ilişkin olarak 2015 yılına isabet eden faiz geliri, 31.12.2015 tarihinde aşağıdaki hesaplardan hangisine kaydedilir?

- A 180 Gelecek Aylara Ait Giderler
- B 381 Gider Tahakkukları
- C 102 Bankalar
- D 181 Gelir Tahakkukları**
- E 100 Kasa

Soru 15

Vergi Usul Kanunu'na göre senetli alacaklar için reeskont hesaplanmasında kullanılan faiz oranı aşağıdakilerden hangisidir?

- A Piyasa kredi faiz oranı
- B TC Merkez Bankası'nın ilan ettiği iskonto oranı**
- C Nominal faiz oranı
- D Bileşik faiz oranı
- E Etkin faiz oranı

Soru 16

Aşağıdakilerden hangisi, dönem sonu envanterinde stoklarla ilgili yapılan işlemlerden biri değildir?

- A Stok kartlarının oluşturulması**
- B Sayım farklarının kaydedilmesi
- C Satılan malın maliyetinin hesaplanması
- D Firenin saptanması
- E Değerini kaybeden stokların değerlemesi

Soru 17

1 Aralık 2015 tarihinde 1 yıllık kira tutarı olan 3.000 TL yi peşin ödeyen işletme, 3.000 TL nin tamamını 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına kaydetmiştir. Söz konusu işleme ilişkin 31 Aralık 2015 tarihinde yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

- A Kira Giderleri hs. 3.000 borçlu; Kasa hesabı 3.000 alacaklı
- B Genel Yönetim Giderleri hs. 2.500 borçlu; Gelecek Aylara Ait Gelirler hs. 2.500 alacaklı
- C Gelecek Aylara Ait Giderler hs. 3.000 borçlu; Diğer Olağan Gelir ve Kârlar hs. 3.000 alacaklı
- D Gelecek Aylara Ait Giderler hs. 2.750 borçlu; Genel Yönetim Giderleri hs. 2.750 alacaklı**
- E Gelecek Aylara Ait Giderler hs. 250 borçlu; Genel Yönetim Giderleri hs. 250 alacaklı

Soru 18

Bir işletmenin kasa hesabının bakiyesi 6.000 TL, kasa mevcudu 6.500 TL olup farkın nedeni bulunamamıştır. Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

- A Kasa hs. 500 TL alacaklı, Personelden Alacaklar hs. 500 TL borçlu
- B Sayım ve Tesellüm Fazlaları hs. 500 TL borçlu, Kasa hs. 500 TL alacaklı
- C Sayım ve Tesellüm Noksanları hs. 500 TL borçlu, Kasa hs. 500 TL alacaklı
- D Sayım ve Tesellüm Noksanları hs. 500 TL alacaklı, Kasa hs. 500 TL borçlu
- E Sayım ve Tesellüm Fazlaları hs. 500 TL alacaklı, Kasa hs. 500 TL borçlu

D Sayım ve Tesellüm Noksanları hs. 500 TL alacaklı, Kasa hs. 500 TL borçlu

E Sayım ve Tesellüm Fazlaları hs. 500 TL alacaklı, Kasa hs. 500 TL borçlu

Soru 19

Finansal tablo kullanıcılarının, işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları ile ilgili ulaşmaya çalıştıkları bilginin niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A Kâr odaklı bilgi
- B Vergi odaklı bilgi
- C Gerçeğe uygun bilgi**
- D Borsa odaklı bilgi
- E Yatırım odaklı bilgi

Soru 20

Vergi Usul Kanunu'na göre borsa rayicinin teşekkülünde anlaşma olduğu saptanırsa aşağıdaki ölçütlerden hangisi kullanılır?

- A Alış bedeli**
- B Vergi değeri
- C Maliyet bedeli
- D itibari değer
- E Tasarruf bedeli

1.Soru

Aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A Mal hareketleri, devamlı envanter yöntemine göre kaydedilmişse mevcut malların değeri, Ticari Mallar Hesabı kalanından anlaşılamaz.
- B Alacak senetleri ve borç senetlerinin kaydedildiği tarihteki nominal değerleri ile dönem sonundaki peşin değerleri farklılık göstermez.
- C İşletmenin faaliyetlerinde kullandığı duran varlıklarda aşınma, yıpranma, teknolojik eskime gibi nedenlerle değer kayıpları oluşur.
- D Dönem içinde satılan ticari mallar maliyeti aralıklı maliyet yönteminde izlenebilir.
- E Mal hareketleri, devamlı envanter yöntemine göre kaydedilmiş ise gerçek değerinde kesinlikle hata olmaz.

Yanıt Açıklaması:

Dönem sonu envanterini gerektiren durumlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- Mal hareketleri, aralıklı envanter yöntemine göre kaydedilmişse mevcut malların değeri, Ticari Mallar Hesabı kalanından anlaşılamaz. Ayrıca dönem içinde satılan ticari mallar maliyeti izlenemediği için, satılan ticari mallar maliyeti bilinemez. Dönem sonunda envanter işlemi yapılarak satılan ticari mallar maliyetinin tespit edilmesi gerekir.
- Mal hareketleri, devamlı envanter yöntemine göre kaydedilmiş olsa bile dönem içinde kırılma, fire, kaybolma, çalınma gibi miktar azalışına neden olan olaylar ile modası geçme, fiyat düşmesi vb nedenlerle meydana gelen değer

ENVANTER VE BİLANÇO

azalışları sonucu Ticari Mallar Hesabı, mevcut malların gerçek değerini göstermeyebilir.

- Ticari Mallar dışında kalan diğer varlıklarda çeşitli nedenlerle (çalınma, kaybolma, modası geçme, fazla veya eksik ödeme vb.) hesaplardaki tutarlar ile gerçek tutarları yansıtmayabilir.
- Alacakların tahsil edilebilirlik durumunda değişiklik olabilir. Yani şüpheli veya değersiz alacak durumuna gelmiş olabilir.
- Alacak senetleri ve borç senetlerinin kaydedildiği tarihteki nominal değerleri ile dönem sonundaki peşin değerleri farklılık gösterir.
- Hisse senetlerinde alış bedellerine göre değer düşmeleri meydana gelmiş olabilir.
- İşletmenin faaliyetlerinde kullandığı duran varlıklarda aşınma, yıpranma, teknolojik eskime gibi nedenlerle değer kayıpları oluşur. Amortisman kayıtlarının yapılması gerekir.
- Gelir ve gider hesapları, içinde bulunulan döneme ait olmayabilir, gelecek dönemlere ait olabilir. Veya Gelecek dönemlere ait kaydedilmiş gelir ve giderler içinde bulunulan döneme ait olabilir.
- Bazı mali nitelikli işlemlerin kayıtları unutulmuş olabilir.
- Dönem içinde yapılan kayıtlarda hatalar olabilir. Yanlış hesaplara kayıt veya tutar hataları olabilir.

2.Soru

Menkul Kıymetler VUK na göre dönem sonunda hangi değerlendirme ölçüsü ile değerlendirilir?

- A
İtibari değer
- B
Nominal Değer
- C
Emsal Bedel
- D
Maliyet bedeli
- E
Borsa Rayiç bedeli

Yanıt Açıklaması:

Borsa rayiç bedeli

3.Soru

Aşağıda verilen varlık ve değerlendirme ölçütlerinden hangisi yanlış eşleştirilmiştir?

- A
Çekler- TMS'ye göre gerçeğe uygun değer
- B
Kasa-V.U.K.'a göre nominal değer
- C
Çekler- V.U.K.'a göre nominal değer
- D
Kasa- TMS'ye göre iskonto edilmiş maliyet
- E
Yabancı Para- TMS'ye göre borsa değeri

Yanıt Açıklaması:

Yukarıda verilen şıklardan sadece "Kasa- TMS'ye göre iskonto edilmiş maliyet" şıkkı yanlış ifade edilmiştir. Çünkü Kasa Türkiye Muhasebe Standartlarına göre gerçeğe uygun değer veya nominal değer ile değerlendirilmektedir.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi VUK'na göre "maliyet bedeli ile değerlendirilir?

- A
Alacaklar
- B
Tahviller
- C
Hisse senetleri
- D
Zirai mahsuller
- E
Çıkarılmış tahviller

Yanıt Açıklaması:

Sadece zirai mahsuller maliyet bedeli ile değerlendirilir.

Alacaklar mukayyet değerle, hisse senetleri alış bedeli ile, Çıkarılmış Tahviller nominal değerle değerlendirilir.

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisinde Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine göre varlık ve borçların değerlemesine ilişkin bir değerlendirme ölçüsüdür?

- A
İtibari değer
- B
Maliyet bedeli
- C
Rayiç bedel
- D
Nakit değeri
- E
Tahakkuk esası

Yanıt Açıklaması:

Maliyet bedeli

6.Soru

Ortalama fiyat esasının uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran ne kadar az **olamaz?**

- A
% 5 den az olamaz
- B
% 10 dan az olamaz
- C
% 15 den az olamaz
- D
% 20 den az olamaz

ENVANTER VE BİLANÇO

E
% 25 den az olamaz

Yanıt Açıklaması:

Ortalama fiyat esasının uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran %25'ten az olmaması şarttır.

7.Soru

Aşağıdaki iktisadi kıymetlerden hangisi "Mukayyet değer " ile değerlendirilir?

- A
Çıkarılmış tahviller
- B
Gayrimenkuller
- C
Kuruluş ve örgütlenme giderleri ile peştemallıklar
- D
Demirbaşlar
- E
Kasa mevcutları

Yanıt Açıklaması:

VUK'nun 282. maddesine göre kuruluş ve örgütlenme giderleri ile peştemallıklar Mukayyet değer ile değerlendirilir. Doğru cevap C'dir.

8.Soru

- I)150 İlk Madde ve Malzeme
 - II)151 Yarı Mamüller-Üretim
 - III)152 Mamüller
 - IV)153 Ticari Mallar
 - V) 157 Diğer stoklar
- Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri sanayi işletmelerinde yapılan üretime paralel olarak oluşan stokları takip etmek üzere kullanılan hesaplardır?

- A
Yalnız I
- B
I,II
- C
I,II,III
- D
I,II,III,IV
- E
Hepsi

Yanıt Açıklaması:

- 150 İlk Madde ve Malzeme
- 151 Yarı Mamüller-Üretim
- 152 Mamüller

- 153 Ticari Mallar
- 157 Diğer Stoklar
- 158 Stok Değer Düşüklüğü (-)
- 159 Verilen Sipariş Avansları sanayi işletmelerinde yapılan üretime paralel olarak oluşan stokları takip etmek üzere kullanılan hesaplardır.Bu yüzden sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

9.Soru

Verilenlerden hangisi Türkiye Muhasebe Standartlarına(TMS) göre tarihi maliyetle değerlendirilemez?

- A
Maddi Duran Varlıklar
- B
Yatırım amaçlı gayrimenkuller
- C
Şerefiye
- D
Maddi olmayan duran varlıklar
- E
Nakit ve nakit benzerleri

Yanıt Açıklaması:

Nakit ve nakit benzerleri

10.Soru

Aşağıdakilerden hangisi dönen varlıklar grubunun 15-Stoklar alt grubunda yer alan varlıklardan birisi değildir?

- A
Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar
- B
Mamüller
- C
Ticari Mallar
- D
İlk Madde ve Malzeme
- E
Yarı Mamüller-Üretim

Yanıt Açıklaması:

Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar kalemi işletmelerin ihtiyaç fazlası stoklarının, diğer bir deyişle cari yıldan sonraki dönemde kullanmak üzere edinmiş olduğu stokların izlendiği bir kalemdir. 12 ayı aşan bir dönem için çalıştırılan bu kalem Duran Varlıklar grubunda yer almaktadır.

11.Soru

Devamlı envanter yönteminde stok değerlendirme yöntemlerinden **SON GİREN İLK ÇIKAR** yöntemini uygulayan (X) işletmesinin bir yıllık (A) malı alım satım işlemleri aşağıdaki gibidir:

Bu verilere göre dönem içinde **satılan malların maliyeti** nedir ?

İşlem	Miktar	Birim Maliyet
-------	--------	---------------

ENVANTER VE BİLANÇO

Dönem başı mal mevcudu	800 adet	2,5
5 Mart Satış	500	
10 Temmuz Alış	400	6
20 Ekim Satış	500	
5 Kasım Alış	600	7

- A
1.500
B
2.400
C
1.250
D
2.650
E
3.900

Yanıt Açıklaması:

$(500 \times 2,5) + (400 \times 6) + (100 \times 2,5) = 3900$

12.Soru

İşletmenin varlıkları ve kaynakları (sermayesi ve borçları) üzerinde değişme yaratan ve para ile ifade edilen (mali) işlemlere ait bilgileri ; kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz etmek ve yorumlamak suretiyle ilgili kişi ve kurumlara raporlar şeklinde sunan bilgi sistemi verilenlerden hangisidir?

- A
Muhasebe
B
Pazarlama
C
Yönetim
D
Eşgüdüm
E
Denetim

Yanıt Açıklaması:

Muhasebe

13.Soru

Kasa hesabının borç toplamı 540.000 TL, alacak toplamı 535.000 TL ve kasa mevcudu 4.000 TL'dir. Kasadan sorumlu personelden kasa eksikleri tahsil edilmemektedir. Bu durumda aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A
Kasa fazlası 1.000 TL 'dir.
B
Personelden Alacaklar Hesabı 1.000 TL borçlandırılır.
C
Kasa Hesabı 1.000 TL alacaklandırılır.
D
Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı 4.000 TL borçlandırılır.

E
Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabı 1.000 TL alacaklandırılır.

Yanıt Açıklaması:

Kasa hesabı borç kalanı = $540.000 - 535.000 = 5.000$ TL'dir. Kasa sayımı 4.000 TL olduğuna göre aradaki fark ($5.000 - 4.000 = 1.000$ TL) kasadaki paranın 1.000 TL eksik olduğunu görmektedir. Yapılacak yevmiye kaydında kasa noksanı kasadan sorumlu personelden tahsil edilmeyeceği için, noksanlığın nedeni bulununcaya kadar "Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı 1.000 TL borçlandırılır"; kasa hesabının kalanını sayım durumuna eşitlemek için, "Kasa Hesabı 1.000 TL alacaklandırılır". Doğru yanıt C'dir.

14.Soru

İmal edilen malların maliyet bedeline aşağıdaki kalemlerden hangisi dahil edilmez?

- A
Genel yönetim giderlerinden mamule düşen pay
B
Mamulün vücuda getirilmesinde sarf olunan ham madde ve malzemelerin bedeli
C
Genel imalat maliyetlerinden mamule düşen pay
D
Mamule isabet eden direkt işçilik payı
E
Satışta yok olmayan depozito karşılığı müşteriye verilen ve satıştan sonra geri gelen ambalaj bedelleri

Yanıt Açıklaması:

Satışta yok olmayan depozito karşılığı müşteriye verilen ve satıştan sonra geri gelen ambalaj bedelleri malın maliyetine intikal ettirilmeyerek "Depozitolar" adlı ayrı bir hesapta izlenir.

15.Soru

- I. Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan fazla olması,
II. Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha fazla tutarda tahsilât yapılması,
III. Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan düşük olması,
IV. Nakit para girişine neden olan işlem(ler)in kaydedilmemesi,
V. Nakit para girişine neden olan işlem(ler)in olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi

Yukarıda kasa hesabının fazla ve noksan vermesine ait nedenler sıralanmıştır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi noksan vermesi nedenidir?

- A
I
B
II
C
III

ENVANTER VE BİLANÇO

D
IV
E
V

Yanıt Açıklaması:

Aşağıda sıralanan nedenlerle kasadaki para tutarı, Kasa hesabında görünen tutardan noksan olur:

- Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan düşük olması,
- Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha düşük tutarda tahsilât yapılması,
- Nakit para çıkışına neden olan işlem(ler)in kaydedilmemesi,
- Yapılan bir ödemenin, olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi.

Doğru cevap C seçeneğidir.

16.Soru

Türkiye Muhasebe Standartları'na göre şerefiye ilk edinimde hangi değer üzerinden değerlendirilir?

- A
Peşin değer
B
Nominal değer
C
Vergi değeri
D
Emsal bedel
E
Maliyet bedeli

Yanıt Açıklaması:

TMS'na göre şerefiye ilk edinimde maliyet bedeli üzerinden değerlendirilmektedir.

17.Soru

KOBİ TFRS'ye göre stoklara dahil edilmeyen maliyetler arasında hangisi vardır?

- A
Ortalama fiyat esası
B
Anormal fire
C
Gelir Tahakkukları
D
Maliyet hesaplama yöntemleri
E
Peşin ödenen vergi ve fonlar

Yanıt Açıklaması:

KOBİ TFRS'ye göre stoklara dahil edilmeyen maliyetler:

- Anormal fire,
- Bir sonraki üretim aşaması için zorunlu olanlar dışındaki depolama giderleri,

- Genel yönetim giderleri,
- Satış giderleridir.

Bu yüzden sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.
18.Soru

(A) İşletmesi 2017 yılında 1.000.000.- liraya satın aldığı makinasını değerlemeye tabi tutacaktır. Makinanın cari yıldaki değeri 1.275.000.- liradır. Vergi Usul Kanunu hükümleri dikkate alındığında işletme makinasını hangi değerlendirme ölçüsüne göre ve kaç lira üzerinden değerleyecektir?

A
Gerçeğe Uygun Değer - 1.275.000 lira

B
Maliyet Bedeli - 1.275.000 lira

C
Borsa rayici - 31.12 tarihindeki değeri

D
Tasarruf Değeri - 31.12 tarihindeki değeri

E
Maliyet Bedeli - 1.000.000 lira

Yanıt Açıklaması:

Vergi Usul Kanunu'na göre gayrimenkuller, tesisat ve makineler, gemiler ve diğer taşıtlar, maddi olmayan haklar satın alma bedelleri (maliyet bedelleri) üzerinden değerlendirilir. Dolayısıyla işletme makinasını maliyet bedeline göre 1.000.000 lira üzerinden değerleyecektir.

19.Soru

Alacak senetlerinin icraya verilmesi durumunda yapılacak muhasebe kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlu olarak kaydedilecektir ?

- A
Alacak senetleri
B
Şüpheli ticari alacaklar
C
Şüpheli ticari alacaklar karşılığı
D
Alacak senetleri reeskontu
E
Konusu kalmayan karşılıklar

Yanıt Açıklaması:

VUK'un 323. maddesinde ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla; Dava ve icra safhasında bulunan alacaklar ile yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede

küçük alacakların şüpheli alacak sayılacağı belirtilmiştir. Bu nedenle icra safhasındaki alacak şüpheli alacak sayılır.

20.Soru

Vergi Usul Kanunu'nda Emsal bedeli uygulama esasları belirlenmiştir. Eğer bir malın ortalama fiyatı ve maliyeti

ENVANTER VE BİLANÇO

belirlenememişse aşağıdaki esaslardan hangisi kullanılmalıdır?

- A Maliyet bedeli
- B Ortalama Fiyat
- C Borsa Rayici
- D İtibari Değer
- E Takdir Esası

Yanıt Açıklaması:

Emsal bedeli aşağıdaki esaslara göre uygulanır:

- Birinci sıra (Ortalama fiyat esası): Aynı cins ve nevideki mallardan sıra ile değerlemenin yapılacağı ayda veya bir evvelki veya bir daha evvelki aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların miktar ve tutarına göre mükellef tarafından çıkarılacak olan "Ortalama satış fiyatı" ile hesaplanır. Bu esasın uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran %25'ten az olmaması şarttır.
 - İkinci sıra (Maliyet bedeli esası): Emsal bedeli belli edilecek malın, maliyet bedeli bilinir veya çıkarılması mümkün olursa, bu takdirde mükellef bu maliyet bedeline, toptan satışlar için %5, perakende satışlar için %10 ilave etmek suretiyle emsal bedelini bizzat belli eder.
 - Üçüncü sıra (Takdir esası): Yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır.
- Doğru cevap E seçeneğidir.

1.Soru

Gelir tablosunun düzenlenmesine temel teşkil eden unsur aşağıdakilerden hangisidir ?

- A Sermaye Hesabı
- B Dönem Karı veya Zararı Hesabı
- C Kasa Hesabı
- D Genel Geçici Mizan
- E Kesin Mizan

Yanıt Açıklaması:

Dönem sonunda, Dönem Karı veya Zararı Hesabına devredilen sonuç hesapları gelir tablosunun düzenlenmesine temel oluştururlar. Bu hesaplar Dönem Karı veya Zararı Hesabına devredildiklerinde, tüm giderler hesabın borç tarafında, bütün gelirler

hesabın alacak tarafında toplanır. Hesabın borç kalanı vermesi dönemi kârla, alacak kalanı vermesi dönemi zararla kapattığını gösterir

2.Soru

Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin ikinci işlevi kapsamında yer alan işlevlerden birisidir?

- A Sınıflandırma
- B Özetleme
- C Analiz etme
- D Kaydetme
- E Mali tabloların hazırlanması

Yanıt Açıklaması:

Muhasebenin ikinci işlevi kapsamında, hazırlanmış olan mali tabloların analiz edilmesi ve yorumlanması işlevleri yer almaktadır. Diğer seçeneklerde yer alan işlevler muhasebenin birinci işlevi kapsamındadır.

3.Soru

Değerleme gününde yabancı paraların değerlemesinde aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A Hazine ve Maliye Bakanlığı' nın yayımladığı kurlar esas alınır.
- B Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu' nun yayımladığı kurlar esas alınır.
- C Hazine Müsteşarlığı' nın yayımladığı kurlar esas alınır.
- D Sermaye Piyasası Kurulu' nun yayımladığı kurlar esas alınır.
- E Yüksek Öğretim Kurumu' nun yayımladığı kurlar kullanılır.

Yanıt Açıklaması:

Değerleme gününde yabancı paraların değerlemesinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı' nın yayımladığı kurlar esas alınır.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi KOBİ Türkiye Finansal Raporlama Standardına göre stoklara dahil edilmeyen maliyetlerden biri değildir?

- A Anormal fire
- B Bir sonraki üretim aşaması için zorunlu olanlar dışındaki depolama giderleri
- C Dönüştürme maliyetleri

ENVANTER VE BİLANÇO

D
Genel yönetim giderleri
E
Satış giderleridir

Yanıt Açıklaması:

KOBİ TFRS'ye göre stoklara dahil edilmeyen maliyetler:

- Anormal fire,
- Bir sonraki üretim aşaması için zorunlu olanlar dışındaki depolama giderleri,
- Genel yönetim giderleri,
- Satış giderleridir.

KOBİ TFRS'ye göre stokların maliyeti, tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme (direkt işçilik ve genel üretim) maliyetlerini ve stokların mevcut konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir.

5.Soru

- I. VUK'a göre borsa rayıcı ile değerlendirirler.
- II. Satılmaya hazır tahviller TMS'ye göre itfa edilmiş maliyet değeri ile değerlendirir.
- III. İtfa edilmiş maliyet değeri etkin faiz yöntemi ile yapılır.

Tahvillerin dönem sonu işlemleri ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi/hangileri doğrudur?

A
Yalnız II
B
I ve II
C
II ve III
D
I ve III
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

1. VUK'a göre borsa rayıcı ile değerlendirirler.
2. Satılmaya hazır tahviller TMS'ye göre itfa edilmiş maliyet değeri ile değerlendirir.
3. İtfa edilmiş maliyet değeri etkin faiz yöntemi ile yapılır.

6.Soru

Bankacılık ve sigortacılık alanında faaliyet gösteren işletmelerde senetli alacaklar ve senetli borçlar V.U.K. göre hangi değerlendirme ölçütü ile değerlendirir?

A
Vergi Değeri
B
Borsa Rayıcı
C
Mukayyet Değer
D
Tasarruf Değeri
E

İtibari Değer

Yanıt Açıklaması:

Bankacılık ve sigortacılık alanı dışında faaliyet gösteren işletmelerde senetli alacak ve borçlar isteğe bağlı olarak tasarruf değeri ile değerlendirilebilir. Ancak bankacılık ve sigortacılık alanında faaliyet gösteren işletmelerde bu değerlendirme ölçütü zorunludur. Bu nedenle sorunun doğru yanıtı "Tasarruf Değeri" şıkkıdır. Belirli işletme alanı gözetmeksizin senetli ve senetsiz alacaklar ile senetli ve senetsiz borçlar mukayyet değeri ile değerlendirilmektedir. İtibari değer çıkarılmış tahvillerde, bina, araziler vergi değeri ile menkul kıymetler ise borsa rayıcına göre değerlendirilmektedir.

7.Soru

Türkiye Muhasebe Standartları'na göre maddi olmayan duran varlıklar ilk muhasebeleştirilmede hangi değer ile değerlendirirler?

A
Bugünkü değer
B
Net gerçekleştirilebilir değer
C
Nominal değer
D
Gerçeğe uygun değer
E
Tarihi maliyet değeri

Yanıt Açıklaması:

Türkiye Muhasebe Standartları'na göre maddi olmayan duran varlıklar ilk muhasebeleştirilmede tarihi maliyet değerine göre değerlendirirler. Doğru cevap E'dir.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisinde para girişi olması nedeniyle Kasa hesabı borçlandırılır?

A
Alacağın nakit tahsil edilmesi.
B
Borç ödemesi.
C
Mal satın alınması.
D
Bankaya kredinin ödenmesi.
E
Personele ücret tediye.

Yanıt Açıklaması:

Peşin satışlar, alacak tahsilatları, bankadan para çekilmesi gibi işlemler işletmenin kasasına para girmesine neden olur ve hesap borçlandırılır.

9.Soru

ENVANTER VE BİLANÇO

Vergi Usul Kanununa göre hayvanlar maliyet bedeli ile değerlenir. Maliyet bedelinin belli olmamasında ise aşağıdaki değerleme ölçütlerinden hangisi kullanılır?

- A
- Emsal Bedeli
- B
- Vergi Değeri
- C
- Tasarruf değeri
- D
- Mukayyet Değer
- E
- Borsa Rayici

Yanıt Açıklaması:

Hayvanlar (Madde 277). Maliyet bedelinin tespitinin mümkün olmaması durumunda emsal bedeli kullanılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

10.Soru

Muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması gereğini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir ?

- A
- Dönemsellik
- B
- Süreklilik
- C
- Para ile ölçme
- D
- Tarafsızlık ve belgelendirme
- E
- Tam açıklama

Yanıt Açıklaması:

Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı, muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereğini ifade eder.

1.Soru

Karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutar aşağıdakilerden hangisidir?

- A
- Gerçeğe uygun değer
- B
- Tarihi Maliyet
- C
- Cari Maliyet
- D

Net Gerçekleşebilir Değer

E

Kullanım Değeri

Yanıt Açıklaması:

Soruda tanımı verilen değerleme ölçütü gerçeğe uygun değerdir. Varlıklar elde edildikleri tarihte alımları için ödenen nakit veya nakit benzerlerinin tutarları ile veya onlara karşılık verilen varlıkların gerçeğe uygun değerleri tarihi maliyet olarak ifade edilebilir. Varlıklar, aynı varlığın veya bu varlıkla eşdeğer olan bir varlığın alınması için hâlihazırda gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarı veya bir yükümlülüğün kapatılması için gereken nakit ve nakit benzerlerinin iskonto edilmemiş tutarları cari maliyet olarak tanımlanabilir. İşin normal akışı içerisinde, tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyetleri ve satışın gerçekleşmesi için gerekli olan tahmini satış giderleri toplamının düşülmesiyle elde edilen tutar net gerçekleşebilir değerdir. Varlıkların geri kazanılabilir tutarının tespit edilmesi için kullanılan bir hesaplama biçimi ise kullanım değeri olarak ifade edilebilir.

2.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Kasa hesabı ile ilgili olarak yanlış bir ifadedir?

- A
- Kasa hesabı dönem sonunda alacak kalanı verir veya kalan vermez
- B
- Kasa hesabı kalanının sayım sonucundan küçük olması Kasa Noksanını oluşturur
- C
- Kasa hesabı hem Türk lirası hem de yabancı para işlemlerini kapsamaktadır
- D
- Kasadaki para VUK'na göre itibari değer ile değerlendirilir
- E
- Kasadaki para TMS'na göre gerçeğe uygun değerle değerlendirilir

Yanıt Açıklaması:

Kasa hesabı hiçbir zaman alacak kalanı vermez. Kasa bir varlık unsuru olduğundan Kasa hesabı ya borç kalanı verecektir veya hesabın borç ve alacak tarafları birbirine eşit olacak yani kalan vermeyecektir.

3.Soru

Aşağıdakilerden hangisi işletme ile iş ilişkisi kuranların muhasebeden bekledikleri bilgidir?

- A
- İşletmenin kredibilitesi hakkında bilgi sahibi olmak isterler.
- B
- Ücretlerinin artırılmasını isterler.
- C
- İşletme karlılık durumunu bilmek isterler.
- D
- Riski düşük getirisi yüksek hisse senetleri olan işletmeleri bilmek isterler.

ENVANTER VE BİLANÇO

E
Alacağı vergi bilmek isterler

Yanıt Açıklaması:

İşletme ile iş ilişkisi ticari bir ilişkidir ve bunlar genellikle tedarikçiler (satıcılar) ve müşteriler (alıcılar)dir. Bu nedenle tedarikçiler sattıkları malın bedelini tahsil etmek isterler, yani işletmeden alacağını tahsil etmek isterler. Bu ise işletmenin ödeme gücünün yani kredibilesinin yüksek olması beklenir.

4.Soru

121 Alacak Senetleri hesabının tutarı 115.000 lira, 122 Alacak Senetleri Reeskontunun tutarı 11.500 lira olarak hesaplanmışsa Alacak Senetlerinin net tutarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
100.000
- B
103.500
- C
105.000
- D
126.500
- E
130.000

Yanıt Açıklaması:

Alacak Senetleri	115.000
Alacak Senetleri Reeskontu (-) (11.500)	
Alacak Senetleri (net)	103.500

5.Soru

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre net gerçekleştirilebilir değer ile değerlendirilecek varlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Kasa
- B
Banka
- C
Çekler
- D
Alacak Senetleri
- E
Stoklar

Yanıt Açıklaması:

Stoklar net gerçekleştirilebilir değer ile değerlendirilmektedir. Diğer şıklardaki varlıklar gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilebilir.

6.Soru

Kasa noksanının kasadan sorumlu personelden tahsil edilecek olması durumunda aşağıdaki hesaplardan hangisi kullanılır?

- A
Personelden Alacaklar
- B
Sayım ve Tesellüm Noksanları
- C
Borç Senetleri
- D
Alınan Çekler
- E
Bankalar

Yanıt Açıklaması:

Kasa noksanının kasadan sorumlu personelden tahsil edilecek olması durumunda; 135 PERSONELDEN ALACAKLAR hesabı borçlandırılır, Kasa Hesabı alacaklandırılır.

7.Soru

Kasa hesabında bir noksanlıkla karşılaşılması durumunda ilk yapılacak işlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Noksanlığın nereden kaynaklandığının tespit edilmesi
- B
Noksanlığın sebebine ilişkin kaydın yapılması
- C
Diğer Olağandışı Gider ve Zarar olarak kayıt yapılması
- D
Diğer Olağandışı Gelir ve Kar olarak kayıt yapılması
- E
Hesap kalanının sayım sonucunu gösterir hale getirilmesi

Yanıt Açıklaması:

İster noksan olsun ister fazla olsun dönem sonu işlemlerinde yapılması gereken ilk işlem hesap kalanının gerçek durum olan sayım sonucunu gösterir hale getirilmesi işlemidir. Bu işlemin ardından farklılığa sebep olan durumların araştırılması yoluna gidilir ve bulunan durumlara göre gerekli kayıtlar yapılır.

8.Soru

Aşağıdaki unsurlardan hangisi tasarruf değeri ölçüsüne göre değerlendirilir?

- A
Senetli borçlar
- B
Senetsiz alacaklar
- C
Peşin ödenen giderler
- D
Kasadaki para
- E
Demirbaşlar

Yanıt Açıklaması:

Senetli alacaklar ile senetli borçlar tasarruf değeri ölçüsüne göre değerlendirilir.

ENVANTER VE BİLANÇO

9.Soru

1. Mamulün vücuda getirilmesinde sarf olunan ham madde ve malzemelerin bedeli,
2. Mamule isabet eden direkt işçilik payı,
3. Pazarlama maliyetlerinden mamule düşen payı,
4. Genel yönetim giderlerinden mamule düşen payı

Yukarıdakilerden hangileri yada hangisi imal edilen malların maliyet bedeli içinde yer alır ?

- A
1-2
B
Yalnız 1
C
1-2-4
D
2-3-4
E
Yalnız 4

Yanıt Açıklaması:

VUK 275. maddesinde açıklama yapılmış olup, imal edilen malların maliyet bedeli:

1. Mamulün vücuda getirilmesinde sarf olunan ham madde ve malzemelerin bedeli,
2. Mamule isabet eden direkt işçilik payı,
3. Genel imalat maliyetlerinden mamule düşen payı,
4. Genel yönetim giderlerinden mamule düşen payı,
5. Ambalajlı olarak piyasaya arzı gerekli olan mamullerde ambalaj malzemesi bedelini kapsar.

10.Soru

Aşağıdakilerden hangisi muhasebe içi envanter işlemlerinden biri değildir?

- A
Senetsiz alacaklara ilişkin müşteri kayıtlarının mutabakatı
B
Alacak senetlerine ilişkin reeskont işlemlerinin kaydedilmesi
C
Hatalı kayıtların düzeltilmesi
D
Yabancı para ile ilgili kur farklarının kayda alınması
E
Dönem net karı veya zararının bilanço hesaplarına aktarılması

Yanıt Açıklaması:

Muhasebe içi envanter işlemleri, işletmenin genel geçici mizanı ile muhasebe dışı envanter sonuçlarının karşılaştırılarak gerekli kayıtların yapılması işlemleridir. Senetsiz alacaklara ilişkin müşteri kayıtlarının mutabakatı işlemleri muhasebe içi envanter işlemlerinden biri değil, muhasebe dışı envanter işlemlerinden biridir.

11.Soru

"Büyük deftere yapılan işlemler" muhasebenin hangi işlevine girmektedir?

- A
Sınıflandırma
B
Kaydetme
C
Özetleme
D
Raporlama
E
Analiz Etme

Yanıt Açıklaması:

Sınıflandırma; çok sayıda bilgilerin belirli sınıf ve gruplara göre düzenlenmesi işlemidir. Büyük deftere yapılan kayıtlar sınıflandırma işlevine yöneliktir.

12.Soru

Mali tablo kalemleri kapsamında yer almayan ancak alınacak kararları etkileyebilecek, gerçekleşmesi muhtemel olaylara da yer verilmesi aşağıdaki kavramlardan hangisinin gereğidir?

- A
Tam açıklama Kavramı
B
Önemlilik Kavramı
C
İhtiyatlılık Kavramı
D
Özün Önceliği Kavramı
E
Tutarlılık kavramı

Yanıt Açıklaması:

Tam açıklama kavramı; mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade eder.

Mali tablolarda finansal bilgilerin tam olarak açıklanması yanında, mali tablo kalemleri kapsamında yer almayan ancak alınacak kararları etkileyebilecek, gerçekleşmesi muhtemel olaylara da yer verilmesi bu kavramın gereğidir.

Doğru cevap A seçeneğidir.

13.Soru

A İşletmesinin kasasında dönem sonu itibarıyla 4.000 Avro bulunmaktadır. Söz konusu 4.000 Avro'nun kasaya giriş kaydının yapıldığı tarihte 1 Avro= ₺4,5' dir. Değerlemenin yapıldığı 31.12.20XX tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan değerleme kuru 1 Avro=₺4,7' dir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A
656 Kambiyo Zararları Hesabı ₺800 borçlanır.
B

ENVANTER VE BİLANÇO

100 Kasa Hesabı ₺800 alacaklarıdır.

C

646 Kambiyo Kârları Hesabı ₺800 alacaklarıdır.

D

646 Kambiyo Kârları Hesabı ₺18.800 alacaklarıdır.

E

646 Kambiyo Kârları Hesabı ₺800 borçlarıdır.

Yanıt Açıklaması:

4.000 Avro x ₺4,7 = ₺18.800 (mevcut yabancı paranın değerleme günü değeri)

4.000 Avro x ₺4.5 = ₺18.000 (mevcut dövizin kayıtlardaki değeri)

₺18.800 – ₺18.000 = ₺800 değerleme (kambiyo) kârı

31.12.20XX

100 Kasa Hesabı ₺800 borçlarıdır.

646 Kambiyo Kârları Hesabı ₺800 alacaklarıdır.

14.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine göre çeşitli varlık ve borçların değerlemesinde kullanılan ölçütlerdir?

A

Maliyet bedeli ile değerleme

B

Piyasa fiyatı ile değerleme

C

Piyasa fiyatı ve maliyet fiyatından büyük olan ile değerleme

D

İtibari değer ile değerleme

E

Tasarruf değeri ile değerleme

Yanıt Açıklaması:

Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine göre değerlemede ölçütler maliyet bedeli ve piyasa fiyatı ve maliyet fiyatından düşük olan ile değerlemedir. Bu nedenle "Piyasa fiyatı ve maliyet fiyatından büyük olan ile değerleme" şıkkındaki ifade yanlıştır. Sadece piyasa fiyatı ile değerleme ise yapılmadığından "Piyasa fiyatı ile değerleme" şıkkı da yanlıştır. İtibari değer ve tasarruf değeri ile değerleme ise Vergi Usul Kanunu'na göre değerleme ölçütleri arasında yer almaktadır.

15.Soru

VUK (Vergi Usul Kanunu)'na göre alacak senetleri genelde Mukayyet değerle değerlendirilir. Bunun yanında aşağıdaki değerleme ölçülerinden hangisi ile değerlendirilebilir?

A

Nominal değer

B

Yazılı değer

C

Tasarruf değeri

D

İtfa edilmiş maliyet değeri

E

Maliyet değeri

Yanıt Açıklaması:

Senetli alacaklar ilke olarak mukayyet (kayıtlarda görünen) değerleriyle değerlendirilmekle birlikte VUK'un 281. maddesine göre reeskonta tabi tutulmak suretiyle tasarruf değerleriyle değerlendirilmeleri de (borç senetlerini de aynı işleme tabi tutmak şartıyla) yasal olarak mümkündür. Doğru cevap C seçeneğidir.

16.Soru

I. Gerçeğe Uygun Değer

II. Tarihi Maliyet

III. Borsa rayıcı

IV. Defter Değeri

V. Emsal Bedel

Yukarıda bir takım değerleme ölçüleri verilmiştir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi TMS (Türkiye Muhasebe Standartlarına) göre değerleme esaslarını içermektedir?

A

I, II, III

B

II, III, V

C

I, III, IV

D

III, V

E

I, II, IV

Yanıt Açıklaması:

Bunlar:

- Tarihi Maliyet
- Gerçeğe Uygun Değer
- Cari Maliyet (Yenileme Maliyeti)
- Net Gerçekleşebilir Değer
- Nominal Değer • Geri Kazanılabılır Tutar
- Defter Değeri
- Satış Maliyeti Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değer
- İçsel Değer
- Kalıntı Değer
- Kullanım Değeri ve
- Bugünkü Değerdir.

Doğru cevap E seçeneğidir.

17.Soru

X işletmesi ekmek üretmektedir. Yapılan kontrol sonucunda 5.000 TL değerinde ekmek mayasının tamamen bozulduğu anlaşılmıştır. Yapılacak yevmiye kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi 5.000 TL borçlandırılmalıdır?

A

Ticari Mallar Hesabı

B

Mamuller Hesabı

ENVANTER VE BİLANÇO

- C
Satılan Malların Maliyeti Hesabı
D
İlk Madde ve Malzeme Hesabı
E
Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar Hesabı

Yanıt Açıklaması:

		/	
689 DİĞ. OLAĞANDIŞI GİDER-ZAR.	5.000		
150 İLK MADDE-MALZEME	5.000		
		/	

Envanter sırasında fiziki nedenlerle değerini tamamen yitirdiği görülen ilk madde ve malzemeler bu hesaptan çıkarılarak bedelleri zarar yazılır.
Doğru cevap E seçeneğidir.

18.Soru

Verilenlerden hangisi 15 STOKLAR hesanının yardımcı hesapları arasında yer almaz?

- A
İlk madde ve malzeme hesabı
B
Yarı mamüller üretim hesabı
C
Mamuller hesabı
D
Alınan sipariş avansları hesabı
E
Diğer stoklar hesabı

Yanıt Açıklaması:

Alınan sipariş avansları

19.Soru

İşletme 1 Ekim 2019 tarihinde peşin fiyatı 70.000 olan ticari malı, 3 ay vadeli olarak 74.000'liraya satın almıştır. Bu alım ile ilgili vade farkı aşağıdaki hesaplarda hangisinde kaydedilir ?

- A
Ticari Mal
B
Genel Yönetim Gideri
C
Ertelenmiş Faiz Giderleri
D
Borç Senetleri
E
Komisyon Giderleri

Yanıt Açıklaması:

Tekdüzen Hesap Planı henüz TFRS'ye uyumlu hale getirilmediği için önerilen bir hesap olan Ertelenmiş Faiz Giderleri Hesabı vade farkların kaydedilmesinde izlenir.
20.Soru

- I. Varlıklarda sayım eksik veya fazlalıklarının kayda alınması,
II. Yabancı para ile ilgili kur farklarının kayda alınması,
III. Alacak ve borç senetleri reeskont işlemleri kayıtları,
IV. Hatalı kayıtların düzeltilmesi,
V. Mevcut malların sayılması,
Yukarıda Muhasebe içi ve Muhasebe dışı envanter işlemleri verilmiştir. Aşağıdakilerden hangisi muhasebe dışı envanter kapsamındadır?

- A
I
B
II
C
III
D
IV
E
V

Yanıt Açıklaması:

Dönem sonu envanteri, miktar tespiti ve değerlemeyi içerir. Muhasebe ile doğrudan bir faaliyet olmadığı için bu envantere muhasebe dışı envanter de denir. Muhasebe dışı envanter, varlıkların ve borçların büyük defterdeki değerleri dikkate alınmaksızın tek tek sayılması, kontrol edilmesi ve değerlemesi işlemidir.
Doğru cevap E seçeneğidir.

FİNALLERDE NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

Soru 1

BANKALAR	XX
BANKA KREDİLERİ	XX

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A Banka kredi borcuna faiz tahakkuk etmesine
B Bir işletmeye kredi verilmesine
C Kredi borcunun banka mevduat hesabından ödenmesine
D Bankadan alınan kredinin mevduat hesabına yatırılmasına
E Kredi borcunun diğer işletmeye devrine

Soru 2

Cari dönemde doğmuş ancak birden fazla dönemi ilgilendiren peşin ödenmiş giderler aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?

- A Ortaklara Borçlar
B Ortaklardan Alacaklar
C Gelecek Aylara Ait Giderler
D Gelir Tahakkukları
E Gelecek Aylara Ait Gelirler

Soru 3

ENVANTER VE BİLANÇO

670 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. 2.000
180 GELECEK AYLARA, AİT GİDERLER HS. 2.000

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A Gelecek aylara ait giderin gelir tablosu hesaplarına aktarılmasına
- B Tahakkuk etmiş ancak ödemesi gerçekleşmemiş giderin kaydına
- C Yanlış kayıt edilmiş dönem giderinin düzeltilmesine
- D Gelecek yıllara ait giderin ilgili döneme aktarılmasına

E Gelecek aylara ait giderler hesabında izlenen giderin ilgili döneme aktarılmasına

Soru 4

Finansal durum tablosu aşağıdaki bilgilerden hangisini kapsamaz?

- A İşletmenin bir dönemlik satışlarının maliyetini**
- B İşletmenin adını
- C İşletmenin nakit mevcudunu
- D İşletmenin varlık ve kaynak yapısını
- E Belli bir tarih itibarıyla kaynakların içeriğini

Soru 5

Dönem sonunda işletmenin tahakkuk etmiş ancak henüz tahsil aşamasına gelmemiş olan 5.000 TL faiz geliri olduğu tespit edilmiştir.

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlandırılır?

- A Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı
- B Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı
- C Gelir Tahakkukları Hesabı**
- D Faiz Gelirleri Hesabı
- E Kasa Hesabı

Soru 6

Vergi Usul Kanunu'na göre taşıtlar aşağıdaki değerleme ölçülerinden hangisiyle değerlendirilir?

- A Maliyet bedeli**
- B Tasarruf değeri
- C Emsal değeri
- D İtibari değer
- E Nominal değer

Soru 7

Aşağıdakilerden hangisi dönem ticari kârından mali kâra geçerken yapılan işlemlerden biridir?

- A Vergiden muaf ve istisna gelirler ticari kâra eklenir.
- B Kanunen kabul edilmeyen giderler ticari kâra eklenir.**
- C Ödenecek vergiler ticari kâra eklenerek mali kâr bulunur.
- D Kanunen kabul edilmeyen giderler ticari kârden düşülür.

E Ticari kârden vergi hesaplanarak mali kâra ulaşılır.

Soru 8

Kayıtlı değeri 20.000 TL, faydalı ömrü 5 yıl olan bir demirbaşın normal amortisman yöntemine göre 3 yıl sonundaki birikmiş amortisman tutarı kaç TL'dir?

- A 4.000
- B 6.000
- C 8.000
- D 10.000
- E 12.000**

Soru 9

İşletmelerin geçici yatırım olarak tuttuğu hisse senetleri, aşağıdakilerden hangisinde yer alır?

- A Yedekler
- B Hazır değerler
- C Özkaynaklar
- D Menkul kıymetler**
- E Yatırımlar

Soru 10

Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin temel kavramlarından biri değildir?

- A Kârlılık**
- B Önemlilik
- C Parayla ölçme
- D Tutarlılık
- E ihtiyatlılık

Soru 11

Aşağıdakilerden hangisi ticari borçlarla ilgili olarak kullanılan hesaplardan biri değildir?

- A Alınan Depozito ve Teminatlar
- B Banka Kredileri**
- C Borç Senetleri
- D Satıcılar
- E Borç Senetleri Reeskontu

Soru 12

Aşağıdakilerden hangisi bilançoda raporlanır?

- A Dönem giderleri
- B Kambiyo kârları
- C Hizmet üretim maliyeti
- D Komisyon giderleri
- E Hazır değerler**

Soru 13

İskontolu ihraç edilen bir tahvil için hesaplanan faiz tutarı, tahvilin ihraç anında Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre hangi hesaba borç kaydedilir?

- A Çıkarılmış Bonolar ve Senetler
- B Tahvil Anapara Borç Taksit ve Faizleri
- C Menkul Kıymetler ihraç Farkları**
- D Banka Kredileri
- E Çıkarılmış Tahviller

Soru 14

ENVANTER VE BİLANÇO

Dönem içinde nakit olarak tahsil edilerek gelir kaydedilen bir tutarın, izleyen muhasebe dönemini ilgilendiren kısmı dönem sonunda aşağıdaki hesaplardan hangisine aktarılır?

- A Diğer Olağan Gelir ve Kârlar
- B Gelecek Aylara Ait Gelirler**
- C Gelir Tahakkukları
- D Gelecek Yıllara Ait Gelirler
- E Faiz Gelirleri

Soru 15

Aşağıdakilerden hangisi bilançoda özkaynak grubu içinde yer almaz?

- A Borç senetleri reeskontu (-)**
- B Dönem net kârı
- C Geçmiş yıllar kârları
- D Geçmiş yıllar zararları (-)
- E Sermaye yedekleri

Soru 16

Tekdüzen Hesap Planında; “artıklar, hurdalar, değeri düşen mallar gibi stokların” izlendiği hesap, aşağıdakilerden hangisidir?

- A İlk Madde ve Malzeme Hesabı
- B Diğer Stoklar Hesabı**
- C Yarı Mamuller - Üretim Hesabı
- D Ticari Mallar Hesabı
- E Mamuller Hesabı

Soru 17

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’ne göre araştırma ve geliştirme giderlerinin aktifleştirilebilmesi için aşağıdakilerden hangisine gerek yoktur?

- A Yeni ürün/hizmetin pazarlanma veya işletme için yararlı olma imkanının bulunmasına
- B Ürünün veya projenin teknik olarak gerçekleştirilebilir olmasına
- C Açıkça tanımlanabilen bir proje veya ürünün bulunması ve bu ürün veya projeye ilişkin maliyetlerin ayrı belirlenebilmesine
- D Proje tamamlamak için yeterli teknik ekibin varlığına**
- E Kuruluş yöneticilerinin ürünü imal etme, pazarlama veya kullanma konusunda karar vermiş olmasına

D Proje tamamlamak için yeterli teknik ekibin varlığına

E Kuruluş yöneticilerinin ürünü imal etme, pazarlama veya kullanma konusunda karar vermiş olmasına

Soru 18

Aşağıdakilerden hangisi, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile düzenlenmiş değerleme ölçütüdür?

- A Üretim maliyeti ile değerlendirme
- B Yeniden değerlendirme
- C Borsa rayıcı ile değerlendirme
- D Yenileme maliyeti ile değerlendirme
- E Maliyet bedeli ile değerlendirme**

Soru 19

Aşağıdakilerden hangisi VUK’a göre makine ve tesisatın maliyet bedeline dahil edilecek unsurlardan biri değildir?

- A Nakliye gideri
- B Gümrük vergileri
- C Satın alma bedeli
- D Katma değer vergisi**
- E Montaj gideri

Soru 20

“Karşılıklar işletmenin kârını keyfi olarak azaltmak ya da bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır” ilkesi aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır?

- A Yabancı kaynaklarla ilgili ilkelerin
- B Bilanço ilkelerinin
- C Gelir tablosu ilkelerinin**
- D Öz kaynaklarla ilgili ilkelerin
- E Varlıklarla ilgili ilkelerin

Soru 1

Temmuz ayında maliyet değeri 63.000 TL olan bir binek otomobil satın alınmıştır. Otomobilin faydalı ömrü 5 yıldır ve normal amortisman yöntemi uygulanacaktır. Bu bilgilere göre ilk yıl ayrılacak amortisman tutarı kaç TL’dir?

- A 12.600
- B 10.500
- C 6.300**
- D 5.800
- E 1.050

Soru 2

Aşağıdaki hesaplardan hangisi dönemsellik kavramının doğrudan etkilediği hesaplardan biri değildir?

- A Sermaye**
- B Gelecek Aylara Ait Gelirler
- C Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksit ve Faizleri
- D Gider Tahakkukları
- E Gelecek Yıllara Ait Gelirler

Soru 3

Tekdüzen Muhasebe Sistemi’ne göre aşağıdaki hesaplardan hangisi dönem sonunda reeskonta tabi tutulabilir?

- A Diğer Ticari Borçlar
- B Satıcılar
- C Borç Senetleri**
- D Banka Kredileri
- E Çıkarılmış Bonolar ve Senetler

Soru 4

Kayıtlı değeri 120.000 TL, faydalı ömrü 10 yıl olan bir makinenin normal amortisman yöntemine göre 3. yıl sonundaki birikmiş amortisman tutarı kaç TL’dir?

- A 10.800
- B 12.000
- C 24.000
- D 32.400
- E 36.000**

Soru 5

ENVANTER VE BİLANÇO

Kayıtlı değeri 40.000 TL, birikmiş amortismanı 7.000 TL olan bir demirbaş-30.000 TL'ye satıldığında elde edilecek kâr veya zarar kaç TL'dir?

- A 5.000 zarar
- B 3.000 zarar**
- C 3.000 kâr
- D 5.000 kâr
- E 7.400 kâr

Soru 6

Bir işletme kiraya verdiği bina için dönem içinde 12 aylık kira geliri tahsil etmiştir.

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A 380 Gelecek Aylara alacandırılır. Ait Gelirler hesabı**
- B 380 Gelecek Aylara borçlandırılır. Ait Gelirler hesabı
- C 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar borçlandırılır. hesabı
- D 480 Gelecek Yıllara borçlandırılır. Ait Gelirler hesabı
- E 181 Gelir Tahakkukları hesabı borçlandırılır.

Soru 7

İçinde bulunulan muhasebe döneminde ortaya çıkmış, ancak tahsili ya da üçüncü kişiler adına kesin borç kaydı gelecek muhasebe döneminde yapılacak gelirlerin bu muhasebe dönemine ait kısımları tahsil aşamasına kadar aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?

- A Gelecek Yıllara Ait Gelirler
- B Gelir Tahakkukları**
- C Kasa
- D Gelecek Aylara Ait Gelirler
- E Gider Tahakkukları

Soru 8

İşletmenin dönem sonu envanterinde bir miktar malın eksik olduğu anlaşılmış ve bunun nedeni henüz tespit edilememiştir.

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A Ticari Mallar Hesabı borçlandırılır.
- B Sayım ve Tesellüm Noksanları alacandırılır. Hesabı
- C Sayım ve Tesellüm Noksanları borçlandırılır. Hesabı**
- D Genel Yönetim Giderleri borçlandırılır. Hesabı
- E Satılan Ticari Mallar Maliyeti alacandırılır. Hesabı

Soru 9

Dönem sonunda bankayla yapılan karşılaştırma işlemi sonunda saptanarak tahakkuk ettirilen faiz borcu aşağıdaki hesaplardan hangisine alacak kaydedilir?

- A Faiz Gelirleri
- B Finansman Giderleri

- C Bankalar
- D Gider Tahakkukları
- E Banka Kredileri**

Soru 10

PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HS. XXX
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. XXX
KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ HS. XXX
GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HS. XXX

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A 7/A seçeneğine göre izlenen dönem giderlerinin, gelir tablosu hesaplarına aktarılmasına
- B 7/B seçeneğine göre izlenen dönem giderlerinin, gelir tablosu hesaplarına aktarılmasına**
- C Dönem giderlerinin kapatılmasına
- D Gider hesaplarının üretim maliyeti hesabına aktarılmasına
- E Maliyet hesaplarında izlenen dönem giderlerinin kapatılmasına

Soru 11

Ticari kârdan mali kâra geçişte vergi idaresince kabul edilmeyen giderler nasıl dikkate alınır?

- A Matrahtan indirilir.
- B Vergi hesaplandıktan sonra net kârdan düşülür.
- C Matraha ilave edilir.**
- D Mali kâr hesaplamada dikkate alınmaz.
- E Vergi hesaplandıktan sonra net kâra eklenir.

Soru 12

Aşağıdakilerden hangisi bilançoda yer almaz?

- A Tahsili beklenen çekler
- B Peşin tahsil edilmiş gelirler
- C Banka kredileri
- D Genel yönetim giderleri**
- E Dönem net kârı/zararı

Soru 13

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği kapsamında tekdüzen muhasebe sisteminde düzenlenen gelir tablosunun son satırında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A Ödenecek vergiler
- B Olağandışı kâr veya zarar
- C Nakit mevcudu ya da noksanı
- D Dönem net kârı veya zararı**
- E Brüt satış kârı veya zararı

Soru 14

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Muhasebe Standartlarına göre makine ve tesisatın maliyet bedeline dahil edilmez?

- A Satın alma bedeli
- B Komisyon ve tellaliye giderleri
- C Montaj gideri
- D Gümrük vergisi ve nakliye gideri
- E Varlığın aktive alındığı tarihten sonra oluşan borçlanma maliyeti**

ENVANTER VE BİLANÇO

Soru 15

Vergi Usul Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisinin ekonomik değerinde aşınma, yıpranma, paslanma, demode olma, eskime gibi nedenlerle tükenme meydana gelmez?

A Boş arsa ve arazi

- B İşletme binası
- C İşletmede inşa edilmiş yol
- D Ofiste kullanılan fotokopi makinesi
- E Ofiste kullanılan koltuk takımı

Soru 16

Muhasebe döneminin son işlemi olarak yapılan "hesapların kapatılması" aşağıdakilerden hangisinde doğru ifade edilmektedir?

- A 7 kodlu maliyet hesaplarının kapatılması
- B Kalan veren aktif ve pasif hesapların kapatılması**
- C Gelir ve gider hesaplarının kapatılması
- D Dönem kârı veya zararı hesabının kapatılması
- E Maliyet ve yansıtma hesaplarının kapatılması

Soru 17

Aşağıdakilerden hangisi muhasebe dışı envanterin işletmeye sağladığı yararlarından biri değildir?

- A Hileleri açığa çıkarmak
- B Bilançoyu gerçeğe uygun olarak hazırlamak
- C İşletmenin iç denetimini sağlamak
- D Genel geçici mizana veri sağlamak**
- E İleriye dönük yanlışlıkları önlemek

Soru 18

İşletmenin birikmiş amortismanları aşağıdakilerden hangisinde raporlanır?

- A Gelir tablosunun finansman giderleri grubunda
- B Kısa vadeli yabancı kaynaklar grubunda
- C Aktifte duran varlıklara ilave olarak
- D Brüt satış kârı veya zararı grubunda
- E Bilançonun aktifinde indirim olarak**

Soru 19

VUK'a göre peşin tahsil edilen gelirler ve gider tahakkukları aşağıdaki değerleme ölçülerinden hangisi ile değeriştir?

A Mukayyet değer

- B Tasarruf değeri
- C Emsal bedeli
- D İtibari (nominal) değer
- E Maliyet bedeli

Soru 1

"Karşılıklar işletmenin kârını keyfi olarak azaltmak ya da bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır" ilkesi aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır?

A Gelir tablosu ilkelerinin

- B Varlıklarla ilgili ilkelerin
- C Yabancı kaynaklarla ilgili ilkelerin

D Öz kaynaklarla ilgili ilkelerin

E Bilanço ilkelerinin

Soru 2

Finansal bilgi kullanıcılarına sunulacak olan, işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları hakkında muhasebe bilgileri aşağıdakilerden hangisinde yer alır?

A Mizanlarda

B Mali tablolarda

- C Bildirimlerde
- D Hesap özetinde
- E Finansal analiz raporlarında

Soru 3

Aşağıdakilerden hangisi dönem ticari kârından mali kâra geçerken yapılan işlemlerden biridir?

- A Vergiden muaf ve istisna gelirler ticari kâra eklenir.
- B Ticari kârdan vergi hesaplanarak mali kâra ulaşılır.
- C Kanunen kabul edilmeyen giderler ticari kâra eklenir.**
- D Kanunen kabul edilmeyen giderler ticari kârdan düşülür.
- E Ödenecek vergiler ticari kâra eklenerek mali kâr bulunur.

Soru 4

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Muhasebe Standartlarına göre maddi olmayan duran varlıklardan biri değildir?

A Yeraltı ve yerüstü düzenleri

- B Marka hakları
- C Lisans almak için ödenen tutarlar
- D Patent için yapılan harcamalar
- E Şerefiye

Soru 5

Borç senetleri için dönem sonunda reeskont hesaplanması durumunda yapılacak günlük defter kaydı için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A Reeskont Faiz Gelirleri hesabı borçlandırılır.
- B Reeskont Faiz Giderleri hesabı alacalandırılır.
- C Faiz Gelirleri hesabı alacalandırılır.
- D Reeskont Faiz Gelirleri hesabı alacalandırılır.**
- E Reeskont Faiz Giderleri hesabı borçlandırılır.

Soru 6

- I. Kesin mizan düzenlemek
 - II. Genel geçici mizan düzenlemek
 - III. Gelir tablosu düzenlemek
 - IV. Kapanış kayıtları yapmak
 - V. Dönemsonu envanteri yapmak
- Yukarıda verilen işlemler, muhasebe sürecine göre aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

- A I, II, III, V, IV
- B II, I, V, III, IV
- C II, V, I, III, IV**
- D III, IV, I, II, V

ENVANTER VE BİLANÇO

E V, I, III, IV, II

Soru 7

Aşağıdakilerden hangisi bilançonun pasifinde yer alır?

- A Ticari alacaklar
- B Alınan çekler
- C Kasa
- D Birikmiş amortismanlar
- E Banka kredileri**

Soru 8

Dönem sonunda bankayla yapılan karşılaştırma işlemi sonunda işletmenin kredi hesabına 600 TL faiz tahakkuk ettirildiği öğrenilmiştir.

Bu duruma ilişkin olarak borçlandırılacak hesap aşağıdakilerden hangisidir?

- A 102 Bankalar
- B 780 Finansman Giderleri**
- C 381 Gider Tahakkukları
- D 642 Faiz Gelirleri
- E 300 Banka Kredileri

Soru 9

FİNANSMAN GİDERLERİ XX

BANKA KREDİLER XX

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A Kullanılan kredinin banka hesabına yatırılmasına
- B Kredi borcunun geri ödenmesine
- C Banka kredisi kullanılmasına
- D Kullanılan kredi için faiz tahakkukuna**
- E Kredi borcunun sonraki dönemlere ertelenmesine

Soru 10

Vergi Usul Kanunu'na göre hisse senetleri aşağıdaki ölçütlerden hangisine göre değeri belirlenir?

- A Alış bedeli**
- B Maliyet bedeli
- C Tasarruf değeri
- D Rayiç bedel
- E Emsal bedeli

Soru 11

Faaliyetine devam eden bir işletmede muhasebe dönemi başında yapılacak ilk işlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A Yevmiye defterinden büyük deftere kayıtları geçirmek
- B Günlük işlemleri yevmiye defterine kaydetmek
- C Aylık mizanları düzenlemek
- D Genel geçici mizanı düzenlemek
- E Yevmiye defterine açılış kaydını yapmak**

Soru 12

Stokların envanterinde aşağıdaki malların hangisi stoklar içinde değerlendirilmez?

- A Mamuller

B Yarı mamuller

C Konsinye olarak gelen mallar

D Hammaddeler

E Yardımcı malzemeler

Soru 13

Aşağıdakilerden hangisi Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) giderlerinin unsurlarından biri değildir?

- A Ar-Ge faaliyetinde ortaya çıkan işçilik giderleri
- B Ar-Ge personeline ödenen ücretler
- C Ar-Ge faaliyetlerine ayrılan araçların amortismanı
- D Ar-Ge faaliyetinde tüketilen malzeme giderleri
- E Ar-Ge faaliyetinin tanıtım ve reklam giderleri**

Soru 14

İşletme kayıtlarındaki değeri 140.000 TL, birikmiş amortismanı 84.000 TL olan bir makine 66.000 TL + %18 KDV ye satıldığında kâr veya zarar kaç TL dir?

- A 56.000 TL zarar
- B 21.880 TL zarar
- C 10.000 TL zarar
- D 10.000 TL kâr**
- E 21.880 TL kâr

Soru 15

181 GELİR TAHAKKUKLARI 1.000

642 FAİZ GELİRLERİ 1.000

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A Faiz gelirin gelecek döneme isabet eden kısmına
- B Tahsil aşaması gelmemiş gelirin bu döneme isabet eden kısmına**
- C Müşterinin vadesi geçen borcuna faiz yürütülmesine
- D Faiz gelirin tahsiline
- E Faiz gelirin iptal edilmesine

Soru 16

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği kapsamında tekdüzen muhasebe sisteminde düzenlenen gelir tablosunun son satırında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A Nakit mevcudu ya da noksanı
- B Ödenecek vergiler
- C Dönem net kârı veya zararı**
- D Olağandışı kâr veya zarar
- E Brüt satış kârı veya zararı

Soru 17

İhraç ettiği bono veya tahvili iskontolu olarak satan bir işletme ihraç tarihinde bunların nominal değerleri ile ihraç değerleri arasında oluşan farkı aşağıdaki hesaplardan hangisinde izler?

- A Menkul Kıymet İhraç Farkları**
- B Finansman Giderleri
- C Çıkarılmış Bonolar ve Senetler

ENVANTER VE BİLANÇO

- D Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları
E Çıkarılmış Tahviller

Soru 18

1 Nisan 2013'de 36.000 TL ye alınan ve faydalı ömrü 5 yıl olan binek otomobil için Vergi Usul Kanunu'na göre 2015 yılı sonundaki birikmiş amortisman tutarı kaç TL dir?

- A 5.400
B 7.200
C 12.600
D 19.800
E 21.600

Soru 1

Aşağıdakilerden hangisi dönem sonu envanter işlemlerinin gerekçelerinden biri değildir?

- A Şüpheli duruma düşen alacaklar için karşılık ayrılması
B Dönem içinde yanlış yapılmış kayıtların düzeltilmesi
C Aralıklı envanter yönteminde satılan ticari mallar maliyetinin tespit edilmesi
D Dönem içinde düzenlenmemiş aylık mizanların dönem sonunda düzenlenmesi
E Gelir ve giderlerde dönem ayarlamasının yapılması
- Soru 2

Muhasebe kayıtlarında Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulayan bir işletmede, dönem sonunda yapılan bu yevmiye kayıtları aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A Değeri düşen malzemeler için karşılık ayrılmasına**
B Değerinin altında satılan malların satış maliyetinin düzeltilmesine
C Stoklarda dönem sonunda tespit edilen firelerin muhasebeleştirilmesine
D Dönem içinde tüketildiği halde kaydı unutulmuş malzemenin kaydedilmesine
E Kullanılmayan malzemenin gelecek döneme aktarılmasına

Soru 3

Aşağıdakilerden hangisi kasa mevcudunun noksan çıkmasının nedenlerinden biridir?

- A Kasa hesabına kaydedilen tutarın ödenen tutardan fazla olması
B Alacak tahsilatının olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi
C Borç ödemesinin, olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi
D Peşin satış işleminin kaydedilmemesi
E Kasa hesabına kaydedilen tutardan daha fazla tutarda tahsilat yapılması
- Soru 4
- Vergi Usul Kanununa göre iktisadi varlığın elde edilmesi veya değerinin artırılmasıyla ilgili olarak yapılan

ödemeylemlerle, bunların bağlı olduğu her türlü giderlerin toplamına ne ad verilir?

- A Borsa Rayıcı
B İtibari Değer
C Maliyet Bedeli
D Emsal Bedeli
E Vergi Değeri

Soru 5

Aşağıdakilerden hangisi VUK gereği duran varlıklar için amortisman hesaplamasında dikkate alınmaz?

- A Duran varlığın yıpranma düzeyi**
B Duran varlığın faydalı ömrü
C Duran varlığın KDV hariç alış maliyeti
D Duran varlığın işletmede kullanılma süresi
E Duran varlığın amortisman oranı

Soru 6

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A Yeni bir makine alınmasına
B Yeni bir tesis yatırımı yapılmasına
C Montaj aşamasında olan bir makineye
D Montajı tamamlanan cihazların satılmasına
E Yeni alınan makinenin faaliyete geçmesine

Soru 7

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre sınırlı yararlı ömre sahip olan maddi olmayan duran varlıkların itfa edilmesinde aşağıdakilerden hangisi esas alınır?

- A Varlığın faydalı kullanım süresi
B Varlığın itibari değeri
C İşletmenin varlığı kullanmayı beklediği süre
D Varlığın ekonomik ömrü
E Varlığın tasarruf değeri

Soru 8

Maliyet değeri 35.000 TL, faydalı ömrü 5 yıl olan bir demirbaş için azalan bakiyeler yöntemine göre 2. yılda ayrılması gereken birikmiş amortisman tutarı kaç TL dir?

- A 7.000
B 8.400
C 14.000
D 21.000
E 22.400

Soru 9

İskontolu ihraç edilen bir tahvil için hesaplanan faiz tutarı, tahvilin ihraç anında Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre hangi hesaba borç kaydedilir?

- A 408 Menkul Kıymetler İhraç Farkı**
B 308 Menkul Kıymetler İhraç Farkları
C 305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler
D 405 Çıkarılmış Tahviller
E 400 Banka Kredileri

Soru 10

ENVANTER VE BİLANÇO

Tahsil edildiğinde Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabında muhasebeleştirilen kira gelirinin cari dönemi ilgilendiren kısmı dönem sonunda hangi hesaba aktarılır?

- A Gelecek Yıllara Ait Gelirler
- B Gelir Tahakkukları
- C Diğer Olağan Gelir ve Kârlar
- D Yurtiçi Satışlar
- E Kasa

Soru 12

Borç senetleri için reeskont hesaplanmasında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?

- A Yıldaki gün sayısı
- B Faiz oranı
- C Vadeye kalan gün sayısı
- D Senedin nominal değeri
- E Senedin tasarruf değeri**

Soru 13

Cari dönemde doğmuş ancak birden fazla dönemi ilgilendiren peşin ödenmiş giderler aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?

- A Gelecek Aylara Ait Gelirler
- B Gelir Tahakkukları
- C Gelecek Aylara Ait Giderler**
- D Ortaklardan Alacaklar
- E Ortaklara Borçlar

Soru 14

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A Tahsil aşaması gelmemiş gelirin bu döneme isabet eden kısmına

- B Faiz gelirinin tahsiline
- C Faiz gelirinin gelecek döneme isabet eden kısmına
- D Faiz gelirinin iptal edilmesine
- E Müşterinin vadesi geçen borcuna faiz yürütülmesine

Soru 15

Aşağıdakilerden hangisi çeşit esasına göre sınıflandırılan maliyet hesaplarından biri değildir?

- A Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler
- B İlk Madde ve Malzeme Giderleri
- C İşçi Ücret ve Giderleri
- D Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri**
- E Amortismanlar ve Tükenme Payları

Soru 16

İşletmenin dönem sonunda bazı gelir ve gider hesaplarının kalanları şu şekildedir. Yurtiçi satışlar 25.000 TL, Satıştan İade 1.200 TL, Satılan Malın Maliyeti 11.000 TL, Genel Yönetim Giderleri: 2.500 TL, Faiz Gelirleri: 3.300 TL. Bu bilgilere göre işletmenin Brüt Satış Kârı tutarı kaç TL dir?

- A 11.500

B 12.800

- C 14.000
- D 14.500
- E 17.300

Soru 17

Aşağıdaki hesaplardan hangisi, Dönem Kârı veya Zararı hesabının alacak tarafına devredilerek kapatılamaz?

- A Yurtiçi Satışlar
- B Diğer Olağan Gelir ve Kârlar
- C Faiz Gelirleri
- D Satışların Maliyeti**
- E Komisyon Gelirleri

Soru 18

"Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır." İlkesi hangi mali tablo kalemlerine ait ilkedir?

- A Öz kaynaklara ilişkin ilkelere
- B Gelir tablosu ilkelere**
- C Kaynaklara ilişkin ilkelere
- D Varlıklara ilişkin ilkelere
- E Yatırımlara ilişkin ilkelere

Soru 19

Aşağıdakilerden hangisi pasifi düzenleyici bir hesaptır?

- A Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri
- B Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı
- C Şüpheli Alacaklar Karşılığı
- D Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri**
- E Alacak Senetleri Reeskontu

D Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri

- E Alacak Senetleri Reeskontu

Soru 20

Ticari kârdan mali kâra geçişte vergi idaresince kabul edilmeyen giderler nasıl dikkate alınır?

A Matraha ilave edilir.

- B Matrahtan indirilir.
- C Mali kâr hesaplamada dikkate alınmaz.
- D Vergi hesaplandıktan sonra net kârdan düşülür.
- E Vergi hesaplandıktan sonra net kâra eklenir.

Soru

"İşletmenin faaliyetleri sırasında çeşitli şekillerde ortaya çıkan ve ortaklara dağıtılmayıp işletmede bırakılan kârlardan oluşur."

Yukarıda bahsedilen tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A Sermaye
- B Ödenmiş sermaye
- C Sermaye yedekleri
- D Yedekler
- E

ENVANTER VE BİLANÇO

Ödenmemiş sermaye

Yanıt Açıklaması:

Tanım yedekler(dağıtılmayan Karlar) a aittir.

2.Soru

Aşağıdakilerden hangisi işletme içi bilgi kullanıcılarındandır?

- A
Kredi verenler
- B
Yatırımcılar
- C
Devlet
- D
Yöneticiler
- E
Toplum

Yanıt Açıklaması:

İşletme içi Bilgi Kullanıcıları şunlardır;

- Yöneticiler
- İşletme sahip ve ortakları
- İşletme çalışanları

3.Soru

Aşağıdakilerden hangisi maddi olmayan duran varlıklardan biri değildir?

- A
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri
- B
Şerefiye
- C
Özel Maliyetler
- D
Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- E
Haklar

Yanıt Açıklaması:

Yeraltı ve yerüstü düzenleri, maddi duran varlık unsurlarından biridir.

4.Soru

780 Finansman Giderleri	4.000	
300 Banka Kredileri		4.000

Yukarıdaki muhasebe kaydı aşağıdaki durumlardan hangisinin sonucunda yapılmıştır?

A
Hesap özetleriyle yapılan karşılaştırma sırasında; X Bankası'ndan alınan kredi için bankadaki mevduat hesabı üzerinden yapılan 4.000 TL tutarındaki anapara ödemesinin kayıtlara geçirilmediği saptanmıştır.

B

Hesap özetleriyle yapılan karşılaştırma sırasında; kullanılan kısa vadeli banka kredisiyle ilgili olarak dönem sonunda 4.000' TL lik faiz tahakkuk ettirilmiştir.

C

Hesap özetleriyle yapılan karşılaştırma sırasında; X Bankası'ndan alınan 4.000' TL lik kredinin aynı bankadaki mevduat hesabına yatırılmasına ilişkin işlemin işletme kayıtlarında görünmediği saptanmıştır.

D

Hesap özetleriyle yapılan karşılaştırma sırasında; X Bankası'ndan alınan kredi için yapılan 4.000 TL tutarındaki anapara geri ödemesinin yanlışlıkla Y Bankası'na ödenen borç olarak kaydedildiği saptanmıştır.

E

Dönem sonunda yapılan değerlendirmelerde, kullanılan uzun vadeli banka kredisinin 4.000' TL lik anapara geri ödemesinin vadesinin bir yılın altına düştüğü saptanmıştır.

Yanıt Açıklaması:

Hesap özetleriyle yapılan karşılaştırma sırasında; kullanılan kısa vadeli banka kredisiyle ilgili olarak dönem sonunda 4.000' TL lik faiz tahakkuk ettirildiği öğrenilmiştir. Bu durumun muhasebe kaydı şöyledir;

780 Finansman Giderleri	4.000	
300 Banka Kredileri		4.000

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi esas faaliyet gelirlerindendir?

- A
Faiz Gelirleri
- B
Brüt Satışlar
- C
Komisyon Gelirler
- D
Kambiyo Kârları
- E
Reeskont Faiz Gelirleri

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal ya da hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerleri kapsar. Satılan mal ve hizmetlerle ilgili sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları, vergi iadeleri brüt satışlar içinde gösterilir. Brüt satışlara Katma Değer Vergisi dahil edilmez. Doğru cevap B'dir.

6.Soru

İşletmenin bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesap aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Menkul Kıymet İhraç Farkları
- B

ENVANTER VE BİLANÇO

Uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizleri

C

Tahvil anapara borç taksit ve faizleri

D

Finansal kiralama işlemlerinden doğan borçlar

E

Kısa ve uzun vadeli banka kredileri

Yanıt Açıklaması:

Soruda verilen ifade tahvil anapara borç taksit ve faizleri hesabına aittir. nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vb. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farkların gelecek dönemlere ait olan kısmının izlendiği hesaplar menkul kıymet ihraç farkları hesabıdır. Vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren izleyen dönem içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği halde henüz ödenmeyen faizlerini gösteren hesap uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizlerine ilişkin hesaptır. Kiracıların finansal kiralama yapanlara olan borçlarının izlendiği hesaplar finansal kiralama işleminden doğan borçlar hesabında izlenmektedir. Banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kredilere ilişkin tutarları içeren hesaplar ise kısa ve uzun vadeli banka kredileri hesabında izlenmektedir.

7.Soru

İçinde bulunulan dönemde tahakkuk eden ancak ödemesi izleyen dönemlerde yapılacak giderlerin izlendiği hesap aşağıdakilerden hangisidir?

A

Finansman Giderleri

B

Faiz Giderleri

C

Gelir Tahakkukları

D

Gider Tahakkukları

E

Dönem Kârı veya Zararı

Yanıt Açıklaması:

Gider Tahakkukları hesabı, içinde bulunulan dönemde tahakkuk eden ancak ödemesi izleyen dönemlerde yapılacak giderlerin izlendiği hesaptır.

8.Soru

Verilenlerden hangisi muhasebenin ikinci işlevleri arasındadır?

A

Kaydetme

B

Sınıflandırma

C

Özetleme

D

Analiz ve yorum

E

Denetim

Yanıt Açıklaması:

Analiz ve yorum

9.Soru

Hesaplanan amortismanların doğrudan doğruya ilgili bulundukları varlıkların değerinden indirilmesi ve söz konusu varlıkların hesaplarda ve bilançoda net defter değerleri ile (itfa edilmiş değeri ile) gösterilmesi hangi amortisman yöntemidir?

A

Normal

B

Fevkalade

C

Dolaysız

D

Kıst

E

Endirekt

Yanıt Açıklaması:

Hesaplanan amortismanların doğrudan doğruya ilgili bulundukları varlıkların değerinden indirilmesi ve söz konusu varlıkların hesaplarda ve bilançoda net defter değerleri ile (itfa edilmiş değeri ile) gösterilmesi “dolaysız” veya “direkt yöntem” olarak adlandırılmaktadır.

10.Soru

İşletme, Aralık 2018 ayında 40.000 lira + 7.200 lira KDV demirbaş satın almış ve bedelini peşin ödemiştir. Bu demirbaşın kullanım süresi beş yıldır. Bu bilgilere ve normal amortisman yöntemine göre 2018 ve 2019 yılı amortisman payı tutarları aşağıdakilerden hangisidir?

A

8.000 lira ve 8.000 lira

B

15.200 lira ve 8.000 lira

C

667 lira ve 8.000 lira

D

20.000 lira ve 20.000 lira

E

667 lira ve 15.333 lira

Yanıt Açıklaması:

2018 yılı $40.000 \times \% 20 = 8.000$ lira

2019 yılı $40.000 \times \% 20 = 8.000$ lira

11.Soru

ENVANTER VE BİLANÇO

Dönem sonu bilançosunun düzenlenmesi için öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerekir?

- A
Pasif düzenleyici hesaplar belirlenir
- B
Gelir tablosu hazırlanır
- C
Zararlar tahakkuk ettirilir
- D
Kesin mizan çıkarılır
- E
Gelir tablosu sunulur

Yanıt Açıklaması:

Kesin mizan çıkarılır

12.Soru

İşletmenin kuruluş sözleşmesinde; kâr dağıtılırken kârın bir kısmının işletmede bırakılacağı öngörülmüşse, bu gerekçeyle işletmede bırakılan Yedeklere ne denir?

- A
Yasal yedekler
- B
Olağanüstü yedekler
- C
Olağan Yedekler
- D
Statü yedekleri
- E
Ortaklara borçlar

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin kuruluş sözleşmesinde; kâr dağıtılırken kârın bir kısmının işletmede bırakılacağı öngörülmüşse, bu gerekçeyle işletmede bırakılan kârlar Statü Yedekleri olarak adlandırılır.

13.Soru

Bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içerisinde paraya çevrileceği veya kullanılacağı tahmin edilen varlıklar bilançonun hangi grubunda gösterilir?

- A
Dönen varlıklar
- B
Duran varlıklar
- C
Kısa vadeli yabancı kaynaklar
- D
Uzun vadeli yabancı kaynaklar
- E
Özkaynaklar

Yanıt Açıklaması:

Bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içerisinde paraya çevrileceği veya kullanılacağı tahmin edilen varlıklar, bilançonun aktifindeki dönen varlıklarda gösterilir. Doğru yanıt A'dır.

14.Soru

VUK'a göre alacak senetleri reeskonta tabi tutulduğunda kullanılan değerlendirme ölçüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Mukayyet değer
- B
Nominal değer
- C
Tasarruf değeri
- D
Borsa değeri
- E
Emsal değeri

Yanıt Açıklaması:

Senetli alacaklar ilke olarak mukayyet (kayıtlarda görünen) değerleriyle değerlendirilerek birlikte **VUK'un 281. maddesine göre reeskonta tabi tutulmak suretiyle tasarruf değerleriyle değerlendirilmeleri** de (borç senetlerini de aynı işleme tabi tutmak şartıyla) yasal olarak mümkündür.

15.Soru

Cari dönme ilişkin olup gerçekleşmiş ancak ödemesi gelecek dönemlerde yapılacak olan giderlerin ilgili döneme ait olanların belirlenip tahakkuk esasına göre dönem giderlerine aktarılması hangi kavramın gereğidir?

- A
Dönemsellik
- B
Evrensellik
- C
Döngüsellik
- D
Sabitlik
- E
Geçicilik

Yanıt Açıklaması:

Cari dönme ilişkin olup gerçekleşmiş ancak ödemesi gelecek dönemlerde yapılacak olan giderlerin ilgili döneme ait olanların belirlenip tahakkuk esasına göre dönem giderlerine aktarılması dönemsel kavramının gereğidir.

16.Soru

Ülkemizde gelir tablosu hangi esaslara göre düzenlenmektedir?

- A
Öz kaynaklara göre
- B

ENVANTER VE BİLANÇO

Fonksiyon esasına göre

C

Sermayeye göre

D

Şirket türüne göre

E

Rapor tipine göre

Yanıt Açıklaması:

Ülkemizde gelir tablosu fonksiyon esasına göre düzenlenmektedir. Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında gelir tablosu fonksiyon veya çeşitlerine göre düzenlenebileceği ifade edilmiş, ancak Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tam set TMS/TFRS uygulama durumunda olan işletmeler için fonksiyonel sınıflandırmayı öngörmektedir.

17.Soru

Dönemsonunda Kasa Hesabının borç tarafı toplamı 723.000 lira, alacak tarafı toplamı ise 718.000 liradır. Sayım sonucunda kasada 5.500 lira olduğu belirlenmiştir. Farklılığın nedeni ile ilgili araştırma devam etmektedir. Bu işlemin muhasebeleştirilmesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A

Kasa Hesabının borç tarafına 500 lira, Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabının alacak tarafına ise 500 lira kaydedilir.

B

Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabının borç tarafına 500 lira, Kasa Hesabının alacak tarafına ise 500 lira kaydedilir.

C

Kasa Hesabının borç tarafına 5.500 lira, Alıcılar Hesabının alacak tarafına 500 lira ve Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabının alacak tarafına 5.000 lira kaydedilir.

D

Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar Hesabının borç tarafına 500 lira, Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabının alacak tarafına ise 500 lira kaydedilir.

E

Kasa Hesabının borç tarafına 5.000 lira, Alıcılar Hesabının alacak tarafına 5.000 lira kaydedilir.

Yanıt Açıklaması:

Sayım sonucunda belirlenen 500 liralık fark Kasa Fazlasıdır. İnceleme tamamlanmadığı için geçici hesaba kaydedilecektir. Bu amaçla Kasa Hesabının borç tarafına 500 lira, Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabının alacak tarafına ise 500 lira kaydedilir.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi maddi duran varlıklar için söylenemez?

A

İşletmenin esas faaliyetlerini gerçekleştirmek için kullanılır.

B

Boş araziler dahil değildir.

C

Yıpranma, eskime, demode olma gibi özelliklere sahiptir.

D

Yararlanma süresi en az üç yıldır.

E

İşletmenin mülkiyetinde olması gerekir.

Yanıt Açıklaması:

Maddi duran varlıkların yararlanma süresi en az bir yıldır.

19.Soru

Vergi Usul Kanununa göre Gayrimenkuller tesisat ve makineler, gemiler, diğer taşıtlar demirbaşlar, emtia, zirai mahsuller, hayvanlar hangi maliyet bedeline göre değerlendirilir?

A

Borsa Rayiç Bedeli

B

Maliyet Bedeli

C

Tasarruf Değeri

D

Mukayyet Değeri

E

Rayiç Bedeli

Yanıt Açıklaması:

Maliyet Bedeli

20.Soru

Bir firmanın aktifte kayıtlı değeri 120.000 lira ve birikmiş amortismanı 90.000 lira olan bir kamyon, 2018 yılı sonunda ayrılan 30.000 lira amortisman ile yasal açıdan faydalı ömrünü tamamlamıştır. Fakat firma söz konusu kamyonu kullanmaya devam ettiği için muhasebe departmanı aşağıdakilerden hangisini kullanarak bu kamyonun envanter defterinden düşmesini önleyebilir?

A

31.12.2018		
760 PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	29.999,99	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		29.999,99
257.07 X marka kamyon		

B

31.12.2018		
760 PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	30.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		30.000
257.07 X marka kamyon		

ENVANTER VE BİLANÇO

C

31.12.2018		
760 PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	30.000,01	
257 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR		30.000,01
257.07 X marka kamyon		

D

31.12.2018		
760 PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	89.999,99	
257 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR		89.999,99
257.07 X marka kamyon		

E

31.12.2018		
760 PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	120.000,01	
257 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR		120.000,01
257.07 X marka kamyon		

Yanıt Açıklaması:

Duran varlığın amortisman hesabı açısından faydalı ömrünü tamamlamış olmasına rağmen uygulamada halen kullanılıyor olması durumunda, 25605 sayılı resmi gazetede yayımlanan 13 sıra nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinin 1-5 maddesine göre 1 kr tutarında sembolik bir değerle kayıtlarda 0,01 TL olarak yer alması mümkündür. İşte bu sembolik değere iz değeri denilmektedir. Bu sorudaki durumda ise muhasebe departmanı 30.000 lira yerine 29.999,99 lira amortisman ayırarak kamyonetin envanter defterinden düşmesini önleyebilir, amortisman defterinde ve bilançoda 1 Kr (0,01 TL) iz değeri ile yer almasını sağlayabilir. Doğru cevap A'dır.

1.Soru

Üzerinden verginin hesaplanacağı tutar Vergi Matrahı olarak adlandırılır. Vergi politikaları gereği bu tutara, eklenen kalem nedir?

- A Çeşitli giderler
- B Kanunen kabul edilmeyen giderler
- C Reeskont giderleri
- D Giderler
- E Kambiyo giderleri

Yanıt Açıklaması:

Üzerinden verginin hesaplanacağı tutar Vergi Matrahı olarak adlandırılır. Vergi matrahının esasını Dönem Kârı veya Zararı hesabının kalanı oluşturur. Bu tutara, Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler eklenir. Kanunen Kabul Edilmeyen Gider; muhasebe kuramı açısından bir gider olduğu halde, vergi politikaları gereği gider kabul edilmeyen giderlerdir. Dönem kârı veya zararı hesaplanırken gelirleri azaltıcı bir unsur olarak dikkate alınan bu tutarlar, vergi hesaplamaları sırasında tekrar eklenir.

2.Soru

Borç senetleri Türk Ticaret Kanunu'na göre hangi değerlendirme türü ile değerlemeye tabi tutulur?

- A Reeskonlu değer
- B Mukayyet değeri
- C İskontolu değer
- D Tasarruf değeri
- E İtibari değer

Yanıt Açıklaması:

Borç senetleri Türk Ticaret Kanunu'na göre "itibari değer" ile değerlemeye tabi tutulur.

3.Soru

Verilenlerden hangisi stokların envanterinde karşılaşılan özellikli durumlardan biri değildir?

- A Stok sayım farkları (Stok noksanlığı, stok fazlalığı)
- B Değeri düşen stoklar
- C Fireler
- D Modası geçen malların sayımı
- E Çalınan stokların değerlendirilmesi

Yanıt Açıklaması:

Modası geçen malların sayımı

4.Soru

"İşletme aktifinde ve pasifinde yer alan alacak ve borç senetlerinin değerlendirme günündeki gerçek değerine indirgenmesidir." Yukarıda bahsedilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A Reeskont
- B Karşılıklar
- C

ENVANTER VE BİLANÇO

Amortismanlar
D
Sürekli farklar
E
Geçici farklar

Yanıt Açıklaması:

Tanım resskonta aittir.

5.Soru

İşletmenin gelir ve giderlerini gösteren ve gelir tablosunun düzenlenmesini sağlayan hesaplara ne ad verilir?

A
Gelir tablosu hesapları
B
Gider tablosu hesapları
C
Kar tablosu hesapları
D
Zarar tablosu hesapları
E
Bilanço hesapları tablosu

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin gelir ve giderlerini gösteren ve gelir tablosunun düzenlenmesini sağlayan hesaplara gelir tablosu hesapları denir.

6.Soru

Aşağıdakilerden hangisi "azalan bakiyeler yöntemi" için doğru bir ifade **değildir**?

A
Sadece binek otomobiller için kullanılan bir yöntemdir.
B
Amortisman oranı, normal amortisman oranının iki katıdır.
C
Amortisman süresi duran varlığın faydalı ömrüdür.
D
Faydalı ömrün son yılına devreden bakiye değer, o yılın Amortisman payıdır.
E
Azalan bakiyeler yönteminden, normal amortisman yöntemine geçilebilir.

Yanıt Açıklaması:

Azalan bakiyeler yöntemi, sadece binek otomobiller için değil diğer maddi duran varlıklar için de uygulanabilir.

7.Soru

İşletme Ekim-2015 de 100.000 + %18 KDV tutarında üretim işlerinde kullanmak üzere bir iplik dokuma makinası almıştır. Söz konusu makinenin faydalı ömrü 8 yıl ise 3. yılda ayrılacak amortisman tutarı ne olacaktır?

A
25.000

B
20.000
C
12.500
D
37.500
E
50.000

Yanıt Açıklaması:

makinenin faydalı ömrü 8 yıl, dolayısıyla da amortisman oranı %12,5 (1/8) olarak tespit ve ilan edilmiştir. Dolayısıyla işletme aşağıdaki gibi, 8 yıl boyunca her yıl 100.000 liranın %12,5 i oranında amortisman hesaplayacaktır.

8.Soru

Gelir tablosunun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelirler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler ve süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler ayrı ayrı gösterilir. Yukarıda verilen açıklamaya göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşmak mümkün olur?

A
Karın veya zararın kaynağına
B
Sermayeye
C
Şüpheli alacak karşılığına
D
Birikmiş amortismanlara
E
Menkul kıymet değer düşüklüğü karşılıklarına

Yanıt Açıklaması:

Tekdüzen Muhasebe Sisteminde gelir tablosunun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelirler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler ve süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler ayrı ayrı gösterilir. Buna paralel olarak esas faaliyetlerden sağlanan giderler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan giderler ve süreklilik göstermeyen olağandışı giderler de ayrı ayrı gösterilir. Bu şekilde hazırlanan gelir tablosu finansal bilgi kullanıcıları açısından karın veya zararın kaynağını görmeleri bakımından önemlidir.

9.Soru

İşletmelerin esas faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet alımından doğan ve senede bağlanmamış olan borçlarıdır.

Yukarıda bahsedilen borç tipi aşağıdakilerden hangisidir ?

A
Satıcılar
B
Ticari borçlar

ENVANTER VE BİLANÇO

- C
Tahvil ve bono çıkarma
D
Banka kredileri
E
Borç senetleri

Yanıt Açıklaması:

Yukarıdaki tanım "satıcılar" a aittir.

10.Soru

Hangisinde "Bilanço" yerine "Finansal Durum Tablosu" ifadesi kullanılmaktadır?

- A
Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği,
B
Türk Ticaret Kanunu,
C
Vergi Usul Kanunu,
D
Türkiye Muhasebe Standartları,
E
Türkiye Finansal Raporlama Standartları,

Yanıt Açıklaması:

Türkiye Muhasebe Standartları'nda (TMS) "Bilanço" yerine "Finansal Durum Tablosu" ifadesi kullanılmaktadır. Finansal durum, işletmeye ait finansal durum tablosunda yer alan varlık, borç ve öz kaynakların belirli bir tarih itibarıyla birbirleriyle olan ilişkilerini göstermektedir.

11.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde mali borçlar hesap grubunda izlenen kalemlerden biridir?

- A
Kısa ve uzun vadeli banka kredileri
B
Satıcılar (senetsiz borçlar)
C
Borç senetleri ((işletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış borçlar)
D
Borç senetleri reeskontu (bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlendirilmesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskont tutarları)
E
Alınan depozito ve teminatlar

Yanıt Açıklaması:

Mali borçlar işletmelerin para ve sermaye piyasalarından sağladıkları borçları ifade eder. İşletmeler banka ve diğer finans kuruluşlarından aldıkları kredileri ve tahvil, bono gibi borçlanma araçları ihraç ederek sağladıkları kaynakları bu grupta muhasebeleştirirler. Borçların kısa ve uzun vadeli olmalarına göre bilançonun pasifinde hem kısa

vadeli hem uzun vadeli borçlar arasında Mali Borçlar grupları yer alır.

12.Soru

I-260 Haklar

II-255 Demirbaşlar

III-261 Şerefiye

IV-257 Amortismanlar

V-268 Birikmiş Amortismanlar

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri tek düzen hesap planına göre maddi olmayan duran varlıklar hesap grubu içerisinde yer almaktadır?

- A
I-II
B
I-III-IV
C
II-III-V
D
I-III-V
E
I-II-III-IV

Yanıt Açıklaması:

Tek düzen hesap planına göre maddi olmayan duran varlıklar hesap grubu aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır.

260 Haklar

261 Şerefiye

262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri

263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri

264 Özel Maliyetler

267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar

268 Birikmiş Amortismanlar

Doğru cevap D'dir.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi varlıkların geri kazanılabilir tutarlarını tespit etmek için kullanılan bir hesaplama biçimidir?

- A
Defter değeri
B
Nominal değer
C
Tarihi maliyet
D
Gerçeğe uygun değer
E
Kullanım değeri

Yanıt Açıklaması:

Kullanım değeri

14.Soru

İşletme döviz kredisi kullanmak yolu ile 100.000 Euro tutarında Almanya dan bir makina ithal etmiştir. Kredinin

ENVANTER VE BİLANÇO

kullanıldığı tarihte 1 Euro= 6.35 liradır. İlgili dönem sonu geldiğinde ise 1 Euro 6.60 lira ise dönem sonunda yapacağı kayıta söz konusu kur farkını işletme hangi hesaba kaydedecektir ?

- A
Finansman Giderleri
- B
Tesis makine ve cihazlar
- C
Kambiyo Zararları
- D
Kambiyo Karları
- E
Banka kredileri

Yanıt Açıklaması:

Döviz kredisi kullanarak yurt dışından sabit kıymet ithal edilmesi sırasında veya sonradan bu kıymetlere ilişkin borç taksitlerinin değerlendirilmesi dolayısıyla ortaya çıkan kur farklarından sabit kıymetin iktisap edildiği dönem sonuna kadar olanların kıymetin maliyetine eklenmesi zorunlu bulunmaktadır. Bu nedenle döviz konusu kur farkı makinenin maliyetine ilave edilecektir.

15.Soru

- I-611 Satış İskontoları
- II-621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- III-656 Kambiyo Zararları
- IV-654 Karşılık Giderleri
- V-632 Genel Yönetim Giderleri (-)

- A
I
- B
I-III
- C
I-II-V
- D
II-III-IV
- E
I-III-IV-V

Yanıt Açıklaması:

Esas faaliyetlerden kaynaklanan giderler Tekdüzen Hesap Planında; Satış İndirimleri, Satışların Maliyeti ve Faaliyet Giderleri grup başlıkları altında aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır. III ve IV esas faaliyet dışı giderler arasında yer almaktadır.

16.Soru

Hazine ve Maliye Bakanlığı son muamele günü dışında değerlemeden önceki kaç günün ortalama rayicini esas alabilir?

- A
7

- B
10
- C
15
- D
21
- E
30

Yanıt Açıklaması:

Hazine ve Maliye Bakanlığı son muamele günü dışında değerlemeden önceki 30 günün ortalama rayicini esas alabilir.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi "bono ve tahvil ihracı" için yanlış bir bilgidir?

- A
Çıkarılmış Tahviller hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, tahvilli borçlar hesap kalanı üzerinden gelir tablosunda gösterilir.
- B
Çıkarılmış Tahviller hesabının alacak kalanı Türk Ticaret Kanunu'nun 464. Maddesine göre itfa değerleri ile değerlendirilir.
- C
Vergi Usul Kanunu'nun 285. Maddesine göre ise "itibari (nominal) değer" ile değerlendirilir.
- D
Bono kısa vadeli borçlanma senedir.
- E
Tahvil orta ve uzun vadeli borçlanma senedir.

Yanıt Açıklaması:

Çıkarılmış Tahviller hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, tahvilli borçlar hesap kalanı üzerinden gelir tablosunda değil bilançoda gösterilir.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi işletme dışı bilgi kullanıcılarından değildir?

- A
Kredi verenler
- B
Yatırımcılar
- C
Devlet
- D
Toplum
- E
Borsa

Yanıt Açıklaması:

İşletme dışı bilgi kullanıcıları aşağıdaki gibidir;

- Kredi verenler
- Yatırımcılar
- Devlet

ENVANTER VE BİLANÇO

- Toplum
- İşletme ile iş ilişkisi kuranlar

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi gelir tablosunun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında yapılması gereken işlemlerden biri değildir?

- I. Dönem sonu envanter işlemleri tamamlanır.
- II. Gider hesapları, yansıtma hesapları kullanılarak 6 kodlu gelir tablosu gider hesaplarına aktararak kapatılır.
- III. Yeni dönem gelir-gider tabloları oluşturulur.
- IV. Tüm gelir ve gider hesapları "690 Dönem Kârı veya Zararı Hesabı"na devredilerek kapatılır.

- A
- I ve II
- B
- Yalnız II
- C
- Yalnız III
- D
- I ve IV
- E
- II ve III

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin bir faaliyet döneminde elde ettiği gelirlerin ve katlandığı giderlerin dönem sonunda Dönem Kâr/Zararı hesabına aktararak kapatılacağı, gelir ve gider hesaplarının envanteri bölümünde anlatılmıştı. Finansal bilgi kullanıcıları işletmenin faaliyet sonucu olan kârın veya zararın kaynağını diğer bir ifade ile bu rakamlara nasıl ulaştığını bilmek isterler. Bu da gelir tablosunda bu hesapların ayrıntılı ve sistematik olarak sunulması ile mümkün olmaktadır. Gelir tablosunun düzenlenebilmesi için dönem sonlarında;

- 1. Dönem sonu envanter işlemleri tamamlanır.
- 2. Gider hesapları, yansıtma hesapları kullanılarak 6 kodlu gelir tablosu gider hesaplarına aktararak kapatılır.
- 3. Tüm gelir ve gider hesapları "690 Dönem Kârı veya Zararı Hesabı"na devredilerek kapatılır. Tüm gelir ve gider hesapları 6 ile başlayan gelir tablosu hesaplarında toplandığında, gelir tablosu bu hesaplardan hareketle düzenlenir.

20.Soru

Aşağıdakilerden hangisi bilanço düzenlenmesinde kaynaklara ilişkin ilkelerden biridir?

- A
- Dönen ve duran varlıklarda bir yılın ölçüt alınması
- B
- Değeri düşen varlıklara karşılık ayrılması
- C
- Borçların özelliklerine göre ayrılması
- D
- Birikmiş amortismanların gösterilmesi
- E

Kesin olmayan alacaklar için tahakkuk yapılmaması

Yanıt Açıklaması:

Kaynaklara ilişkin ilkeler; Kısa ve uzun vade ayırımında bir yıl ölçüt alınması, vadesi bir yılın altına düşen borçların kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması, tüm borçların gösterilmesi, vadeli borçların bilanço günündeki değerleri ile gösterilmesi, borçların özelliklerine göre ayrılmasıdır. Doğru yanıt C'dir.

A

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW